Roman distins cu Premiul Campiello
şi Premiul Napoli

POLIROM

Donatella Di Pietrantonio

Cea care se întoarce

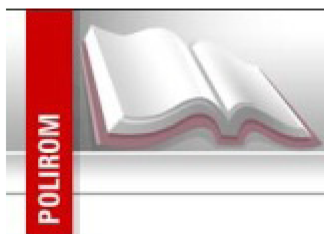
BIBLIOTECA POLIROM

Donatella Di Pietrantonio

Cea care se întoarce

Traducere din limba italiană
de Mihaela Găneţ

POLIROM
2020

Donatella Di Pietrantonio, *L'Arminuta*
Copyright © 2017 Giulio Einaudi editore s.p.a., Torino
www.einaudi.it

© 2020 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-7592-0
ISBN PDF: 978-973-46-7650-7
ISBN print: 978-973-46-8205-8

Coperta: Carmen Parii
Foto copertă: © Guliver/iStockphoto.com – sarra22

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco - un supererou al lumii moderne!

Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

DONATELLA DI PIETRANTONIO (n. 1963) este de profesie medic stomatolog pediatru şi scrie din pasiune. A debutat în 2011, cu romanul *Mia madre è un fiume*, urmat în 2013 de *Bella mia*, inspirat de dramele provocate de marele cutremur ce a lovit regiunea Abruzzo în 2009, nominalizat la Premiul Strega şi laureat al Premiului Brancati. *Cea care se întoarce* (2017) a fost recompensat în anul apariţiei cu Premiul Campiello şi Premiul Napoli, a fost adaptat pentru teatru şi se află în curs de ecranizare în Italia.

Pentru Piergiorgio,
care a rămas cu noi atât de puţin

Cea care se întoarce

„Chiar și azi, într-un fel, am rămas încremenită în acea vară din copilărie: cea în jurul căreia inima mea continuă să se învârtă și să bată neîncetat, ca o insectă în jurul unei lămpi orbitoare.“

Elsa Morante, *Menzogna e sortilegio*

1

La treisprezece ani, nu mi-o mai aminteam pe cealaltă mamă. Urcam cu greu scările casei ei, cu o valiză incomodă şi o geantă plină cu pantofi de toate felurile. Pe scări m-au întâmpinat mirosul de prăjeală proaspătă şi aşteptarea. Uşa nu se lăsa deschisă. Pe dinăuntru, cineva o zgâlţâia în tăcere şi se lupta cu broasca. Am privit un păianjen agitându-se în gol, atârnat de capătul propriului fir.

În urma zvâcnetului metalic şi-a făcut apariţia o copilă cu cozile împletite neglijent, nerefăcute de câteva zile. Era sora mea, dar n-o mai văzusem niciodată până atunci. A împins uşa ca să-mi facă loc să intru, țintuindu-mă cu privirea. Pe vremea aceea semănam, mai mult decât când am crescut.

2

Femeia care mă născuse nu s-a ridicat de pe scaun. Copilul pe care-l ţinea în braţe îşi molfăia degetul mare într-o parte a guriței, unde probabil trebuia să-i iasă un dinte. Mă priveau amândoi, apoi el şi-a întrerupt scâncetul monoton. Nu ştiam că am un frate atât de mic.

— Ai ajuns, a spus ea. Lasă-le jos, bagajele alea.

Doar am coborât privirea spre mirosul de pantofi care ieşea din geantă dacă o mişcam cât de puţin. Dinspre camera din spate, cu uşa întredeschisă, se auzea un sforăit încordat şi zgomotos. Copilul şi-a reluat scâncetul şi s-a întors spre sân, udând cu salivă florile transpirate din bumbac decolorat.

— Nu închizi? a întrebat-o mama scurt pe fata care rămăsese nemişcată lângă uşă.

— Nu urcă cei care-au adus-o? a obiectat ea arătând spre mine cu vârful bărbiei.

Unchiul, aşa trebuia să învăţ să-i spun, a intrat chiar atunci, gâfâind pe scări. În dogoarea după-amiezii de vară, ţinea cu două degete umeraşul unui palton nou, de mărimea mea.

— Soţia ta n-a venit? l-a întrebat prima mea mamă, ridicând vocea ca să acopere scâncetul ce devenea tot mai puternic între braţele ei.

— Trebuie să stea în pat, a răspuns el clătinând din cap. Ieri am ieşit eu să cumpăr câte ceva, inclusiv pentru iarnă, a zis şi i-a arătat eticheta paltonului.

M-am apropiat de fereastra deschisă şi am lăsat jos bagajele. În depărtare, un zgomot puternic, ca de bolovani descărcaţi dintr-un camion.

Stăpâna casei a hotărât să-i ofere o cafea musafirului, aşa încât mirosul să-l trezească şi pe soţ, a zis ea. A trecut din sufrageria goală în bucătărie, după ce l-a lăsat în țarc pe micuţ, care plângea. Copilul a încercat să iasă ţinându-se de plasă, în dreptul unei găuri reparate grosolan cu nişte sfoară împletită. Când m-am apropiat, a urlat şi mai tare, supărat. Sora pe care-o cunoștea l-a ridicat cu greu de-acolo şi l-a lăsat direct pe pardoseala de granit, iar el s-a îndreptat de-a bușilea spre vocile din bucătărie. Privirea întunecată a fetei s-a mutat de la frate la mine, îndreptată tot în jos. Cataramele aurii ale pantofilor mei noi s-au încins sub focul ei, apoi fata și-a ridicat ochii de-a lungul pliurilor albastre, încă drepte, ale rochiei abia ieşite din fabrică. În spate, un muscoi zbura la înălţime joasă, lovindu-se din când în când de pereţi, în căutarea unui loc pe unde să iasă.

— Şi rochia asta ţi-a cumpărat-o ăla? a întrebat încet.

— Mi-a luat-o ieri ca s-o îmbrac la întoarcerea aici.

— Dar ce ţi-e? a devenit deodată curioasă.

— Unchi îndepărtat. Am locuit cu el şi cu soţia lui până azi.

— Şi deci mama ta care e? a întrebat dezamăgită.

— Am două. Una e mama ta.

— Câteodată zicea ceva de-o soră mai mare, dar eu nu prea cred ce zice ea.

Brusc, mi-a strâns mâneca rochiei între degetele lacome.

— Asta în curând nu-ţi mai vine. Anul viitor poţi să mi-o dai mie, fii atentă să nu mi-o strici.

Tatăl a ieşit desculţ din dormitor, căscând. Era la pieptul gol. M-a observat în timp ce urma aroma cafelei.

— Ai ajuns, a zis, exact la fel ca soţia lui.

3

Din bucătărie, cuvintele răzbăteau rar şi stins, linguriţele nu mai zornăiau. Când am auzit zgomot de scaune trase, mi s-a făcut frică, mi s-a pus un nod în gât. Unchiul s-a apropiat să-şi ia la revedere, cu o atingere grăbită pe obraz.

— Ai grijă, a spus.

— Am uitat o carte în maşină, cobor s-o iau. L-am urmat pe scări.

Sub pretextul că trebuie să caut în torpedou, m-am urcat în maşină. Am închis portiera şi am pus siguranţa.

— Ce vrei să faci? a întrebat, aşezat deja la volan.

— Vin înapoi cu tine, n-o să vă deranjez. Dimpotrivă, mama e bolnavă şi are nevoie de ajutorul meu. Eu aici nu rămân, nici nu-i cunosc pe ăia.

— Hai să n-o luăm de la capăt, încearcă să înţelegi. Părinţii tăi adevăraţi te aşteaptă şi-o să ţină la tine. O să fie distractiv să locuieşti într-o casă plină de copii.

Îi simţeam respiraţia, mirosul gingiilor, amestecat cu cel al cafelei băute cu puţin înainte.

— Eu vreau să locuiesc în casa mea, cu voi. Dacă am greşit ceva, spune-mi și n-o să mai fac. Nu mă lăsa aici.

— Îmi pare rău, dar nu mai putem să te ţinem, ţi-am explicat deja. Acum, te rog frumos să încetezi cu mofturile şi să cobori, a încheiat privind fix la nimicul din faţa lui.

Sub barba de câteva zile, muşchii maxilarului îi tresăreau ca întotdeauna când era pe cale să se enerveze.

Nu m-am supus, continuând rezistenţa. Atunci, a dat cu pumnul în volan şi a coborât să mă tragă afară din spaţiul îngust din faţa scaunului, unde mă ghemuisem tremurând. A deschis cu cheia şi m-a apucat de braţ, iar umărul rochiei pe care mi-o cumpărase s-a descusut câţiva centimetri. Nu mai recunoşteam în acea strânsoare mâna tatălui taciturn cu care locuisem până-n acea dimineaţă.

Pe asfaltul scuarului au rămas în urmă semnele roţilor, şi eu. În aer, miros de cauciuc ars. Când am ridicat capul, de la ferestrele etajului al doilea mă privea cineva din familia pe care nu mi-o doream.

S-a întors după jumătate de oră: am auzit bătăi în uşă şi-apoi vocea lui pe scări. L-am iertat pe loc şi mi-am apucat bagajele cu un elan de bucurie, dar, când am ajuns la intrare, paşii lui erau deja în capătul scărilor. Sora mea ţinea în mână o cutie cu îngheţată de vanilie, aroma mea preferată. De-aia venise, nu ca să mă ia acasă. Au mâncat-o ceilalţi, în acea după-amiază de august din 1975.

4

Spre seară, s-au întors acasă băieţii mai mari. Unul m-a salutat fluierând, celălalt nici nu m-a observat. Au dat buzna în bucătărie, luptându-se să-şi facă loc la masa unde mama pusese mâncarea. Şi-au umplut farfuriile împrăştiind stropi peste tot, iar în colţul meu a ajuns doar o chiftea ca un burete, cu un pic de sos. Înăuntru era albă, făcută din pâine uscată înmuiată şi fărâme rare de carne. Am mâncat chiftele din pâine cu altă pâine înmuiată în sos ca să ne umplem stomacul. Peste câteva zile, am învăţat să mă lupt pentru mâncare şi să rămân concentrată pe farfurie, s-o apăr de incursiunile aeriene ale furculiţelor. Dar atunci am rămas fără puţinul pe care mâna mamei îl adăugase micii mele raţii.

Primii mei părinţi şi-au amintit abia după cină că în casă lipsea un pat pentru mine.

— Noaptea asta dormi cu soră-ta, că sunteţi slabe, a spus tatăl. Mâine, mai vedem.

— Ca să încăpem amândouă, trebuie să ne întindem invers, mi-a explicat Adriana, cu capul uneia la picioarele celeilalte. Dar înainte ni le spălăm, m-a liniştit.

Am băgat picioarele în acelaşi lighean cu apă, iar ei i-a luat mult timp să-şi cureţe murdăria dintre degete.

— Ia uite ce neagră e apa, a râs, ale mele erau murdare, dar ale tale erau curate dinainte.

A făcut rost de-o pernă pentru mine şi am intrat în cameră fără să aprindem lumina. Băieţii respirau ca și cum ar fi adormit deja și li se simţea puternic transpiraţia de adolescenţi. Ne-am aşezat fiecare la un capăt, şoptind. Salteaua din lână de oaie era prea moale şi deformată, alunecam spre mijloc. Răspândea un miros de amoniac de la toate rândurile de pipi pe care le absorbise, un miros nou şi respingător pentru mine. Ţânţarii erau în căutare de sânge şi-aş fi vrut să mă acopăr mai bine cu cearşaful, dar, în somn, Adriana trăgea de el în sens opus.

Corpul ei a tresărit brusc: poate s-a visat căzând. I-am mutat încet un picior şi m-am aşezat cu obrazul pe laba piciorului mirosind a săpun ieftin. Am rămas aproape toată noaptea lipită de pielea aspră, urmărindu-i mişcarea picioarelor. Simţeam cu degetele marginile neregulate ale unghiilor ei rupte. În bagaje aveam forfecuţe de unghii: i le puteam da de dimineaţă.

Ultimul pătrar al lunii a apărut la fereastră şi a trecut mai departe. Au rămas în urmă o trenă de stele şi micul noroc de-a avea, pe partea aceea, cerul liber de clădiri.

„Mâine, mai vedem“, spusese tatăl, dar apoi a uitat. Eu şi Adriana nu i-am cerut nimic. În fiecare seară, ea îmi împrumuta câte-o talpă s-o ţin pe obraz. N-aveam nimic altceva, în acel întuneric animat de respiraţii.

5

O căldură umedă mi s-a întins pe sub coaste şi şold. M-am ridicat brusc. Am pipăit între picioare: era uscat. Adriana s-a mişcat pe întuneric, rămânând în pat. Strânsă într-un colţ, şi-a reluat sau și-a continuat somnul, ca şi cum ar fi fost obişnuită cu așa ceva. După puţin timp, m-am aşezat şi eu la loc în pat, făcându-mă cât de mică puteam. Eram două corpuri în jurul umezelii.

Încet-încet, mirosul s-a dus: mai venea doar câte-un damf din când în când. Aproape spre ziuă, unul dintre băieţi, n-am reuşit să disting care dintre ei, s-a agitat câteva minute tot mai tare, gâfâind.

Dimineaţa, Adriana s-a trezit şi a rămas nemişcată, cu capul pe pernă şi cu ochii deschişi. Apoi m-a privit un moment, fără să spună nimic. Mama a venit s-o strige, cu copilul în braţe, adulmecând aerul.

— Iar te-ai pişat pe tine, bravo. Nu ne dezminţim niciodată.

— Nu eu, a răspuns Adriana întorcându-se spre perete.

— Da, da, s-o crezi tu c-a fost soră-ta, ea e educată. Mişcă-te, e târziu deja, a mai adăugat şi s-au dus în bucătărie.

Nu eram pregătită să le urmez şi nu mai ştiam să mă mişc. Am rămas acolo în picioare. Îmi lipsea până şi curajul de-a merge la baie. Unul dintre fraţi s-a aşezat pe pat, cu picioarele desfăcute. Şi-a controlat bine cu o mână chiloţii umflaţi, între două runde de căscat. Când m-a observat în cameră, a început să mă studieze, încruntându-se puțin. Şi-a oprit privirea pe sânii

acoperiţi doar de maioul pe care-l purtam în loc de pijama, din cauza căldurii. Din instinct, mi-am încrucişat braţele peste ridicăturile crescute de curând, în timp ce transpiraţia mi-apărea la subraţ.

— Ai dormit, tu? a întrebat cu voce de bărbat necopt.

Am răspuns „da“, jenată. Continua să mă studieze fără ruşine.

— Cinşpe ani ai deja?

— Nu, încă n-am împlinit paişpe.

— Dar pari de cinşpe, chiar mai mult. Te-ai dezvoltat repede, a constatat.

— Tu câţi ai? am întrebat din politeţe.

— Eu, aproape optşpe, sunt cel mai mare. Muncesc deja, dar azi nu mă duc.

— De ce?

— Azi n-are nevoie patronul. Mă cheamă doar când are.

— Dar ce munceşti?

— Muncitor necalificat.

— Şi şcoala?

— Ei, şcoala! M-am lăsat din clasa a VI-a, oricum rămâneam repetent.

I-am văzut muşchii modelaţi de muncă, umerii puternici. O spumă castanie i se ridica pe pieptul ars de soare şi mai sus, pe faţă. Probabil crescuse şi el repede. Când s-a întins, i-am simţit mirosul de adult. Nu era neplăcut. O cicatrice ca un schelet de peşte, poate o rană veche, cusută prost, îi decora tâmpla stângă.

N-am mai vorbit. Îmi privea corpul din nou. Din când în când, îşi aşeza sexul cu mâna, într-o poziţie mai puţin enervantă. Voiam să mă îmbrac, dar nu-mi scosesem lucrurile din valiză şi bagajul rămăsese dincolo. Ar fi însemnat să fac câțiva paşi cu spatele la el ca să merg s-o iau. Am aşteptat să se întâmple ceva. El îşi cobora ochii încet de pe şoldurile mele acoperite de bumbac alb pe pulpele descoperite, pe picioarele încordate. Nu mă puteam întoarce cu spatele.

A apărut mama și i-a spus să se grăbească: un vecin căuta ajutoare pentru munca la câmp. Dădea la schimb lăzi cu roşii bine coapte, pentru bulion.

— Tu te duci cu soră-ta la lapte, dacă vreţi să mâncaţi de dimineaţă, mi-a ordonat apoi mie, forţându-se să-şi îndulcească tonul, fără succes, spre finalul frazei.

În cealaltă cameră, copilul ajunsese pe brânci la pantofii mei şi-i împrăştiase în jur. Muşca dintr-unul, cu gura pungă. Adriana curăţa deja fasolea verde pentru prânz, în genunchi pe scaun, sprijinită de masa din bucătărie.

— Ia uite cât de mult arunci, a ajuns-o imediat reproşul.

Nu l-a băgat în seamă.

— Spală-te, apoi mergem să cumpărăm lapte, mi-e foame, a spus.

Am folosit ultima baia. Bărbaţii dăduseră apă pe jos şi călcaseră prin ea: urmele de încălţăminte se suprapuneau clar cu cele de picioare. Acasă la mine nu văzusem niciodată gresia în halul ăla. Am alunecat, dar nu m-am lovit în cădere, ca o balerină. La toamnă sigur n-o să reiau lecţiile de balet, nici orele de înot.

6

Îmi amintesc una dintre acele dimineţi de la început. La ferestre, o lumină stinsă anunţa furtuna și ploaia care aveau să vină mai târziu, la fel ca-n zilele ce-au urmat. O linişte stranie în jur. Adriana coborâse cu copilul la văduva bătrână de la parter şi bărbaţii erau toţi plecaţi. Eram singură în casă cu mama.

— Curăţă puiul de fulgi, mi-a ordonat întinzându-mi animalul mort pe care-l ţinea de gheare, cu capul atârnând.

Probabil că cineva trecuse să-l aducă, auzisem o discuţie pe scări și, la final, mulţumirile ei.

— Apoi îl desfaci.

— Poftim? Nu înţeleg.

— Doar nu-l mănânci aşa. Trebuie să-l cureţi de fulgi, nu? După care-l tai şi-i scoţi maţele, a explicat scuturând uşor braţul spre mine.

M-am dat un pas înapoi şi am întors privirea.

— Nu pot, mi se face rău. Mai degrabă mă ocup de curăţenie.

M-a privit fără să mai spună altceva. A trântit animalul pe chiuvetă, cu un bufnet înfundat, şi a început să-i smulgă penele, furioasă.

— Asta a văzut puii doar gătiţi până acuma, am auzit-o mormăind.

M-am concentrat să fac curat, asta nu era greu. La alte treburi casnice nu mă pricepeam, nu eram obişnuită. Am insistat îndelung cu buretele pe pata de calcar ce se întindea pe fundul căzii, apoi am deschis robinetul ca s-

o umplu. Cu apă rece, caldă nu curgea şi nu voiam să pun întrebări. Din bucătărie răzbătea, din când în când, zgomot de oase tranşate, în timp ce continuam să trudesc în jurul lucrurilor murdare din baie. Când am terminat, am închis uşa pe dinăuntru cu cârligul de fier şi m-am băgat în apă. Când am întins mâna după săpunul de pe marginea căzii, am simţit că mor. Sângele-mi părăsea capul, braţele, pieptul şi le lăsa îngheţate în urma lui. Mi-au mai rămas câteva clipe doar pentru două mişcări obligatorii: să scot dopul şi să strig după ajutor. Nu ştiam cum s-o strig pe femeia de dincolo, nu reuşeam să-i spun „mamă“. În locul alternanței de M-uri şi A-uri, am vomat cheaguri de lapte acru în apa care se scurgea. Nu-mi mai aminteam nici numele ei, chiar dacă aş fi vrut să-l strig. Aşa că am scos un urlet şi-apoi am leşinat.

Nu ştiu după cât timp m-a trezit mirosul înţepător de pipi al Adrianei. Eram întinsă goală pe pat, cu un prosop deasupra. Pe podea, alături, un pahar gol, care probabil avusese în el zahăr diluat în apă, tratamentul pe care mama-l folosea pentru orice fel de boală. Mai târziu, a apărut în uşa camerei.

— Dacă începe să ți se facă rău, nu poţi să spui imediat, în loc să aştepţi să-ți fie și mai și? m-a întrebat mestecând ceva.

— Scuze, credeam că-mi trece, am răspuns fără s-o privesc.

Ani întregi, n-am strigat-o niciodată. De când îi fusesem dată înapoi, cuvântul „mamă“ se cuibărise în gâtlejul meu ca o broască râioasă care nu mai voia să se lase scuipată afară. Dacă trebuia să-i vorbesc repede, încercam să-i atrag atenţia în diferite feluri. Uneori, dacă ţineam copilul în braţe, îl ciupeam de picioare ca să-l fac să plângă. Ea întorcea capul spre noi şi-i vorbeam.

Am lăsat mult timp în urmă amintirea acelor mici torturi aplicate frăţiorului meu şi abia acum, când el are peste douăzeci de ani, mi-am amintit de ele din întâmplare. Stăteam pe o bancă, acolo unde locuiește el

acum, şi i-am văzut pe piele o vânătaie ca acelea pe care i le lăsam pe-atunci. De data asta, se lovise într-un colţ de mobilă.

La masa de seară, toţi s-au bucurat de carnea de pui apărută brusc în meniu. Adriana se întreba dacă a venit Crăciunul în mijlocul verii. În mine se luptau foamea şi dezgustul de a-l fi văzut dezmembrat, cu maţele atârnând în chiuvetă, printre cănile murdare de la micul dejun.

— O pulpă e pentru tata şi una pentru asta care a leşinat azi, a decis mama.

Celelalte bucăţi erau însă mult mai mici şi aproape numai os, după ce pieptul fusese pus deoparte pentru a doua zi. Cel pe care-l strigau Sergio s-a revoltat imediat.

— Dacă-i e rău, să mănânce supa, nu pulpa! a izbucnit. Pulpa e a mea, azi am ajutat-o pe aia de deasupra să se mute şi mi-ai luat şi banii pe care i-am câştigat.

— Şi-apoi, din cauza ei a trebuit să spargi uşa de la baie, a intervenit altul arătând cu degetul spre mine. Asta face doar pagube, nu puteţi s-o daţi înapoi la cine-o avea înainte?

Cu o mână grea peste cap, tatăl i-a închis gura și l-a făcut să ia loc pe scaun.

— Nu-mi mai e foame, i-am spus Adrianei şi am fugit în cameră.

Puţin mai târziu, a venit după mine cu o felie de pâine unsă cu ulei. Se spălase şi se schimbase, purta o fustă care-i era prea mică.

— Hai, grăbeşte-te, după ce termini de mâncat, te îmbraci şi mergem la sărbătoare, a zis punându-mi farfuria sub nas.

— Ce sărbătoare?

— A sfântului satului, da? N-ai auzit muzica? Chiar acuma încep cântările în piaţă. Dar noi nu mergem până acolo, Vincenzo ne duce unde sunt caruselele, a spus în şoaptă.

Peste o jumătate de oră, cicatricea ca un schelet de peşte de pe tâmpla lui Vincenzo strălucea în luminile piaţetei unde parcaseră ţiganii. El era singurul dintre băieţi care nu mă atacase în disputa pentru pulpa de pui. Nu le spusese fraţilor să vină cu noi, doar eu şi Adriana eram cu el. A numărat mărunţişul adunat cine ştie cum şi a vorbit puţin cu cel de la bilete. Se vedea că se cunosc bine, poate de la sărbătorile din anii trecuţi. Au fumat împreună. Păreau de aceeaşi vârstă şi aveau aceeaşi piele închisă la culoare. Ţiganul a luat banii pentru primele ture, apoi ne-a lăsat să ne dăm gratis.

Nu mă urcasem niciodată într-un carusel. Mama mea îmi spunea că e prea periculos, copilul unei prietene îşi strivise un deget la maşinuţe. Adriana, deja expertă, m-a ajutat să mă așez pe scaun şi a închis bara de siguranţă.

— Ţine-te bine de lanţuri, m-a sfătuit înainte să se aşeze în faţa mea.

Am zburat între ea şi Vincenzo, m-au aşezat între ei ca să-mi treacă frica. În vârf, am simțit un soi de fericire, iar întâmplările din ultimele zile au rămas pe pământ, ca o ceaţă grea. Treceam pe deasupra ei şi puteam chiar s-o uit, pentru scurt timp. După câteva ture de încercare, am simţit brusc un picior în spate şi o voce: „Apucă de coada asta", dar am mișcat mâna prea puțin, nu-mi venea să mă desprind de lanţ.

— Întinde mâna, domnişoară, nu ţi se-ntâmplă nimic, m-a îndemnat el, apoi m-a împins cu şi mai multă putere.

La a treia încercare, m-am întins toată în gol şi am simţit ceva păros lovindu-se de palma mea. Am strâns cât puteam. Prinsesem coada de vulpe şi bucuria lui Vincenzo.

Scaunele şi-au încetinit mişcarea circulară, atingându-se între ele, şi-apoi, încet-încet, s-au oprit. Am coborât, făcând, fără să vreau, doi paşi nesiguri, din inerţie. Pe mâini, pielea de găină nu-mi apăruse de la frig. După furtuna zilnică, revenea imediat căldura sufocantă. El s-a apropiat de mine şi m-a privit tăcut în ochii care străluceau odată cu ai lui. Fusesem

curajoasă. Mi-am aranjat rochia care se ridicase în vânt. El și-a aprins o ţigară şi mi-a suflat în faţă primul fum.

7

Când aproape ajunsesem în faţa casei, Vincenzo ne-a dat cheia lui. Uitase ceva la carusel, puteam să-i lăsăm uşa întredeschisă. Dar a întârziat, în timp ce eu nu reuşeam să adorm, încă agitată de zbor. Dincolo de perete, un scârţâit ritmic în camera părinţilor, apoi nimic. Orele treceau şi-mi simțeam picioarele fără astâmpăr. Am lovit-o pe Adriana în faţă cu una dintre tălpi. Mai târziu, a ajuns la mine obişnuita umezeală. M-am ridicat şi m-am culcat în patul lui Vincenzo, încă gol. Mişcându-mă, întâlneam mirosurile diferite ale corpului său, subraţul, gura, mirosul genital. Mi l-am imaginat în fața rulotei de la caruselul prietenului său ţigan, stând de vorbă dincolo de fumul ţigărilor. În felul ăsta m-a luat somnul, în zori.

S-a întors la prânz, cu pantalonii de muncă plini de stropi de ciment. Nimeni nu părea să fi observat absenţa lui nocturnă. Părinţii doar s-au uitat unul la celălalt în timp ce el se apropia de masă.

Tatăl a lovit scurt, fără să spună un cuvânt. Vincenzo şi-a pierdut echilibrul. În cădere, o mână i-a ajuns în farfuria cu paste cu sos din roşiile pe care le câştigase lucrând la câmp în zilele dinainte. S-a făcut ghem la pământ, apărându-se, şi a aşteptat ca totul să se termine, cu ochii închişi. Când picioarele celuilalt s-au îndepărtat, s-a rostogolit într-o parte şi a rămas acolo, întins pe spate, să-şi revină pe răcoarea podelei.

— Mâncaţi, a spus mama, cu copilul în braţe.

Nu plânsese în toată agitaţia aia, ca şi cum ar fi fost obişnuit. Bărbaţii s-au supus imediat, Adriana, cam fără chef şi cu întârziere, după ce-a aşezat la loc faţa de masă. Speriată eram doar eu, care nu mai văzusem niciodată violenţa de-aproape.

M-am apropiat de Vincenzo. O respiraţie rapidă şi superficială îi mişca pieptul. Două şiroaie de sânge îi curgeau din nări până în gura deschisă şi unul dintre pometi începea deja să i se umfle. Mâna i se murdărise de sos. I-am întins batista pe care o aveam în buzunar, dar el a întors capul, fără s-o accepte. Atunci m-am aşezat jos lângă el, ca un punct apropiat de tăcerea lui. Ştia că sunt acolo şi nu mi-a cerut să plec.

— Data viitoare îl distrug, şi-a promis printre dinţi când a recunoscut zgomotul făcut de tatăl care se ridica de la masă.

Terminaseră toţi de mâncat deja. Adriana a început să strângă masa şi micuţul, să scâncească de somn.

— Daca nu mănânci, treaba ta, a spus mama trecându-mi prin faţă, dar alea oricum le speli, azi e rândul tău, a adăugat arătând spre chiuveta plină.

Nici nu s-au privit, fiul şi ea. Vincenzo s-a ridicat şi s-a spălat pe faţă în baie. Și-a astupat nările cu bucăţele de hârtie igienică rulată şi a plecat grăbit la muncă. Ora de pauză trecuse deja de ceva vreme.

În timp ce clătea farfuriile spălate cu detergent pe care i le dădeam eu, Adriana mi-a povestit cum fugea uneori fratele ei. Prima dată, la paişpe ani, plecase cu cei de la carusele după o sărbătoare din satul vecin. Îi ajutase să demonteze parcul de distracţii şi, în momentul plecării, se ascunsese într-o cutie dintr-un camion. Ieşise de-acolo la următoarea oprire, temându-se să nu fie trimis înapoi acasă. Dar ţiganii îl ţinuseră câteva zile, lucrase cu ei bătând zona în lung şi-n lat. Când l-au urcat într-un autobuz care urma să-l ducă înapoi acasă, i-au lăsat un obiect preţios drept suvenir.

— Tata l-a zvântat în bătaie, a zis Adriana, dar i-a rămas inelul de argint gravat cu nişte semne curioase. I l-a dăruit amicul pe care l-ai văzut aseară.

— Dar Vincenzo nu poartă nici un inel, îmi pare.

— Îl ţine ascuns. Câteodată şi-l pune, apoi se joacă puţin cu el şi iar îl ascunde.

— Unde? Tu ştii?

— Nu, îi schimbă locul. Probabil că-i un inel magic: după ce-l atinge, Vincenzo e fericit un timp.

— Şi azi-noapte a dormit la ţigani?

— Cred că da. Când se întoarce cu fața aia mulţumită, înseamnă c-a fost la ei. Cu toate că ştie că şi-o ia dup-aia.

Mama a chemat-o să adune rufele întinse pe balcon. Ce mă punea pe mine să fac nu era mult, faţă de ce făcea Adriana. Poate mă proteja, sau poate uita că sunt acolo. Cu siguranţă, credea că nu mă descurc şi nu se înşela. Uneori, nici nu înţelegeam ce-mi spune să fac, în dialectul ăla rapid şi prescurtat.

— Îţi aminteşti prima dată când a fugit Vincenzo de-acasă? am întrebat-o pe Adriana după ce s-a întors în bucătărie ca să aducă prosoapele împăturite. Ea s-a îngrijorat? Au anunțat carabinierii?

S-a încruntat şi sprâncenele i s-au unit aproape spre mijlocul frunţii.

— Nu, carabinierii nu. L-a căutat tata cu maşina. Ea n-a plâns, dar nici n-a scos un cuvânt, a răspuns Adriana, arătând din cap spre locul de unde o auzeam pe mama zbierând la câte unul dintre copii.

8

Ca să pot dormi măcar puţin, mă gândeam la mare. Marea de la câteva zeci de metri de casa pe care o crezusem a mea şi unde locuisem de când eram mică și până acum câteva zile. Doar strada despărţea grădina de plajă. În zilele cu vânt, mama mea închidea ferestrele şi trăgea complet obloanele ca să nu intre nisipul în camere. Dar vuietul valurilor se auzea înăbuşit şi noaptea te ajuta să dormi bine. Îmi aminteam asta când eram în pat cu Adriana.

I-am povestit ca pe nişte basme plimbările cu părinţii mei pe malul mării, până la cea mai renumită gelaterie din oraş. Ea, într-o rochie cu bretele şi cu lac roşu pe unghiile de la picioare, mergea la braţul lui, în timp ce eu fugeam să mă aşez la rând. De fructe pentru mine, cu frişcă deasupra, cremă de ou pentru ei. Adriana nu-şi imagina că există toate aceste arome de îngheţată, trebuia să i le enumăr de mai multe ori.

— Unde-i oraşul ăsta? întreba nerăbdătoare, ca despre un loc magic.

— La vreo 50 de kilometri de-aici.

— Să mă iei şi pe mine o dată, în felul ăsta îmi arăţi şi marea. Şi magazinul de îngheţată.

I-am povestit despre cinele în grădină. Eu aşezam masa, în timp ce oamenii se îndepărtau de ţărmul nisipos şi treceau pe trotuar la câţiva metri de mine, dincolo de poartă. Îşi târau saboţii de lemn, le cădeau fire de nisip de pe călcâie.

— Şi ce mâncaţi? se interesa Adriana.

— De obicei, peşte.

— Adică ton din conservă?

— Nu, mai există mulţi alţii. Îi cumpăram proaspeţi de la piaţa de peşte.

Am descris sepiile imitându-le tentaculele cu degetele. Unduirile în agonie ale creveţilor-călugăriţă pe tarabe şi eu privindu-i vrăjită. Mă priveau şi ei, cu cele două mici pete închise la culoare de pe coadă, ca doi ochi plini de reproş. Foşneau în sacoşă cu ultimele spasme, în timp ce ne întorceam acasă, de-a lungul căii ferate, eu cu mama mea.

Povestind, îmi părea că simt din nou gustul mâncărurilor gătite de ea, al calamarilor umpluţi, al supelor. Cine ştie cum se simţea acum mama mea. Dacă începuse din nou să mănânce puţin, dacă se ridica mai des din pat. Sau dacă nu cumva era internată în vreun spital. Nu voise să-mi spună nimic despre boala ei. Cu siguranţă nu voia să mă sperie, dar o văzusem în ultimele luni că-i e rău, nu ieşea nici la plajă, ea, care era nelipsită ducea de când dădeau primele călduri, în mai. Cu voia ei, mă duceam şi mă aşezam sub umbrelă de una singură, eram mare de-acum, zicea. Am fost şi în ziua dinaintea plecării şi chiar m-am distrat cu prietenele. Nu credeam că ai mei vor avea cu adevărat curajul să mă dea înapoi.

Aveam încă pielea bronzată, albă acolo unde fusese costumul de baie. Anul ăsta avusesem nevoie de sutien, nu mai eram copil. Erau bronzaţi şi fraţii mei, dar numai în zonele expuse la soare în timpul muncii sau al jocurilor în aer liber. Probabil că li se luase pielea la începutul verii şi apoi se bronzaseră din nou. Vincenzo avea incrustată pe spate harta permanentă a muşcăturilor soarelui.

— Aveai prietene în oraş? m-a întrebat Adriana.

Tocmai o salutase de la fereastră pe colega ei de clasă care o striga din stradă.

— Da, aveam. Patrizia, mai ales.

Împreună cu ea alesesem costumul de baie din două piese, în primăvară. Ne duseserăm să-l cumpărăm dintr-un magazin de lângă piscina unde mergeam împreună. Ea era aproape campioană, dar eu mergeam mai mult forţat. Mi-era mereu frig: înainte de-a intra în bazin, apoi când ieşeam. Nu-mi plăceau cenuşiul dinăuntru, nici mirosul de clor. Dar mi-era dor şi de toate astea acum, că totul era altfel.

Voiam să ne luăm costume la fel, eu şi Pat, ca să ne prezentăm pe plajă cu noile noastre forme.

Avusesem primul ciclu la distanţă de o săptămână una de cealaltă şi chiar și explozia de coşuri părea sincronizată. Corpurile noastre creşteau influenţându-se reciproc.

— Ţie îţi stă mai bine cu ăsta, spusese mama mea printre rafturile magazinului, alegând un bikini mai puţin decoltat. Mai ales pentru că pielea de pe sâni e mai delicată şi cu ăla te arzi.

Îmi amintesc fiecare detaliu al acelei după-amiezi. A doua zi, avea să se îmbolnăvească.

Aşa renunţasem la costumul minimal din două piese, cu fundiţe între cupele sutienului şi pe şolduri. Patrizia, însă, nu: l-a vrut oricum. Venea des acasă la noi. Eu la ea mai puţin, ai mei se temeau să nu mă molipsesc de viciile familiei ei. Erau oameni veseli, oarecum distraţi, dezordonaţi. Nu i-am văzut niciodată la slujba de duminică, nici măcar de Paște şi de Crăciun, poate nu se trezeau la timp. Mâncau ce aveau chef, când le era foame. Aveau doi câini şi un pisic needucat, care se urca pe masă ca să fure resturi de mâncare. Îmi amintesc de gustările pe care ni le pregăteam singure în bucătăria lor, râuri de cremă de ciocolată pe pâine, chiar dacă strică dinţii.

— Îmi dă energie să înot, zicea Pat. Mai ia o felie, oricum nu te vede mama ta.

O singură dată am avut voie să rămân să dorm la ea. Părinţii ei se duseseră la cinema şi noi ne-am uitat la televizor până târziu, mâncând chipsuri, apoi am stat treze până târziu, vorbind fiecare din patul ei aproape

toată noaptea, cu pisicul torcând întins deasupra păturii. Nu eram obişnuită cu anumite libertăţi. A doua zi, întoarsă acasă, era să adorm cu nasul în pieptul de pui.

— Nu ţi-or fi dat ăia ceva? îşi făcuse griji mama mea.

Patrizia s-a gândit că e o glumă când i-am spus că sunt obligată să plec. La început n-a înţeles povestea despre o familie adevărată care mă voia înapoi, iar eu, chiar mai puţin decât ea, deși îmi auzisem propria voce spunând-o. A trebuit s-o iau de la capăt, iar Patrizia a început să plângă cu sughițuri, tremurând toată. Atunci m-am speriat de-a binelea, am înţeles din reacţia ei că era pe cale să mi se întâmple ceva grav, pentru că ea nu plângea niciodată.

— Nu-ţi fie frică, ai tăi, cei de-aici, vreau să spun, n-o să permită aşa ceva. Tatăl tău e carabinier, o să găsească o soluţie, a încercat ea să mă consoleze după ce şi-a venit în fire.

— Îmi tot spune că nu se poate opune.

— Mama ta probabil e distrusă.

— Nu se simte bine de ceva vreme, poate de când a aflat că nu mă mai poate ţine aici. Sau a hotărât chiar ea să mă trimită tocmai pentru că e bolnavă şi nu vrea să aflu. Nu reuşesc să cred că există o familie pe care n-am văzut-o niciodată şi care acum, brusc, mă vrea înapoi.

— Uitându-mă la tine, însă, nu semeni cu nici unul dintre părinţii tăi. Nu cu cei pe care-i ştim.

Ideea mi-a venit noaptea și i-am împărtăşit-o Patriziei de dimineaţă, sub umbrela de soare. Am pus-o la punct până la cel mai mic detaliu, eram entuziasmate de planul nostru. După prânz, m-am dus fuga la ea, nici nu i-am cerut voie mamei mele, care se odihnea în camera ei. În acea perioadă, mi-ar fi dat voie oricum, cu un „da“ obosit şi preocupat de altceva.

Pat mi-a deschis cu capul plecat, ţinându-se de uşă. A împins, nervoasă, pisicul care-şi împleticea coada printre picioarele ei. Aproape că nu mai voiam să intru. M-a luat de mână şi m-a condus spre refuzul mamei ei. Noi

două plănuiserăm ca a doua zi să ne întoarcem împreună de la plajă şi eu să rămân ascunsă tot timpul cât o să fie nevoie, chiar şi una sau două luni. Dacă aş fi dispărut, toţi părinţii s-ar fi concentrat mai mult, poate, să găsească o soluţie pentru mine. Aş fi sunat şi acasă, o singură dată, însă, şi numai pentru câteva secunde, ca în filme, doar ca să le dau un semn de viaţă şi să le prezint condiţiile.

„Eu la ăia nu mă duc. Vin la voi sau fug în lume."

Mama lui Pat m-a îmbrăţişat strâns, cu aceeaşi afecţiune şi cu o jenă nouă. Mi-a făcut loc pe canapea şi m-a invitat să mă aşez lângă ea. A izgonit şi pisicul, nu era timpul pentru el.

— Îmi pare sincer rău, a zis. Ştii cât ţin la tine. Dar nu se poate.

9

— Nu-ţi plăcea la oraş? m-a întrebat Vincenzo stând foarte aproape de mine.

Eram în garajul de la subsolul clădirii. O îngrămădeală dezordonată de-a lungul pereţilor, coşuri de nuiele găurite, cutii de carton ondulate de umezeală, o saltea ruptă din care ieşeau rotocoale de lână. O păpuşă fără cap într-un colţ. În puţinul spaţiu din mijloc, noi, copiii, curăţam de coajă şi tăiam bucăţi roşiile pentru conservă, dar eu eram cea mai înceată dintre toţi.

— Domnişoara n-a mai făcut asta, râdea de mine unul dintre fraţi, cu voce piţigăiată.

Micuţul a băgat mâna în găleata cu resturi şi le-a dus la gură. Mama nu era acolo, ieşise să aducă ceva.

— Deci? De ce te-ai întors aici? a insistat Vincenzo arătând de jur împrejur cu un gest expresiv.

— Nu eu am hotărât. Mama mea a spus că de-acum am crescut şi părinţii adevăraţi mă vor înapoi.

Adriana asculta atentă, cu ochii la mine, n-avea nevoie să se uite la mâini şi la cuţitul pe care-l folosea.

— Daaa, cum să nu! Asta să-ţi iasă din cap, chiar nu te visa nimeni, a spus Sergio, cel mai crud dintre fraţi. Mamăăă, a strigat apoi spre exterior, în dialect, chiar ai luat-o tu înapoi pe aiurita asta?

Vincenzo l-a împins cu un braţ şi celălalt a căzut chicotind de pe lădiţa de lemn pe care stătea. Cu piciorul, a atins un vas plin pe jumătate şi câteva dintre roşiile cojite s-au răsturnat pe ciment, în praf. Eram gata să le arunc automat la gunoi, dar Adriana mi le-a luat din mână în ultima clipă, cu o mişcare rapidă, de adult. Le-a clătit şi le-a scuturat de apă înainte să le pună din nou în oală. S-a întors, privindu-mă în tăcere – ai înțeles? Nu se aruncă nimic. Am încuviințat uşor din cap.

Mama a adus borcanele curate ce trebuiau umplute. Pusese deja în fiecare o frunză de busuioc.

— Aoleu, nu cumva ţi-a venit zilele astea? m-a întrebat brusc.

Am răspuns foarte încet, ruşinată.

— Deci? Da sau nu?

Am repetat „nu“ dând din deget.

— O, ce bine, altfel se ducea naibii tot. Când îţi vine, anumite chestii nu trebuie să le faci.

Pe focul aprins într-un colţ, între clădire şi râpa de-alături, borcanele cu suc tocmai terminaseră de fiert la bain-marie într-un ceaun mare. Vincenzo s-a întors mai târziu cu un sac plin pe jumătate cu ştiuleţi de porumb, păzindu-şi spatele. S-a făcut că nu aude când cineva l-a întrebat de unde-i luase. I-am curăţat de mătase şi de pănuşi. Înăuntru, boabele erau moi şi, dacă le apăsai cu unghia, din ele ţâşnea lapte. Mă uitam la ceilalţi şi făceam ce făceau ei. Marginea unei frunze mi-a tăiat pielea încă prea fină.

Vincenzo i-a copt pe jarul rămas, întorcându-i din când în când cu mâinile goale, făcând mişcări rapide cu buricele bătătorite ale degetelor.

— Dacă se rumenesc mai tare, sunt mai buni, mi-a explicat cu un zâmbet pieziş.

Primul ştiulete i l-a trecut prin faţă lui Sergio, făcându-l să creadă că e al lui. În schimb, a ajuns la mine. M-am fript apucându-l.

— Ce mă bucur, a mormăit Sergio aşteptându-şi rândul.

— Am mai mâncat doar de câteva ori porumb, dar fiert. Aşa e mult mai bun, am spus.

Nu m-a auzit nimeni. În linişte, am ajutat-o pe Adriana să spele şi să ducă în garaj toate vasele folosite pentru sucul de roşii.

— Nu-l lua în seamă pe Sergio, ăla e rău cu toată lumea.

— Poate că are dreptate, poate că nu m-au cerut înapoi părinţii tăi. Acum sunt sigură de asta, sunt aici pentru că mama mea e bolnavă. Dar pun pariu c-o să vină să mă ia înapoi când o să se facă bine.

10

Dragă mamă sau dragă mătuşă,

Nu mai ştiu cum să-ţi spun, dar vreau să mă întorc la tine. Aici, la ţară, nu mă simt bine şi nu e adevărat că verii voştri mă aşteptau, dimpotrivă, m-au primit ca pe o pacoste şi se împiedică toţi de mine, în afară de faptul că sunt şi o gură în plus de hrănit.
Repetai mereu că pentru o fată cel mai important lucru e igiena personală. Te informez că în casa asta şi să te speli e greu. Dormim două într-un pat de o persoană, pe o saltea care pute a pipi. În aceeaşi cameră dorm băieţii de la cinşpe ani în sus şi nu e ceva ce ţi-ar plăcea. Nu ştiu ce se poate întâmpla. Tu, care în fiecare duminică te duci la biserică şi ţii lecţii de religie în parohie, nu mă poţi lăsa aici în aceste condiţii.
Eşti bolnavă şi n-ai vrut să-mi spui ce ai, dar eu sunt destul de mare ca să-ți fiu aproape şi să te ajut.
Am înţeles că m-ai luat de mică pentru binele meu, fiindcă mă născusem într-o familie săracă şi numeroasă. Aici, nimic nu s-a schimbat. Dacă ţii la mine, trimite-l, te rog, pe unchiul să mă ia, altfel, într-una din zile mă arunc de la fereastră.

P.S.

Iartă-mă că n-am vrut să-mi iau la revedere în dimineaţa în care m-aţi obligat să plec şi-ți mulţumesc pentru cele 5.000 de lire pe care mi le-ai strecurat printre batiste. Mărunţişul care mi-a rămas va fi de-ajuns pentru plic şi timbru.

Am uitat să semnez scrisoarea aşternută pe o foaie ruptă dintr-un caiet dictando. I-am dat drumul în cutia poştală roşie de lângă intrarea în tutungerie şi am numărat restul, suficient pentru două îngheţate pe băţ, cu mentă pentru mine şi cu lămâie pentru Adriana.

— Cui i-ai trimis-o? a întrebat ea lingând cu atenţie ambalajul pe care-l dezlipise de pe suprafaţa îngheţată.

— Mamei din oraş.

— Aia nu e mamă.

— Mătuşă, atunci, am precizat nervoasă.

— Da, e verişoară de-a doua cu tatăl nostru. De fapt, văr e soţul, cel care te-a adus, carabinierul. Dar ea are bani, ea plăteşte pentru tine.

— Ce ştii tu? i-am spus în timp ce lichidul verzui se scurgea de-a lungul băţului, până la degete.

— Am auzit aseară o discuţie în camera părinţilor. Mă ascunsesem în şifonier pentru că Sergio voia să mă bată. Se pare că această Adalgisa o să te trimită la şcoli înalte, biata de tine.

— Ce altceva mai ziceau? am întrebat întorcând băţul invers ca să se scurgă spre vârf.

Adriana a clătinat din cap, mi-a luat-o din mână, a lins-o şi mi-a dat-o înapoi, invitându-mă cu un gest nerăbdător s-o mănânc.

— De necazul pe care-l au, tot repetau.

Am supt fără chef ce-mi rămăsese, ţinând îngheţata în gură până când a ajuns doar o mică fantasmă de gheaţă decolorată.

— Dă-mi-o, a spus Adriana exasperată şi a terminat-o cu mici muşcături în jurul băţului.

L-am întrebat pe poştaş în cât timp ajunge o scrisoare în oraş, am înmulţit zilele cu doi şi am mai adăugat una de rezervă ca să scrie răspunsul. Apoi am început să-l aştept, aşezată pe parapet în fiecare dimineaţă, începând cu ora 11, în timp ce copiii se fugăreau sau jucau şotron. Îmi legănam picioarele sub soarele blând de septembrie şi uneori îmi imaginam că, în loc de plicul cu timbru, o să vină unchiul carabinier pe care-l crezusem tatăl meu. O să mă ducă înapoi cu maşina lui gri şi lungă, şi-atunci o să-i iert tot, o să-l iert că nu s-a opus să fiu dată înapoi, că m-a lăsat acolo, în mijlocul străzii.

Sau o să vină amândoi, ea vindecată, cu părul aranjat la acelaşi coafor unde mă tundeam şi eu – între timp, bretonul îmi crescuse până la ochi –, cu o eşarfă fină în jurul gâtului, cum purta mereu în anotimpurile de trecere.

— Ce aştepţi, o scrisoare de dragoste? glumea poştaşul după ce mă dezamăgea căutând inutil în geanta de piele.

Furgoneta s-a oprit pe fundalul azuriu al cerului, la jumătatea după-amiezii. Bărbatul care conducea a coborât ca să întrebe la ce etaj locuia destinatara pachetelor. Numele era cel al mamei. A început să dea jos nişte cutii, iar băieţii şi-au întrerupt imediat joaca, ajutându-l să le ducă sus. Eram toţi curioşi, iar el se distra prelungindu-ne așteptarea.

— Atenţie, atenţie la colţuri. Acum o să-l montez, o să vedeţi ce e, le-a răspuns celor mai nerăbdători. Unde dorm fetele? a întrebat ca şi cum ar fi urmat nişte instrucţiuni învăţate pe de rost.

Eu şi Adriana i-am deschis uşa camerei, privind fără să ne credem ochilor. În câteva minute, a căpătat formă, sub ochii noştri, un pat supraetajat, cu scară şi saltele noi. Bărbatul l-a aşezat la perete şi, ca să-l izoleze de restul camerei, de-a lungul laturilor libere a asamblat şi un paravan din trei bucăţi. S-a întors jos ca să mai ia ceva. Răspunsul la scrisoare încă nu era complet.

— Cine a comandat toată treaba asta? Şi cine-o plăteşte? şi-a făcut griji Adriana, ca şi cum s-ar fi trezit brusc dintr-un vis. Tata e deja plin de datorii. Şi mama unde-o fi?

Dispăruse după prânz cu micuţul, fără să ne spună nimic. Poate se luase cu vorba pe la vreo vecină.

— Părinţii noştri nu ne-au lăsat bani, a început să se justifice sora mea adresându-se celui care adusese sus încă nişte cutii, cu ajutorul acelorași puşti.

Cutiile conțineau două rânduri de lenjerie de pat colorată, o pilotă de lână, o pătură mai subţire. Păreau să aparţină toate unui singur pat dintre cele două suprapuse. Mai erau şi săpunuri, flacoane cu şamponul meu preferat şi cu cel de păduchi, acolo aş fi putut avea nevoie. Şi o mostră de parfum ca acela al mamei mele. Observase că-i furam dimineața câteva picături, înainte să plec la şcoală.

— Marfa e deja plătită. Am nevoie doar de o semnătură de adult pe bonul de primire.

A rezolvat Adriana asta, imitând scrisul nesigur al tatălui. Când am rămas singure în cameră, m-a rugat s-o las să doarmă ea sus, apoi jos, apoi din nou sus. Îşi scosese încălţările şi încerca toate poziţiile urcând şi coborând scăriţa patului. Am scos pe casa scării vechea dormeză deformată şi salteaua urât mirositoare.

— Mi-e frică să nu fac pipi şi în ăsta nou.

— A trimis şi o folie cerată de protecţie. Foloseşte-o tu.

— Cine-a trimis?

Mama tocmai se întorsese. Copilul adormise cu capul pe umărul ei. Nu s-a mirat de noutatea pe care Adriana a ţinut să i-o arate imediat, trăgând-o de bluză. Iritată de entuziasmul fetei, a privit cu un fel de suficienţă obtuză patul şi tot restul, apoi pe mine.

— Ţi le-a trimis „nod în papură“ aia de mătuşă-ta. Cine ştie ce i-ai povestit de noi. Am vorbit ieri la telefonul public, doamna Adalgisa m-a

sunat la magazinul lui Ernesto.

Privilegiul de-a dormi pe saltele noi, din fabrică, protejate de paravan, s-a întors împotriva mea şi-a Adrianei încă din prima seară. Băieţii se ascundeau în spatele „chestiei ăleia“, aşa-i ziceau, şi ne speriau făcându-şi apariţia pe neaşteptate cu câte un urlet. L-au trântit de mai multe ori şi, după o săptămână, ţesătura întinsă prinsă de cadrul de lemn se găurise deja în mai multe locuri. Băgau capul prin găuri şi se strâmbau urlând. Eu şi sora mea am fost martorele distrugerii micii noastre lumi separate. Protestele n-au reuşit s-o salveze şi părinţii n-au intervenit. Anii de copil singur la părinţi nu mă învăţaseră să mă apăr, înduram atacurile, neputincioasă şi plină de furie. Când Sergio îmi trecea prin faţă, era de mirare că nu cădea din picioare, fulgerat de blestemele mele tăcute.

Doar Vincenzo nu lua parte la tachinări. Uneori, țipa la fraţi să înceteze, deranjat de zarva pe care o făceau. După ce am dus în garaj paravanul devenit inutil, mă privea mult timp, seara şi la trezire, ca şi cum îi lipsise să-mi vadă corpul. Continuam să ne îmbrăcăm sumar, din cauza căldurii persistente a acelei veri pe sfârşite.

În patul care o entuziasmase atât de mult, Adriana nu reuşea să doarmă nici sus, nici jos, schimbam continuu locul între noi. Peste noapte, la o oră sau alta, venea lângă mine, în oricare dintre paturi aş fi fost. Dar folia de protecţie era una singură, aşa că, în puţin timp, urina involuntară a Adrianei a impregnat ambele saltele.

11

Mama mea de la mare a murit pe când eram în patul de sus, într-una din acele nopţi. Uitându-mă la ea, nu părea bolnavă, poate doar puţin mai palidă decât de obicei. Fără să știu când anume, aluniţa ei păroasă și întinsă pe bărbie precum un vierme incarnat a început să pălească încet-încet. S-a ofilit în câteva minute, până a ajuns să se confunde cu albul murdar din jur. Aerul a încetat să-i mai umfle pieptul şi ochii i-au încremenit.

La înmormântare m-a însoţit cealaltă mamă. „Săracaadalgisa, săracaadalgisa“, repeta frământându-şi mâinile. Apoi au dat-o afară: avea dresuri groase, cu firele duse, şi nu putea lua parte la slujbă în starea aia. Am rămas singură în faţa ei, singura fiică a defunctei. În spatele meu, un grup nedefinit de siluete negre lua parte la ceremonie. Cioclii coborau sicriul în groapa săpată de curând. Sub greutatea lui, funiile scârţâiau frecându-se de muchii. Probabil că m-am apropiat prea mult de marginea gropii, iarba mi-a fugit de sub picioare şi am căzut peste ea, închisă în cutia de lemn. Am rămas acolo nemişcată, amețită şi poate nevăzută. Preotul a rostit o binecuvântare monotonă, stropind cu agheasmă şi peste mine. Apoi, zgomotul lopeţilor care începeau să arunce înapoi pământul scos din groapă, surde la strigătele mele. În cele din urmă, cineva m-a apucat cu putere de braţ.

— Dacă nu termini imediat cu ţipetele astea de dementă, te arunc de la fereastră, a ameninţat Sergio, scuturându-mă pe întuneric.

N-am reuşit să mai adorm. Am urmărit călătoria rece a lunii, până s-a ascuns undeva după perete.

Coşmarul a fost punctul culminant al angoaselor mele nocturne. După scurte concesii în faţa somnului, trezirile erau tresăriri neaşteptate şi certitudinea unei nenorociri iminente, dar care? Orbecăiam printre acele goluri în memorie, până când boala mamei mele îmi revenea brusc în minte şi creştea, se agrava în întuneric. Ziua, o puteam controla, puteam crede într-o vindecare, apoi într-o întoarcere acasă. Noaptea, îi era tot mai rău, până când ajungea să moară în vis.

De data asta, am coborât eu la Adriana, mai târziu. Nu s-a trezit, doar şi-a mutat picioarele ca să-mi facă loc în cunoscuta poziţie reciprocă, dar eu am ţinut să-mi aşez capul lângă al ei, pe pernă. Am îmbrăţişat-o ca să mă liniştesc. Era atât de mică şi osoasă, mirosind a păr îngrăşat.

Prin contrast, mi-au revenit în minte buclele Lidiei, ca nişte floricele roz printre cearşafuri. Prea tânără ca s-o pot numi mătuşă. Era sora cea mai mică a tatălui meu carabinier. Timp de câţiva ani, locuiserăm împreună în casa părinţilor mei şi apărea în primele mele amintiri cu acele încăperi. Stătea într-o cameră de la capătul holului, lungă şi strâmtă, dar cu vedere la mare. După-amiaza, mă grăbeam să-mi termin lecţiile şi apoi ascultam împreună muzică la radio. O chinuia gândul la cineva pierdut și repeta emoţionată strofele de dragoste cu pumnul apăsat pe pieptul astmatic. Părinţii o trimiseseră departe de satul lor ca să respire aerul sărat al mării, acolo, la fratele ei.

Când rămâneam singure, Lidia îşi punea fuste scurte şi sandale înalte cu talpa de plută, pe care le ţinea ascunse în şifonier, şi asculta discuri, dând volumul la maximum. Dansa *shake* în sufragerie, scuturându-se toată, cu ochii închişi. Cine ştie unde învăţase. Nu avea voie să iasă după apusul soarelui, dar uneori se revolta, furişându-se pe o fereastră de la parter. Mi-o doream în fiecare seară lângă mine. Exact în clipa în care cedam în lupta cu somnul, mă apucau mâncărimi în puncte inaccesibile ale spatelui. Lidia

venea să mă scarpine şi-apoi rămânea aşezată lângă mine pe pat. Îmi număra vertebrele, slabă cum eram, şi inventa o poveste pentru fiecare. Celor mai proeminente le dădea nume şi le făcea să vorbească între ele ca nişte bătrâne doamne, atingându-le când pe una, când pe alta.

— Am fost acceptată, mi-a spus într-o zi când a ajuns acasă.

Şi aşa am pierdut-o, la Magazinul Universal, cu câţiva ani înainte să fiu dată înapoi. Ne duseserăm într-o zi devreme să facem cumpărături şi, în timp ce eu probam un tricou cu peşti şi stele-de-mare, o întrebase pe una dintre vânzătoare dacă putea vorbi cu directoarea. Urma să ajungă mai târziu, aşa că am aşteptat-o. Cum am intrat în biroul ei gol, Lidia a scos din geantă o diplomă de secretară şi-a întrebat dacă poate să se angajeze acolo, pe orice post. Stătea aşezată în faţa biroului, iar eu, în picioare, lângă ea. Din când în când, mă mângâia pe braţ.

La puţin timp după aceea, a fost acceptată pentru o perioadă scurtă de probă. Într-o seară, a venit acasă ţinând în mâinile tremurânde uniforma pe care urma s-o îmbrace a doua zi. A probat-o, plimbându-se înainte şi înapoi prin sufragerie. Era albă cu albastru, cu gulerul şi manşetele rigide. Acum avea şi ea uniformă, la fel ca fratele ei. A făcut o serie de piruete ca să ne arate cum se roteşte fusta. Când s-a oprit şi lumea a încetat să se învârtă în jurul ei, eu deja nu mai eram acolo.

Din vânzătoare, a devenit repede casieră şi, după un an, şefă de raion. Ajungea acasă tot mai târziu.

Apoi, s-a transferat la sediul central, la câteva sute de kilometri distanţă. Îmi scria, uneori, şi nu ştiam ce să-i răspund. La şcoală toate bune, da. Cu Patrizia eram încă prietenă, fireşte. La piscină învăţasem să fac tumbe în apă, dar continua să-mi fie frig. La început, trimitea cărţi poştale cu imagini din oraş, apoi probabil s-au terminat. Pe caiete, desenam soarele negru, culoarea stării mele, iar învăţătoarea a sunat acasă la părinţii mei să întrebe dacă murise cineva. Media din carnetul meu de note era 10. Atenţia

minuţioasă pe care o acordam temelor îmi ocupa timpul lăsat liber de plecarea Lidiei.

S-a întors în august, în concediu, dar mi-era teamă să fiu iar fericită împreună cu ea. Ne-am dus pe aceeaşi plajă şi s-a ars în loc să se bronzeze, în ciuda cremelor pe care le cumpărase cu reducerea pentru angajaţi. Cunoscuţilor care o salutau pe plajă le răspundea deja cu falsul accent nordic al emigranţilor. Mi-a fost ruşine în locul ei şi am început să-mi îngrop nostalgia.

Am mai văzut-o doar o dată înainte să se decidă să fiu dată înapoi. A sunat la uşă şi i-am deschis unei necunoscute cu părul vopsit şi îndreptat. Avea agăţată de picior o fetiţă care nu eram eu.

În întuneric, cu Adriana, îmi imaginam că Lidia ar fi putut să mă salveze, poate luându-mă la ea o vreme, în nord. Dar se mutase în alt oraş şi nu ştiam cum să dau de ea. Era încă prea devreme ca să-mi imaginez o altfel de salvare.

12

Au stins lumina şi s-au urcat în pat cu câte-o săritură. Sergio i-a închis gura fratelui exact când eu intram în cameră, dar încă le scăpau râsete înăbuşite în pernă. Vincenzo ieşise după-amiază şi Adriana era încă dincolo, cu micuţul în braţe. M-am dezbrăcat pe întuneric şi, în liniştea aceea încărcată, m-am băgat între cearșafuri. Cu piciorul, am dat de ceva viu, care se mişca şi se învârtea, cald şi păros. Odată cu urletul meu, am simţit înţepături repetate în gleznă şi i-am auzit pe cei doi râzând înfundat.

Nu ştiu cum am ajuns la întrerupător, apoi m-am întors spre pat. Un porumbel se rotea disperat în loc, se învârtea în jurul unei aripi întinse ca şi cum doar atât i-ar fi fost suficient ca să zboare. Cealaltă era ruptă, o ţinea lângă corp. Excrementele lui pe cearşaful curat. A ajuns la marginea saltelei şi a căzut, lovindu-se cu pieptul de podea.

Cei doi fraţi s-au aşezat pe marginea patului. Râdeau cu gura până la urechi, se loveau cu palmele peste coapse şi le-au dat lacrimile de râs. Porumbelul a mai făcut câteva încercări, acolo pe podea, străduindu-se să zboare. Plictisit de scenă, Sergio l-a luat de aripa sănătoasă şi l-a aruncat de la fereastră. Am avut în acea clipă certitudinea că el i-o rupsese pe cealaltă.

I-am strigat în faţă că e un monstru şi l-am zgâriat cât am putut pe spate cu toate unghiile, lăsându-i zgârieturi adânci din care i-a țâșnit imediat sânge. Nu s-a apărat, nu m-a lovit, doar a râs în continuare, cam forţat ca să-

mi arate că nu-l doare. Celălalt sărea dintr-un pat în altul ca o maimuţă, imitând uguitul porumbeilor.

Tatăl a venit să vadă. Înainte să înţeleagă ce se întâmplase, le-a împărţit la întâmplare câteva palme la amândoi, ca să-i liniştească. Printr-un acord tacit, pe băieţi îi bătea mereu el de când crescuseră atât de mult, încât soţa nu mai avea puterea. Ea se ocupa de Adriana, cu câte-o porţie mai mult sau mai puţin zilnică.

— Era o mică glumă, s-a justificat Sergio, asta urlă noaptea fără motiv şi ne trezeşte. Acum i-am dat eu motiv să urle de frică.

A doua zi, ajutam la împăturit cearşafurile uscate.

— Fii atentă la gândaci, a spus mama dând la o parte unul verde. Nu ştiu de ce le place să se aşeze pe rufele întinse.

Apoi a trecut cu naturalețe de la ploşniţe la copii.

— Ăsta, al doilea, a ieşit sucit rău. Celălalt mai face câte una din când în când, dar nu e cine ştie ce neastâmpărat.

— Nu mă vor în casa asta, de-asta mă tot chinuiesc. De ce nu mă trimiteţi înapoi?

— Încet-încet, se obişnuieşte şi Sergio. Tu însă încearcă să nu mai urli în somn, că-l umpli de nervi.

S-a oprit o clipă, cu teancul de lenjerie în braţe. M-a privit în ochi, una dintre rarele dăţi, ca şi cum ar fi urmărit un gând.

— Îţi aminteşti când ne-am întâlnit la nuntă? Aveai, cred, şase sau şapte ani.

Mi-a redeschis memoria cu o lovitură de bici.

— Îmi amintesc ceva, doar că acum eşti altfel, cu hainele de fiecare zi. Atunci erai elegantă, am recunoscut.

— Nu ştii la câte ocazii am îmbrăcat costumul ăla. La un moment dat, mă îngrăşasem puţin şi mi-era frică să nu plesnească pe la cusături, a surâs ea. Era o duminică de iunie, mirii pierduseră mult timp cu pozele, a început

să povestească. Ne era foarte foame, pe la ora trei căutam încă locurile la mese ca să ne aşezăm. M-a întors brusc şi te-am văzut, nici nu te-am recunoscut, la cât te făcuseși de mare şi de frumoasă.

— Cine ţi-a spus că sunt eu?

— Înainte de orice altceva, simţeam. Și-apoi, era şi Adalgisa, nu? Stătea de vorbă cu o rudă şi nu m-a observat imediat. Te-am strigat şi ai ridicat capul. Ai rămas cu gura deschisă, poate pentru că-mi dăduseră lacrimile.

Astăzi, aş încerca să aflu până și cel mai mic detaliu despre acea întâlnire, dar atunci eram prea confuză. Ea a continuat de una singură, cu rufele uitate pe un scaun.

— Cum m-a văzut, Adalgisa s-a băgat între noi. Dar tu ţi-ai iţit de după ea capul ăla curios şi te-ai uitat la mine.

Atunci, îi priveam lung șuvița albă de pe frunte, apărută înainte de vreme, ca un semn caracteristic, doar al ei. Când i-am fost dată înapoi, începea deja să treacă neobservată în părul încărunțit înainte de vreme, pierdută apoi în albul complet.

Pe vremea aia, la nuntă, nu ştiam încă nimic. Taţii mei erau veri îndepărtaţi, purtam şi eu numele lor de familie. În luna în care fusesem înţărcată, cele două familii îşi împărţiseră viaţa mea din vorbe, fără o înţelegere clară, fără să se întrebe cât o să plătesc eu nehotărârea lor.

— Nu puteam să spun prea multe, pentru că erai mică, dar i-am zis apoi destule mătuşii tale.

— De ce?

— Jurase c-o să veniţi mereu pe la noi, c-o să te creştem împreună. În schimb, te-am văzut doar la aniversarea de un an, am mers noi în oraş, a zis și i-a pierit glasul preţ de câteva clipe. Apoi, v-aţi mutat şi nu ne-a anunţat nimeni.

Eram ochi şi urechi la ce povestea, dar nu voiam s-o cred. Doar spusese şi Adriana, chiar în ziua când ajunsesem acolo, că nu e de încredere.

— Ea se scuza că are o cumnată bolnavă şi n-o poate lăsa singură, dar chiar în timp ce vorbea despre ea, Lidia a venit să mă salute, frumoasă şi sănătoasă.

— Lidia suferea de astm, uneori trebuiau să meargă la Urgenţe cu ea, am răspuns sec.

M-a privit şi n-a mai adăugat altceva. A înţeles de partea cui eram. A luat teancul de rufe de pe scaun şi le-a dus în camera ei.

13

După scrisoarea mea fără răspuns, probabil s-au încheiat noi înţelegeri între ei, pe care nu le cunoșteam. Sâmbătă, mama de la ţară a venit să-mi dea o mică sumă de bani, provenind, cine ştie cum, de la cea de la mare. Strângându-i în mâini, uneori subţiaţi puţin de cine mi-i înmâna, mă linişteam în legătură cu starea de sănătate a mamei de departe. Poate-i era tot mai bine. Şi se gândea mereu la mine. Mi se părea că primesc, împreună cu monedele, căldura mâinii ei, conservată în metalul celor o sută de lire, de parcă le-ar fi atins cu adevărat.

Schimbam o privire complice cu Adriana şi ne duceam la magazinul lui Ernesto. Deschideam frigiderul cu îngheţată şi căutam printre vaporii reci şi albi. Două îngheţate, una cu ciocolată şi alta cu cireşe amare. Le mâncam acolo, afară, aşezate la o masă, ca bătrânii care se pregătesc să joace cărţi. Restul îl puneam deoparte. Uneori, îi cumpăram lui Giuseppe o suzetă, pe care o pierdea mereu.

În câteva săptămâni, am pus deoparte suficienţi bani pentru biletele de autobuz şi vreun sandvici.

Adriana s-a speriat când i-am spus, așa că l-am rugat pe Vincenzo să ne însoţească. Tocmai îşi termina ţigara în capătul străzii, înainte să vină la masă. A suflat fumul cu ochii închişi, ca atunci când se gândea.

— Bine, dar acasă nu trebuie să ştie nimeni unde ne ducem, a acceptat el pe neaşteptate. Le zicem că veniţi cu mine la muncă cu ziua la ţară,

oricum, nu-i pasă nimănui de nimic, a adăugat cu o privire întunecată, ațintită spre etajul al doilea.

În zori, am luat autobuzul spre oraş. Adriana nu fusese niciodată acolo, iar Vincenzo, doar în cartierele mărginaşe unde amicii lui ţigani îşi instalau caruselele. Staţia era la un pas de plaja unde-mi petrecusem toate verile. Din umbra noastră parfumată de cremă, eu şi mama mea priveam pâlcurile de turişti grăbindu-se spre bucata de plajă liberă de după gardul de frânghie. În acele zile de sfârşit de sezon, mâncam struguri, alegând bob cu bob din ciorchinii pe care-i lua cu noi ca gustare.

Încă nu era nimeni, atât de devreme. O angajată nouă mătura pasarela de ciment dintre trotuar şi intrarea în bar. Salvamarul deschidea umbrelele galbene cu verde, un declic metalic după altul. Nu şi pe-a mea, una din primul rând, ca şi cum ar fi știut că rămâne nefolosită.

— Ei, aici erai, unde-ai dispărut? m-a întrebat când am trecut pe lângă el. Aţi dispărut, nici mama ta n-a mai venit, aţi fost în vacanţă în altă parte? Oricum, ţi-o deschid imediat, numărul 7.

Şezlongul de plajă a scârţâit, nefolosit de mult. Dintr-odată, bărbatul în tricou alb s-a întors către cei doi care mă urmau la câţiva metri distanţă. Erau diferiţi faţă de clienţii obişnuiţi.

— Sunt verii mei de la munte, i-am spus încet.

Nu aveau cum să audă oricum, absorbiţi de noutăţile din jur. S-au aşezat lângă apă, chiar şi Vincenzo era puţin temător. Valuri mici şi apatice umezeau plaja, fără spumă şi fără voce. Soarele era încă jos, la linia orizontului, iar pescăruşii stăteau pe stabilopozi.

— Dar dacă iese din matcă, murim? a întrebat Adriana, lăsând să-i curgă nisipul fin printre degete.

Ne-am dezbrăcat. Ea purta un costum de baie care nu-mi mai venea mie, iar Vincenzo a rămas în chiloţi. Am atârnat hainele de spiţele umbrelei. În jurul uneia dintre ele era legată o bentiţă pe care credeam că am pierdut-o. Uite unde rămăsese. Am desfăcut-o cu greu, cu unghiile mele roase, şi

am pus-o în geantă. O aveam de mulţi ani. Când eram mai mică, mama mea mă pieptăna, mi-o punea pe cap şi-mi atingea faţa cu mâinile. Stând în fiecare dimineaţă pe marginea patului şi eu, în picioare în faţa ei. Ce plăcute erau zgomotul periei trecându-mi prin păr, vibraţia uşoară a dinţilor de fier.

Sora mea nu voia să intre în apă nici măcar cu picioarele, de teamă că marea o s-o înghită. S-a aşezat pe nisipul uscat, cu bărbia sprijinită pe genunchi şi privirea pierdută în tot acel albastru. Eu m-am scufundat în tăcere, direct în adâncul ei, fără să-i deranjez suprafaţa. Apoi, scoţând capul, am văzut plaja care se umplea cu oamenii mai matinali, Adriana, ghemuită, aşteptând întoarcerea mea, elanul impetuos al lui Vincenzo şi saltul lui în apă, ridicând stropi în aer.

Învăţase să înoate la râu, cu prietenii. S-a îndreptat spre mine dând din mâini cu forţă şi dezorganizat, lăsând dâre pe apă. A dispărut o clipă când ajunsese aproape de mine şi m-a ridicat pe neaşteptate, după ce şi-a strecurat gâtul între picioarele mele. M-am trezit pe umerii lui, în vreme ce plutea şi scuipa apa în toate părţile. Frigul nu-l simţeam.

— Eşti tare că ne-ai adus, voiam să zic, îmi place la nebunie, a spus.

A dispărut repede şi a făcut paradă cu mişcări pe verticală şi tumbe. M-a luat de mai multe ori de talie şi m-a aruncat în apă ca pe-o jucărie. Râdea şi sarea îi albea gingiile. Fără să vreau, i-am atins cu un picior sexul: era umflat şi dur. Mi-a astupat urechile cu mâinile şi m-a sărutat pe buze, apoi limba lui mi-a pătruns în gură şi a explorat-o învârtindu-se cu plăcere în jurul limbii mele. Uitase cine sunt.

M-am îndepărtat înotând, fără grabă sau dezgust. Doar la ţărm mi-am dat seama că inima continua să-mi bată puternic. Adriana era acolo, aşezată cum o lăsasem. Poate nu trecuse mult timp, deşi lumea întreagă părea altfel. M-am întins pe nisip, lângă ea, şi-am aşteptat să mi se liniştească pieptul tulburat.

— Mi-e foame, s-a plâns.

Aveam sandviciurile în geantă, dar ca s-o înveselesc puţin, ne-am dus la bar să luăm o felie de pizza şi o Coca-Cola, cu ultimii bani. Când ne-am întors la umbrelă, Vincenzo ieşea obosit din apă, ca un zeu neşlefuit şi sălbatic care coborâse doar pentru o zi în apele mării. Când îmi amintesc paşii lui vlăguiţi, îmi pare că întinderea albastră fusese fecundată de prezenţa lui. Unii observau: chiloţii i se lipiseră complet de corp şi i se lăsaseră, dezvelind o fâșie de păr. Dar în acea ultimă rămăşiţă senină de vară nu mai era mulţimea transpirată din august. Puteam, clandestină acum pe plaja pe care crescusem, să evit să fiu recunoscută de cei care făceau plajă acolo de obicei. Eu și Vincenzo ne-am evitat în orele care au urmat. Am scos sandviciurile fără să spun nimic. Am însoţit-o pe Adriana la leagăn şi m-am îndepărtat inventând un pretext.

A fost de-ajuns să traversez, s-o iau pe strada situată aproape vizavi. Am mers de-a lungul gardului care înconjura grădina, observând semnele părăsirii. Un scaun era răsturnat de vânt, pe masa pe care o aranjam pentru cina în aer liber căzuseră primele frunze. O cârpă se agăţase printre ţepii trandafirilor, florile preferate ale mamei mele – în luna mai, îşi punea un boboc în piept înainte să iasă. Iarba crescuse şi florile muriseră de sete. Am ajuns la poartă cu picioarele ca plumbul. Cutia poştală nu era foarte plină, probabil că cineva ridica din când în când corespondenţa. Primiseră şi scrisoarea mea. Aleea era năpădită de nisipul adus de vântul de sud-vest, obloanele erau trase, ca atunci când plecam în vacanţă. Bicicleta mea era sub copertină, cu o roată dezumflată. Am sunat în golul camerelor şi, după o aşteptare inutilă, am apăsat din nou soneria, îndelung, de mai multe ori. M-am sprijinit cu fruntea de buton şi am rămas aşa până când căldura a devenit insuportabilă. Am plecat fugind, cu riscul de-a fi lovită de maşini. M-am aşezat la umbra cabinelor de pe plajă.

Probabil c-a murit cu adevărat, la fel ca-n visul meu, la fel ca lalelele ei, altfel n-ar fi abandonat casa aceea. Dar ea fusese cea care-mi trimisese în sat patul supraetajat şi tot restul, şi cealaltă mamă îmi spusese că vorbiseră

la telefon… Atunci de ce nu voia să vorbească şi cu mine? Unde era? Poate nu voia să mă facă să sufăr auzindu-i vocea de om bolnav din vreun spital de departe. Dar dacă, cumva, tatăl meu fusese transferat de la serviciu în alt oraş? Spunea mereu că e posibil. Nu, m-ar fi luat cu ei oriunde. Dar Lidia ştia? Ştia şi nu-mi spunea nimic? Însă nu vorbeau prea des între ei. Puţin înainte să se mute în nord, mai făcuse o prostie şi probabil că mama mea n-o iertase niciodată cu adevărat.

Lidia cunoscuse o balerină care locuia în mansarda casei din faţă. Uneori, stăteau de vorbă pe-ascuns la poarta de la grădina casei noastre. Lili Rose lucra într-un local de noapte de pe litoral şi dormea până după-amiază. Din când în când, câte o domn prezentabil suna discret la soneria ei.

Lidiei nu-i era permis nici s-o salute, de teamă să nu se molipsească.

Dar, într-o duminică foarte călduroasă, părinţii mei plecaseră la o înmormântare şi ne lăsaseră acasă. Lili Rose venise să întrebe dacă şi la noi era oprită apa. La ea nu curgea de nici un fel. Avea machiajul de seara trecută scurs, părul decolorat și purta o rochie sumară. Lidia o chemase înăuntru, îi oferise ceva rece de băut şi o invitase să facă duş. Lili Rose ieşise din baie desculţă şi picurând apă, cu halatul mamei mele pe ea, aproape desfăcut. Începuseră să danseze în sufragerie, mai întâi reţinute, apoi tot mai apropiate una de alta, pe ritmurile lente şi senzuale ale unor discuri. Împingându-şi bazinul în față, Lili Rose o învăţa cum să te mişti şi să te atingi de corpul unui bărbat. Întindea piciorul prin deschizătura halatului şi-l atingea pe-al Lidiei, dar aşa, în joacă. Pe măsură ce minutele treceau, mă simţeam tot mai neliniştită şi mă uitam la uşa de la intrare. Ele, însă, n-aveau nici o grijă. Dăduseră la o parte măsuţa şi începuseră nişte *shake*-uri frenetice şi insistente, agitându-se ca posedate. Lidia îşi scosese tricoul transpirat, rămânând în pantaloni scurţi şi sutien. La sfârşitul unui disc, se prăbuşiseră una peste alta pe canapea, gâfâind. Cordonul halatului se desfăcuse şi dezvăluia trupul lui Lili Rose.

Aşa le găsise mama mea, întorcându-se mai devreme de la înmormântare.

Am rămas în spatele cabinelor de plajă. M-am întâlnit din întâmplare cu Adriana, care plângea umblând fără ţintă. Probabil căzuse din leagăn, nici nu se curăţase de nisip pe la gură şi la nas. În acel mediu străin, era total neajutorată. Nu găsise umbrela din primul rând, unde ar fi trebuit să mă aştepte împreună cu fratele ei.

— N-am căzut singură, m-au împins ăia, i s-a plâns când ne-am întâlnit cu el. Au zis că nu-i locul meu pe plaja asta şi că nu pot să mă dau în leagănul ăla.

I-a arătat nişte puştani care se învârteau prin zona jocurilor.

Vincenzo a plecat spre ei furios ca un taur. Nu ştiu dacă şi-au spus ceva înainte ori s-au luat imediat la bătaie. Eu şi Adriana am ajuns când deja se rostogoleau la pământ, înlănţuiţi ca nişte statui de nisip, toţi contra unuia, al nostru. L-am chemat pe proprietarul plajei, care a urlat la ei şi i-a despărţit. Dar apoi, luându-mă deoparte, mi-a zis să nu-l mai aduc acolo pe ţigănosul ăla în chiloţi, cine e? Sigur nu poate fi rudă cu o familie atât de decentă, cu tata carabinier.

Vincenzo s-a spălat la ţărm, fără să-şi mai ofere plăcerea de-a face baie. La jumătatea după-amiezii, cei de sub umbrelele vecine mâncau pepene galben şi se uitau la noi. A trecut şi omul cu fluierul, care se plimba de-a lungul apei strigând: „Cocos proaspăt!“.

— Ce vinde, ouăle de azi? s-a mirat Adriana.

— Nu, e un fruct exotic, i-am zis, dar nu-mi ajungeau mărunţii pentru asta.

Curiozitatea surorii mele l-a făcut pe om să zâmbească. S-a apropiat de găleata lui, iar el i-a dăruit o bucăţică să guste pentru prima dată.

Ne-am îmbrăcat şi ne-am îndreptat spre peronul de autobuz. Pentru o clipă mi s-a părut că-i aud pe cei rămaşi în urmă răsuflând uşuraţi. De la

fereastra autobuzului, am făcut cu mâna spre blocul de cinci etaje unde locuia Patrizia şi, în gând, i-am promis c-o să trec şi pe la ea.

— Eu vin mai târziu, cu alt autobuz, trec puţin pe la nişte prieteni, a spus Vincenzo ridicându-se brusc să coboare la una dintre staţiile de la marginea oraşului.

Văzându-l aşa pe trotuar, prin geamul plin de praf, după bătaia pe care-o luase, nu mai ştiam exact ce simt pentru el. A dus un deget la buze în timp ce şoferul pornea din nou şi nu ştiu dacă sugera un sărut sau îmi spunea să-mi ţin gura.

Adriana a dormit până la intrarea în sat, dar apoi, peste noapte, s-a plâns c-o ustura unde o arsese soarele. Acasă, nimeni nu ne observase lipsa. Mama ne-a întrebat doar dacă adusesem nište fructe de la țară.

Vincenzo s-a întors după două zile şi tata nu l-a pedepsit. Poate n-a observat sau poate că renunțase deja să-i mai aplice corecţii.

14

— Coboară, trebuie să-ți arăt ceva, vino în spatele garajului, mi-a strigat de jos la fereastră.

Am coborât după puţin timp cu Adriana, iar el s-a uitat urât la mine.

A trimis-o să cumpere ţigări în piaţă, spunându-i că poate să păstreze restul. Probabil avea mulţi bani în buzunar: în timp ce căuta monede, i-a căzut o bancnotă. Cu o singură privire, m-a oprit s-o urmez pe Adriana.

— E încă prea mică, nu ştie să ţină un secret, a spus după ce ea a dat colţul. Aşteaptă-mă puţin.

S-a întors repede, cu felul acela al lui suspicios de-a privi înapoi, într-o parte şi-n cealaltă. A scos de la subraţ un săculeţ de catifea albastră şi s-a lăsat în genunchi pe pământ ca să-l desfacă şi să-mi arate comoara. Precum pe masa unui bijutier, a aliniat piesele pe fâşia de ciment ce înconjura clădirea. Probabil că nu erau noi, strălucirea le era puţin ştearsă. Cât de delicat era în stare, a desfăcut două lanţuri ce se încurcaseră şi le-a aşezat unul lângă altul. La sfârşit, a admirat mulţumit mica expoziţie de brăţări, inele şi lanţuri cu sau fără medalion, înainte să se întoarcă să observe efectul pe care-l avea spectacolul aurului asupra mea. A rămas surprins să mă vadă tăcută şi îngrijorată.

— Ce-i cu tine, nu-ţi plac? a întrebat dezamăgit.

— De unde le-ai luat?

— Nu le-am luat, m-au plătit cu astea, s-a justificat cu o strâmbătură de copil îmbufnat.

— Fac o grămadă de bani. E imposibil să câştigi atât în două zile.

— Prietenii mei au ţinut să-mi mulţumească înainte să plec. Eu îi ajutasem aşa, fără să cer nimic în schimb.

— Acum ce faci cu toate astea? am insistat.

— Le vând, şi s-a lăsat din nou în genunchi să adune bijuteriile.

— Ai înnebunit? Dacă te prind că vinzi lucruri furate, ajungi la şcoala de corecţie.

— Eeeei, de unde ştii tu? Cine ţi-a zis că sunt furate, hm? şi s-a întors să-mi arate două brăţări pe care le ţinea în mâna tremurândă.

Nările îi fremătau deasupra mustăţii abia mijite.

— E evident. Ştii că tatăl meu e carabinier, povesteşte mereu despre ţigani care dau spargeri în case.

Nu m-am gândit la ce-am zis, încă greşeam când vorbeam despre părinţii adoptivi.

— Da, săraca de tine, te gândeşti încă la taică-tu carabinier. Ăla, unchi-tu, nici nu-şi mai aduce aminte de tine. Nici măcar nu vine să vadă dacă te-ai adaptat, să zicem, la ţară.

Lacrimile mi-au curs pe neaşteptate, nici nu le simţisem adunându-se. Vincenzo vorbise ca Sergio, dar s-a ridicat imediat şi a venit lângă mine. Mi-a şters lacrimile cu degetele lui aspre şi a repetat, cu faţa şi cu vocea triste, să nu plâng, pentru că el nu suportă asta. Stai, aşteaptă, mi-a spus, şi a terminat de strâns şi de pus înapoi în săculeţ bijuteriile. Pe toate, mai puţin una.

— Te chemasem ca să-ţi dau asta, înainte, dar m-ai enervat…, şi s-a oprit în faţa mea cu o inimă preţioasă atârnată de un colier.

M-am îndepărtat cu o mişcare instinctivă, cu un pas înapoi şi în lateral, şi a rămas cu lanţul de aur suspendat în aer, cu medalionul legănându-se. Fruntea i s-a încreţit într-o mulţime de riduri furtunoase, gura i-a devenit o

tăietură dreaptă. Pe tâmplă îi pulsa scheletul de peşte, roşu de furia izbucnită din nou. Dar i-am recunoscut în ochi şi o uimire dureroasă, lipsită de apărare. M-am întors, făcând un pas în față egal cu cel dinainte, și am ridicat capul ca să-mi primesc darul. Am simţit atingerea mâinilor straniu de abile în a închide lanţul după ceafă fără să se uite. Pe piept, un moment de răcoare în formă de inimă, apoi metalul s-a încălzit sub sângele din adâncuri, care-l punea în mişcare cu mici pulsaţii grăbite şi regulate.

— Îţi vine chiar bine, a spus Vincenzo, cu vocea tremurând de emoţie.

Cu degetele, a trasat încet pe pielea mea conturul medalionului, cu o mişcare mai amplă, apoi a vrut să coboare spre sâni.

— Uite ţigările, a ajuns în fugă Adriana.

Şi s-a oprit brusc, nu ştiu ce-a văzut.

— Ţigările…, a repetat încet, întinzându-i confuză pachetul.

Avea încă între dinţi băţul de la îngheţata de cireşe amare pe care şi-o cumpărase cu restul banilor. M-am întors cu spatele şi am desfăcut cadoul de la gât, ascunzându-l în buzunar. N-aveam să-l port aproape deloc, deși îl păstrez şi azi, un obiect probabil furat. Nu ştiu cum am reuşit să-l salvez în douăzeci de ani de viaţă, luându-l cu mine oriunde. Ţin la el. L-am folosit ca talisman în unele ocazii, la examenul de bacalaureat, la câte-o întâlnire importantă. Îl voi purta din nou la nunta Adrianei, dacă e adevărat că vrea să se mărite. Cine ştie a cui a fost cândva această inimă.

Următoarele zile, am evitat să rămân singură cu Vincenzo, dar, când îl vedeam apărând, un spasm interior îmi strângea viscerele şi imediat un fel de moleşeală îmi inunda pântecul. Spre seară îmi ajungeau la fereastră fluierăturile lui, dinspre garaj, și trebuia să fac un efort de voinţă ca să-l ignor. După o aşteptare scurtă şi inutilă, urca mut, furibund, trântind uşa. Emana un curent ce provoca dintr-odată căderea vreunei oale din agăţătoarea de pe perete, plânsul fără motiv al lui Giuseppe, o durere de cap inexplicabilă a Adrianei. Eu rezistam, distantă.

Bănuţii pe care-i primeam sâmbăta îmi ajungeau pentru biletul de autobuz. Părinţilor le-am spus adevărul, că voiam să mă duc la aniversarea unei prietene. I-am întrebat şi dacă pot rămâne să dorm la ea. S-au privit un moment, cu acea incertitudine apatică.

— Eu nu pot să te duc, nu porneşte maşina, aşa a sunat permisiunea dată de tata.

După felul ciudat în care suna vocea lui, mi-am dat seama că nu vorbea aproape niciodată.

Dimineaţa, am coborât devreme. De la fereastră, văzusem pe terenul abrupt din spatele blocului ceva colorat de cules pentru Patrizia. Altceva nu-i puteam dărui. Erau gura-leului şi nişte floricele galbene modeste, care miroseau a ridichi. Am legat bucheţelul cu o aţă şi m-am întors sus să mă pregătesc. Adriana nu ştia nimic. Când a înţeles unde mă duceam fără ea, a fugit în cameră să ia un desen pe care i-l făcusem şi l-a rupt în faţa mea. Pe neaşteptate, mama a ţinut să mă însoţească până în piaţa unde era staţia de autobuz, cu micuţul în braţe. I-am făcut cu mâna de la fereastră. Și-a mişcat şi el mâinile în felul lui repetitiv, care nu părea un salut.

Pe drum, florile s-au ofilit şi unii se tot uitau la ele, de pe scaunele alăturate, poate din cauza mirosului. Așteptând să se deschidă uşa de la etajul al cincilea al blocului din zona de nord a coastei, nu ştiam dacă să i le mai ofer prietenei mele.

Mi-a sărit în braţe şi a ţipat de fericire, câinii lătrau din cauza agitaţiei generale, iar pisica a venit să observe totul. Cu ochii în pământ, m-am scuzat pentru darul modest, dar ea a jurat ţopăind de bucurie, că cel mai frumos dar din tot ce primise eram eu.

Am rămas singure până la prânz, vorbind întruna, eu, ceva mai puţin. Mi-era jenă să-i povestesc despre noua mea viaţă, așa că o întrebam cu disperare despre a ei. Regăseam mirosurile casei: de scorţişoară în bucătărie, de transpiraţie uşor acidă în camera Patriziei şi de parfum no. 5 în baie, cu care se dădea întotdeauna mama ei înainte să plece la serviciu.

Venisem a doua zi după petrecerea de aniversare, dar în frigider rămăseseră multe feluri delicioase, dulci și sărate, din care am mâncat ore în şir întinse în pat. Pat povestea despre concursurile de înot câştigate, unde eu aş fi ajuns a treia sau a patra dacă aş fi participat. Am râs vorbind despre băiatul cu nas lung care se dădea la ea de luni întregi.

— Cum mă sărută cu trompa aia? se întreba, nesigură dacă să-i dea o şansă.

„Când nu erai…", aşa începea fiecare poveste, ca şi cum absenţa mea ar fi fost deja un capitol încheiat.

15

Pisicul miorlăia, încolăcindu-se printre picioarele stăpânei, însă primea doar o mângâiere distrată şi nimic de mâncare. Nici nu mai ştiam ce zi e. Pat rămăsese în pijama. Zgomotul uşii şi-apoi al cheilor aşezate pe etajera de la intrare ne-a scos în sfârşit din lumea noastră în două regăsită. Vanda s-a emoţionat şi m-a îmbrăţişat îndelung, impregnându-mă cu parfumul ei franţuzesc. Am închis ochii, pierdută complet în îmbrăţişarea cămăşii albe de in. A înţeles că nu-i purtam pică. O iertasem fără să-mi dau seama pentru că refuzase să mă ascundă la ea în casă.

— Lasă-mă să mă uit la tine, a spus după aceea, dându-se un pas într-o parte.

M-a găsit mai înaltă şi doar puţin mai slabă. Din întâmplare, cumpărase chiar în ziua aia vinete *alla parmigiana*, una dintre mâncărurile mele preferate. În timp ce mestecam, mă privea zâmbind: renunţase la porţia ei sub pretextul unei diete pe care o amânase deja de prea multă vreme. Între timp, a sunat tatăl lui Pat, anunţând că n-avea să-şi facă apariţia până seara. Am mâncat şi porţia lui şi am şters farfuria cu pâine. Prietena mea a rămas cu gura căscată: înainte nu făceam asta.

— Acolo, la ţară, aşa se face, am explicat stingherită.

Vanda era plăcut curioasă în legătură cu familia mea naturală, iar eu, mai puţin evazivă cu ea. Lăsam puţin garda jos, apoi, brusc, rușinea mă cuprindea iar. Cu acea rușine, am început să-mi recunosc primii părinţi.

Am înşirat numele celorlalţi copii, povestind câte ceva despre Adriana şi Giuseppe. Nu mi-am dat seama că-i descriu cu durere şi afecţiune pe ei doi, mai ales pe ea. Sora mea, o numeam. De Vincenzo n-am spus nimic.

— Şi ai tăi? a pus, în sfârşit, întrebarea.

— Nu mai ştiu nimic de ei, după ce tatăl meu m-a dus acolo.

— Nu, întrebam de cei cu care trăieşti acum.

— El lucrează la cuptorul de cărămidă, dar nu mereu, cred, am zis şi m-am întrerupt.

M-am scuzat şi m-am dus la baie de urgenţă, doar ca să mă închid înăuntru şi să aştept puţin, mirosind toate flacoanele cu parfum. Am tras apa în gol, apoi m-am întors. Aşa cum mă aşteptam, Vanda era ocupată deja cu altceva.

Mai târziu, Patrizia a rugat-o să mergem în port să vedem procesiunea navelor. Era Ziua Marinei. După slujba de la cea mai apropiată biserică, nava-amiral împodobită toată cu ghirlande de flori a pornit cu statuia sfântului şi cu preotul la bord, urmată din spate de flota de nave de pescuit, până la navele cele mai mici, înfrumuseţate cu drapele multicolore fluturând în vânt. Eu şi Pat am alergat să le urmărim de-a lungul ţărmului plin de lume, apoi le-am lăsat îndreptându-se spre nord, paralel cu plaja. Înainte să se întoarcă, urmau să arunce în apă o coroană din frunze de laur, în amintirea celor morţi pe mare. Soţiile pescarilor vindeau peşte prăjit. Patrizia a luat câte un con pentru fiecare şi minusculele oase de şprot ne-au gâdilat limbile. Seara, am mâncat iar ca să n-o dezamăgim pe Vanda, care gratinase în cuptor nişte *cannolicchi* proaspeţi aduşi de soţ.

— Săptămâna trecută m-am întânit cu tatăl tău, a spus Nicola. Era la un control în afara oraşului.

— Şi ai vorbit cu el? am întrebat nerăbdătoare.

— Nu, tocmai oprea un camion. Şi-a lăsat barbă.

— Nu te gândi acum la asta, m-a scuturat Pat după ce i-a aruncat o privire tatălui ei. Hai să ne pregătim, ne ducem înapoi la sărbătoare. Poţi să

te îmbraci cu ceva de la mine.

Nici în acel an n-aveam să pierdem spectacolul de artificii.

— Nu-i bine să mergem cu maşina, a spus Nicola.

M-am urcat pe cadrul bicicletei lui, cu Patrizia şi Vanda după noi. Pedala fără efort, folosind des soneria ca să avertizeze pietonii care se îndreptau în număr tot mai mare spre port. Înaintam în tăcere şi fără conflicte, printre luminile şi aromele de caramele ale primelor tarabe, de vată pe băţ, de migdale crocante. Râgâituri ale celor lacomi, uneori. Apoi, pe trotuarul lat de pe coastă, n-am mai putut înainta. Am coborât de pe biciclete şi le-am legat de gardul unei terase. Eu şi Patrizia voiam să rămânem puţin singure, iar părinţii ei ne-au dat întâlnire după momentul salvelor finale. Am aşteptat să înceapă, aşezate pe plajă într-un prim rând imaginar. Încet-încet, lumea a ajuns în spatele nostru, aşteptând.

La stânga şi la dreapta erau alţii de vârsta noastră, iar un băiat cu ochelari de licean şi păr vâlvoi îşi întindea din când în când capul în faţă ca să mă privească pe furiş.

— Îi placi ăluia cu părul creţ, a râs Pat făcându-i cu ochiul.

Am luat-o de umeri şi am strâns-o cu putere o clipă. Nu reuşeam să-i spun cât de mult îmi lipseau, ea şi viaţa din care fusesem alungată. Poate c-a văzut lacrimile pe care încercam să le ascund.

— Ce-i? a întrebat, dar eu n-am răspuns.

Pregătirile anunțau că spectacolul e pe cale să înceapă, iar o undă de bucurie a cuprins spectatorii. Ne-am ridicat, cu ochii în întuneric, spre mare. Au început în surdină, ca pentru o probă, trăgând în hopuri, apoi într-un crescendo continuu. Se stingeau, după o clipă de glorie, universuri de stele abia apărute, pe fundalul rece al aştrilor ficşi. Sub apă, departe de ochii noştri, sperietura mută a peştilor.

Brusc, o mână vie şi decisă a strâns-o pe a mea, așa că m-am întors zâmbind spre Pat, pe care n-o mai vedeam de câteva minute bune. Nu era ea, ci tipul cu părul creţ, cu reflexia focurilor de artificii în lentilele

ochelarilor. Îmi revine în minte spasmul simţit în stomac, puţin atenuat de distanţa anilor. Mă alesese pe mine, dintre toate fetele.

— Cum te cheamă? m-a întrebat la ureche, cu voce şi respiraţie dulci.

Trăsăturile lui delicate îşi schimbau culoarea de la un moment la altul, precum minunile de pe cer.

Cine ştie dacă a auzit numele meu, în vacarmul stârnit de ultima salvă de artificii. Eu n-am reuşit să-l ghicesc pe-al lui din mişcarea buzelor, poate Mario sau Massimo. Din mâna pe care mi-a ţinut-o câteva minute, fiorul cald mi s-a ridicat de-a lungul braţului, până la inimă. Cineva l-a împins şi sărutul îndreptat spre mine s-a pierdut în aer. Ne-am pierdut imediat şi noi în îmbulzeala finală care golea plaja. Eu trebuia s-o caut pe Patrizia, iar el n-a reuşit să-mi rămână aproape. Putea avea vârsta lui Vincenzo, și era atât de diferit.

De când fusesem dată înapoi, nu mai dormisem niciodată un somn lung şi profund ca în acea noapte. Odată cu lumina zorilor a pătruns prin perdele şi neliniştea subtilă a unei noi zile, care a venit să se strecoare în patul pentru oaspeţi. M-am trezit buimacă, exact ca după beţie. După-amiază trebuia să mă întorc la ţară. M-am aşezat la masă pentru micul dejun cu Vanda, singura care se trezise.

— Tu n-ai văzut-o niciodată pe mama în perioada asta?

— Niciodată, de când nu mai stai cu ei, a zis dându-mi laptele cu cacao.

— Dar ai trecut uneori pe strada mea?

— Da, însă era mereu închis.

Mi-a întins pâinea cu gem și nişte biscuiţi în formă de floare.

— Poate e la tratament în vreun spital departe şi tatăl meu a însoţit-o.

— De ce crezi asta?

— Cei din sat nu mă ceruseră şi ea nu avea motive să mă dea înapoi. Poate mi-a ascuns adevărul ca să nu mă sperie, dar în ultimele săptămâni nu avea forţă în bucătărie, la curăţenie. Stătea în pat şi plângea pentru mine.

M-am oprit ca să mă şterg la un ochi.

— Sunt sigură că, atunci când se va face bine, vor veni să mă ia şi casa va fi din nou deschisă, am încheiat.

Vanda și-a băut gânditoare cafeaua. O mică pată maro i-a rămas pe nas.

— Cu timpul, o să fie totul mai clar, a spus. Acum încearcă să rezişti, cel puţin în anul şcolar care urmează. Apoi, cu notele tale, o să vii la liceu în oraş, într-un fel sau altul.

Am dat din cap, cu faţa aplecată peste laptele care se răcea şi cu o unghie în gură.

— Mănâncă acum. O să vezi că te vor lăsa să vii iar la noi.

Mai târziu, am întrebat-o pe Patrizia dacă voia să mă însoţească până la casa mea, care era aproape.

S-a entuziasmat ca pentru o misiune plină de aventuri.

— Iau o şurubelniţă? a întrebat cu voce scăzută, de agent secret.

După părerea ei, ar fi trebuit să spargem broasca de la intrare.

Însă era deja deschis, iar din spate se auzeau nişte zgomote. Am intrat precaute, Pat imitând mersul spionilor din filme. Am străbătut aleea. Nisipul fusese măturat, grădina era în ordine, mirosea a iarbă cosită de curând. O greblă era sprijinită de perete, iar mai încolo se zăreau alte unelte de grădină.

Casa era închisă, cu obloanele lăsate. Sub copertină, bicicleta mea era puţin mutată, cu cauciucul umflat, iar pompa alături, jos. Se auzeau bătăi repetate în spate, apoi, nimic. Din nou bătăi. Respiraţia tăiată, gura uscată: eram pe cale să-l întâlnesc pe tata. Bătea mereu în felul ăla cu ciocanul când făcea mici reparaţii.

La colţul casei, am ţipat şi m-am trezit în braţele lui Romeo, grădinarul, după ce ne-am ciocnit. Patrizia, în schimb, şi-a pierdut echilibrul şi a căzut, rămânând aşezată pe iarbă şi privindu-ne.

— Ei, frumoasă domnişoară, de unde-ai răsărit? Părea să nu fie nimeni în casă. Poţi s-o strigi pe mama ta? Eu am cam terminat.

— Ai mei nu sunt zilele astea, am inventat. Cine ţi-a dat cheia?

— Tatăl tău mi-a lăsat-o la bar. Mi-a spus la telefon să pun la punct grădina înainte să vină toamna.

— O ai şi pe cea de la uşă?

— Nu, pe-aia nu, a zis şi probabil a bănuit ceva. Dar tu stai singură în perioada asta? a întrebat arătând spre casă.

— Nu, stau la prietena mea, am venit să luăm nişte cărţi. Oricum, cheia poţi să mi-o laşi mie, mama şi tata se întorc mâine.

Credeam că mint cu o anume naturaleţe, dar el nu m-a crezut.

— E mai bine s-o duc înapoi la bar, cum am rămas înţeles cu mareşalul.

Şi aşa, m-a lipsit de posibilitatea de-a putea intra din nou măcar în grădină. Nu l-am corectat în privinţa gradului de carabinier al tatălui meu.

La prânz, nu reuşeam să învârt furculiţa în spaghetele cu scoici. Nicola ştia cât de mult îmi plăceau şi mă ruga să mănânc. Neliniștea mă făcea să simt un nod în gât. La televizor, o discuţie despre noile legi antiterorism, apoi un reportaj despre primul mare parc de distracţii italian, inaugurat de curând.

— Aici trebuie neapărat să mergem, a spus Pat. Se organizează excursii de-o zi cu autocarul, mergem într-una din dăţile următoare când o să vii.

În realitate, aveam să mergem acolo mulţi ani mai târziu. Încheiasem o sesiune de examene la universitate, m-am dus din Roma la ea şi am plecat împreună. Lacul era o destinaţie neobişnuită pentru două fete, dar Patrizia suferise o dezamăgire în dragoste şi găsea potrivit cu starea ei peisajul apei stătătoare.

— Gata cu atmosfera asta de înmormântare, azi ne ducem la Gardaland, a hotărât într-o dimineaţă pe terasa micului hotel cu muşcate la ferestre.

La intrare, ne-am amestecat cu copiii. Am ţipat de frică până şi în caruselele cele mai banale, în roller-coaster, în punctul cel mai înalt al roţii panoramice, acolo unde rămâneai pe loc câteva momente, plutind în gol.

Dar nimic n-a egalat emoţia acelei seri cu Vincenzo şi Adriana, în scârţâiala scăunelelor zburătoare ale roţii ţiganilor.

Am luat autobuzul de întoarcere din una dintre staţiile înşirate de-a lungul litoralului. Au insistat să mă însoţească toţi trei, iar Vanda luase şi câinii în lesă. Venisem cu nişte flori de câmp în mână, mă întorceam cu o rezervă de caiete, lenjerie intimă, pulover şi pantaloni, toate într-o geantă numai bună apoi pentru şcoală. Când ne-am luat rămas-bun, mi-au scăpat câteva suspine pe care n-am reușit să mi le reţin. Aş fi preferat să mă înec în albastrul de dincolo de cei treizeci de metri de nisip de lângă trotuar.

Îmi amintesc apoi că eram aşezată pe locul meu obişnuit la fereastră, cu fruntea abandonată pe geam. Din partea lui, Nicola îmi dăduse mai multe pachete de biscuiţi şi, de la rotiseria obișnuită, o porţie mare de vinete *alla parmigiana*. M-am gândit să i le ofer surorii mele, în încercarea de-a o face să-i treacă supărarea. În seara aia, am fi putut să le mâncăm pe-ascuns, doar eu şi ea, jos, în garaj. Urma să-i ofer caiete şi să-i împrumut geanta. Mă speria gândul c-o s-o găsesc din nou cuprinsă de invidie. Adriana era tot ce aveam, la capătul drumului cu autobuzul. Până acolo, puteam plânge fără să mă jenez, cât timp autobuzul străbătea șoseaua întortocheată. Scaunul de lângă mine rămăsese liber.

16

Venise în piaţă să mă aştepte la fiecare autobuz ce se întorcea din oraş, începând din a doua parte a dimineţii. N-am observat-o imediat, în lumina stinsă a asfinţitului de septembrie, stătea puţin deoparte. Mă îndreptam deja spre casă când a făcut un pas şi am văzut-o, cu pumnii strânși spre pământ, cu ochii nevăzuți sub sprâncenele încruntate. Ne-am privit de la câţiva metri distanţă și nu ştiam dacă să mă apropii de acel conglomerat de oboseală și furie scrâşnită. O simţeam că se uită cu viteza ei vorace la geanta plină cu cine ştie ce, în care pachetele abia încăpeau. Apoi s-a apropiat alergând şi, pe neaşteptate, m-a îmbrăţişat. Am lăsat totul pe asfalt, am luat-o în brațe şi am sărutat-o pe frunte. Am pornit una lângă alta fără să ne spunem nimic. M-a ajutat cu geanta şi restul, dar n-a vrut să afle imediat ce-i înăuntru. A început să vorbească doar când am ajuns în scuarul din faţa blocului, uitându-se de jur împrejur. Dar nu era nimeni afară la ora aceea, plecaseră la masă.

— Lucrurile astea e mai bine să le ascundem în garaj, altfel nu ştiu cum o să sfârşească, a zis arătând spre al doilea etaj, ca o aluzie la Sergio şi la celălalt.

Am deschis cu cheia care rămânea mereu ascunsă sub o cărămidă şi ne-am grăbit.

— Nu mânca să te saturi, am spus apoi pe scări. Am ceva bun pentru tine.

Sus, familia nu părea să-mi fi dus dorul. Doar Giuseppe s-a desprins de pieptul mamei, întinzându-se spre mine. L-am luat în braţe şi mi-a băgat în gură o mânuță lipicioasă şi dulceagă.

— A mâncat peşte domnişoara, a zis prompt Sergio când, la masă, nu mi-era foame. Din ăla proaspăt, a adăugat, ca să nu rămână dubii.

Vincenzo nu era acolo. După masă şi treburile casei, eu şi Adriana am coborât cu o scuză de care nu era nevoie. Ea ascunsese nişte tacâmuri. Aşezată pe un coş de nuiele cu gura-n jos, a devorat primele ei vinete *alla parmigiana*, a devorat tot, a înţeles singură că renunţam la porţia mea. Râgâitul care i-a scăpat la sfârşit a sunat ca o iertare pentru cele două zile de absenţă ale mele.

În dimineaţa următoare, a trebuit să avem grijă de cel mic. Mama se dusese la cineva la ţară să se aprovizioneze cu fructe pentru dulceaţă. Îl dădeam de-a dura pe pat de la una la alta – era, oarecum, păpuşa noastră –, când, brusc, a început să plângă, ghemuindu-se.

— Vai de mine, l-o fi înţepat ceva? am întrebat speriată.

— Nu, îl doare burta când se foieşte aşa, a răspuns Adriana încercând să-l ia în braţe.

S-a calmat după un scaun lichid şi urât mirositor, care-i ajunsese, de-a lungul spatelui, până la gât. Adriana ştia să se descurce în situaţii din astea, l-a dezbrăcat în cadă şi el a rămas acolo în patru labe, un puiuţ neajutorat şi demn de milă, pe fondul alb plin de depuneri de calcar. Nu eram în stare să-l ating. Mi-era silă, în ciuda propriei voinţe. Dar Adriana n-avea nevoie de ajutor, ştia cum să-l spele de fecalele moi şi spumoase. L-a îmbrăcat exact la timp cât să mai facă o dată pe el, în hainele curate, apoi încă o dată, până când n-am mai avut cu ce să-l îmbrăcăm. L-a înfăşurat într-un prosop şi l-a ţinut în braţe, printre urlete, în timp ce-i masa burtica agitată de colici.

— Hai că trece, hai că trece, îi spunea la ureche, iar mie, care rămăsesem încremenită: Fă-i un ceai şi stoarce în el multă lămâie.

Dar în bucătărie nu găseam nimic şi, în grabă, am vărsat apa pe jos.

— Ţine-l puţin, mă ocup eu, mi-a zis, dar Giuseppe a început să ţipe şi nu s-a lăsat luat din braţele surorii mai pricepute. Du-te şi roag-o pe vecina de dedesubt, s-a dat bătută Adriana.

Probabil că i s-a făcut milă văzându-mi faţa îndurerată şi a pus chiar ea de ceai. A urcat cu mine să vadă ce se întâmplă şi s-a întors să aducă nişte haine vechi, de când erau copii ei mici. L-am îmbrăcat pe Giuseppe doar cu un tricou. Intestinul lui continua să se golească din când în când, dar nu la fel de violent. Acum reuşeam să-l ating. I-am uscat cu o cârpă părul ud de transpiraţie şi, în sfârşit, a lăsat-o pe Adriana, preferându-mă pe mine.

Vecina a venit din nou la prânz, cu o farfurie cu orez pentru cel mic. I l-am dat cu linguriţa şi, după câteva înghiţituri, a adormit la mine în braţe.

— Nu-l aşezăm în leagăn? a întrebat Adriana, dar mi se părea că are dreptul la o mică recompensă, după toate prin câte trecuse.

Muşchii pe care-i foloseam ca să-l țin în braţe au adormit odată cu el şi, când m-am mişcat puţin, au revenit la viaţă cu mii de furnicături. Dacă mă gândesc bine, nu simţisem niciodată plăcerea unei intimităţi atât de profunde cu un copil mic.

La întoarcere, mama ne-a certat pentru că nu făcuserăm unele treburi prin casă şi pentru pardoseala care, pe alocuri, unde Giuseppe făcuse pe el, rămăsese lipicioasă.

Mai târziu, eu şi Adriana curăţam piersicile care urmau să devină compot pentru iarnă. Ea şi mânca multe, ascunzându-se de cea care le adusese de la ţară. Nu mâncaserăm de prânz, prinse cu diareea celui mic.

— La vârsta lui, alţi copii merg în picioare. El merge încă de-a buşilea şi nu zice nici „mama“, i-am atras atenţia arătând spre fratele nostru, care se târa pe jos.

— Exact, Giuseppe nu e normal. Acuma te-ai prins? E retardat, a răspuns ea calmă.

Am rămas cu cuţitul în aer, iar piersica mi-a căzut din mână. Sintezele neprevăzute şi spontane ale Adrianei loveau uneori precum un fulger. M-am dus după copilul care se târa prin casă, l-am ridicat de pe gresie şi l-am ţinut puţin în braţe, vorbindu-i. De atunci, l-am privit cu alţi ochi, aşa cum cerea condiţia lui diferită.

N-am ştiut niciodată exact ce are sau ce-i lipseşte. Doar acum câţiva ani, un medic i-a pus un diagnostic complicat.

— E o problemă din naştere? l-am întrebat.

Medicul m-a privit atent din cap până-n picioare. Aveam hainele potrivite, înfăţişarea plăcută, cred.

— Parţial, da. Dar în defavoarea lui au acţionat şi factori… de mediu, să zicem. De mic trebuie să fi suferit anumite privaţiuni.

Mă privea în continuare din spatele biroului, cu mâinile pe fişa medicală. Poate că măsura discrepanţa dintre mine şi fratele meu şi nu reuşea să-și explice cum e cu factorii de mediu. Sau poate asta e doar în mintea mea.

În clasele primare, Giuseppe a fost printre primii copii care au avut profesor pentru nevoi speciale, dar acesta se schimba în fiecare an şi legătura afectivă se întrerupea la fiecare început de iunie. L-am văzut eu însămi lăsându-i amintire o lacrimă în palmă doamnei învăţătoare Mimma. Tocmai mâinile au fost întotdeauna subiectul preferat al desenelor pe care le-a făcut în număr mare încă de mic. Aceea era ocupaţia lui preferată în clasă. Își desena colegii în timp ce scriau, cu o atenţie deosebită la degetele lor. Restul era doar schiţat: capul, un oval cu puţine trăsături distinctive.

N-a învăţat niciodată să se apere şi, dacă se întâmpla să pice la mijloc în timpul vreunei bătăi, rămânea acolo inocent şi nemişcat, expus loviturilor accidentale. Nimeni nu l-a lovit vreodată cu intenţie. Într-o dimineaţă, când m-am dus să-l iau de la şcoală, avea un semn pe obraz. Învăţătoarea mi-a povestit de pumnul pe care i-l trăsese un copil, fără să-l ia pe el drept ţintă. Giuseppe îi apucase mâna, o desfăcuse şi o privise îndelung, ca şi cum ar fi

căutat o legătură între frumuseţea ei şi durerea pe care i-o provocase. Colegul rămăsese nemișcat, lăsându-se studiat.

17

Sunase de intrare. Pe coridor, toţi ceilalţi au păstrat o distanţă care mă delimita drept străină. Câte unul se apropiase de banca mea ca să-mi aplice o etichetă invizibilă, cu porecla folosită în sat după revenirea mea în familie. Eram *l'Arminuta,* cea care se întoarce. Nu cunoşteam aproape pe nimeni încă, dar ceilalţi ştiau mai multe despre mine decât ştiam eu însămi, auziseră discuţiile adulţilor.

Când era mică, a vrut s-o înfieze o rudă îndepărtată. Dar acum, că e aproape domnişoară, de ce s-o fi întors la amărâţii ăştia? Să fi murit femeia care o creştea?

Locul de lângă mine în bancă a rămas gol, nu l-a ales nimeni. Profesoara de literatură m-a prezentat drept o fată născută în sat, dar crescută la oraş şi întoarsă acum, mare. Cine ştie cine-i spusese?

— O să fie în clasa a XII-a împreună cu voi, a anunţat printre şuşoteli şi râsete.

A invitat o fată cu dinţii strâmbi să se aşeze lângă mine, iar ea s-a supus oftând şi făcând mult zgomot când şi-a tras scaunul.

— O să fie spre binele tău, a adăugat profesoara Perilli când nemulţumita s-a aşezat şi a terminat de adunat cărţile pe care le lăsase dinadins să cadă, aşa o să fii obligată să vorbeşti puţină italiană.

I se adresa ei, dar urmărea pe faţa mea efectul primei sarcini pe care mi-o încredinţa. Apoi ne-a întrebat pe fiecare în parte cum ne-am petrecut

vacanţa.

— Eu m-am întors aici, am spus încet când mi-a venit rândul.

N-am scos o vorbă în clipele pe care mi le acordase ca să continui şi n-a insistat cu întrebările. Avea ochii mici, dar de un albastru intens, şi genele atât de întoarse, încât trasau un cerc aproape perfect. O puteam vedea bine de la locul care-mi revenise, în faţă şi pe mijloc, şi-i simţeam parfumul. Zborul lent al mâinilor care-i însoţeau cuvintele începea deja să mă atragă. În a doua oră, i-am observat picioarele îngroşate de bandajele cu care erau strânse, sub dresurile elastice. Era foarte aproape de mine, sprijinindu-şi vârfurile degetelor de pupitrul meu.

— M-am operat de curând de varice, a spus doar pentru mine.

Cu o tresărire, am ridicat privirea până acolo unde-mi puteam permite, iar profesoara Perilli era chiar acolo. Ochii mi s-au oprit pe inelele cu pietre colorate, cu lumini misterioase în adâncul lor secret.

— Cea albastră e safir, a spus ea, cea roşie, rubin. O să studiem la geografie ţările care produc aceste minunăţii. Apoi, din nou către clasă: Acum începem cu o recapitulare la gramatică, amintiţi-vă chiar de azi că anul ăsta aveţi examen.

Şi-a luat înapoi de pe caietul meu o agrafă care-i căzuse din păr şi s-a întors la catedră.

Ne-a dat câteva cuvinte de analizat, iar eu am răspuns şi întrebărilor adresate altor elevi, cu voce abia șoptită. Ea m-a observat, citindu-mi răspunsurile corecte pe buze.

— Ce este „Armando“? a întrebat.

— Unchiul meu, a ghicit un glumeţ.

— Bravo, e un substantiv propriu, nume de persoană, l-a felicitat ea, dând uşor din cap.

— Este gerunziul prezent al verbului *armare*, „a arma“, mi-a scăpat, un pic mai tare.

— Ştie tot, Arminuta asta, a răspuns nepotul lui Armando.

— Da, spre deosebire de tine, ea a învăţat verbele, a încheiat scurt profesoara Perilli, fulgerându-l cu privirea.

În pauză, Adriana s-a prezentat fără nici un fel de frică în uşa clasei. Traversase curtea care despărţea clasele I-IV şi cele de gimnaziu şi venise să vadă cum eram. Îi lipseau nişte nasturi de la uniforma albastră şi tivul atârna descusut câţiva centimetri buni. Orice altă fată de zece ani le-ar fi stârnit milă, aşa slabă şi cu părul gras, băieţilor ălora mai mari gata să râdă de ea.

— Tu ce cauţi aici? a întrebat-o profesoara, ridicându-se uşor alarmată.

— Am venit să văd dacă sora mea e bine. Ea e de la oraş.

— Şi învăţătoarea ta ştie că ai ieşit?

— I-am spus, dar poate nu m-a auzit, că băieţii făceau gălăgie.

— Atunci sigur îşi face probleme pentru tine. Chem un om de serviciu să te ducă înapoi.

— Pot să mă întorc singură în clasă, ştiu drumul. Dar înainte aş vrea să ştiu dacă aici e totul în regulă cu ea, a zis arătând spre mine.

Rămăsesem aşezată la locul meu, paralizată de ruşine. Roşie la faţă, fixam cu obstinaţie pupitrul, ca şi cum Adriana era ceva care nu mă privea. Aş fi vrut s-o omor şi în acelaşi timp îi invidiam dezinvoltura şi curajul.

Primind asigurarea profesoarei că sunt bine, mi-a dat întâlnire la ieşire şi s-a hotărât să plece.

Colegii mei erau toţi în picioare, împărţiţi în mici grupuri prin clasă. Mestecau una-alta, vorbind şi râzând – de mine, am presupus. Vizita Adrianei mă transforma într-o ţintă şi mai uşoară, sau poate exageram eu interesul pe care li-l trezeam.

Nu aveam nimic de mâncare, nu eram obişnuită să-mi pregătesc singură. De la catedră, profesoara mă privea din când în când discret, răsfoind o carte. În ciuda picioarelor bandajate, s-a ridicat la un moment dat aproape brusc.

— Mănâncă asta măcar. Am mereu câteva în geantă, pentru cine uită să-și aducă gustarea, şi mi-a lăsat o brioşă ambalată pe pupitru.

S-a îndreptat spre o ceartă care ameninţa să degenereze. După câteva minute, s-a oprit din nou lângă mine, în timp ce se ducea spre catedră. Recreaţia era aproape de sfârșit. M-a întrebat de Vincenzo, care fusese elevul ei. Nu ştiam ce să-i răspund: nu dăduse pe acasă de mai multe zile şi în familie nimeni nu părea să bage seamă. Nici Adriana nu avea idee unde putea fi. Şi eu începeam să uit puţin de el.

— Munceşte, dar nu mereu, am spus.

Clopoţelul a sunat şi ceilalţi s-au aşezat la locurile lor, cu obişnuitul târşâit de picioare metalice al scaunelor.

— Ce munceşte?

— Ce găseşte, şi parcă-l vedeam într-o după-amiază caniculară spărgând lemnele unei vecine, care se pregătea deja pentru iarnă.

Coborâsem să iau ceva din garaj şi rămăsesem privindu-l fascinată, fără ca el să-şi dea seama, concentrat în totalitate pe efortul pe care-l însoţea cu sunete guturale la fiecare lovitură de topor. De câte ori se apleca, îi luceau muşchii în lumina crudă încă a zilei, iar o dâră de transpiraţie îi curgea pe adâncitura şirei spinării, umezindu-i pantalonii scurţi, singurele haine de pe el.

— Păcat de şcoală.

— Cum?

— Păcat c-a abandonat şcoala, a repetat profesoara Perilli.

— Ăla-i un derbedeu, s-a ridicat o voce din spate.

S-a îndreptat spre băiatul care prinsese din zbor discuţia noastră.

— Şi de tine am auzit că eşti un derbedeu, l-a provocat. Ar trebui să cred asta?

La ieşire, am vrut s-o ignor pe Adriana, dar era imposibil. Mă aştepta la poartă, ţopăind de bucurie.

— Eşti un geniu al verbelor, profesorii de la gimnaziu vorbesc doar despre tine.

Am mers tot înainte în linişte. Ea ştia mereu tot, aproape înainte să se întâmple, și nici astăzi nu-mi explic cum reuşea. Era mereu la locul potrivit, ascunsă după o uşă, un colţ, un copac, cu urechea ei incredibilă. Crescând, și-a pierdut în parte această abilitate.

Mergea cu câţiva paşi în spate, poate umilită de fața mea lungă.

— Ce ţi-am făcut? a protestat când treceam prin faţa poştei.

Bănuiala că poate m-a pus într-o postură umilitoare venind la mine în clasă nici măcar nu-i trecea prin cap. Am decis s-o aştept, apoi am văzut cum au înconjurat-o doi din clasa mea. Eu eram sora cea mare şi trebuia s-o apăr.

— Ce-aveţi pe post de părinţi, doi iepuri? Acuma, cu Arminuta, câţi sunteţi în total, şase, şapte? a râs de ea cel mai bine făcut dintre ei.

— Măcar mama noastră face copii cu soţul, în schimb, a ta o dă cui i-o cere, a replicat prompt Adriana în timp ce o lua deja la fugă.

M-a atins pe braţ din zbor, semn că trebuie să fug şi eu, şi aşa am scăpat amândouă, având avantajul că i-am luat prin surprindere şi că eram uşoare. Nu ne-au putut ajunge din urmă şi, când ne-am simţit în siguranţă, ne-am prăpădit de râs amintindu-ne cum se albise la faţă cel jignit.

— Ce i-ai spus înseamnă ceva anume? am întrebat-o. N-am înţeles prea bine.

— Tu, dacă vrei să trăieşti aici, verbele trebuie să le înveţi şi-n dialect.

18

După zile întregi de absenţă, Vincenzo s-a întors într-o după-amiază de octombrie, schimbat la faţă şi cu privirea celui care-a depăşit o limită importantă. Era îmbrăcat cu haine noi, iar părul tuns de curând îi descoperea şi mai mult semnul ca un schelet de peşte de la tâmplă. Avea un *prosciutto* pe care l-a aşezat încet pe un scaun în bucătărie, ca pe un oaspete important. O noutate datorită căreia poate se aştepta ca nimeni să nu-i spună nimic pentru a nu știu câta sa dispariţie. Ochii tuturor s-au fixat pe pulpa sărată, cu osul care se iţea din carnea uscată. Tatăl nu era acasă, încă nu se întorsese de la muncă.

— Îl începem? a întrebat Sergio rupând tăcerea.

— Nu, aşteptăm ora mesei, i-a răspuns tăios fratele.

Ne-a trimis pe mine şi pe Adriana la brutărie, să cumpărăm o pâine proaspătă. Mama de obicei cumpăra una din ziua dinainte, ca să dea mai puţini bani.

Băieţii n-aveau încredere să se îndepărteze și au rămas acolo, consumând minut cu minut aşteptarea lungă şi nervoasă a mesei de seară. Sprijinită vertical de spătarul scaunului, pulpa de *prosciutto* ne fixa imperturbabilă. Odată cu foamea noastră, creștea și mirosul slăninei condimentate cu piper. Din când în când, Vincenzo îmi privea pe furiș corpul şi faţa sceptică în privinţa provenienţei acelui dar pentru familie.

Giuseppe se târa în jurul picioarelor scaunului, simţea şi el atenţia tuturor concentrată acolo deasupra.

— Dar să-l tăiem între timp, nu? şi-a pierdut răbdarea Sergio.

— Nu, trebuie să-l găsească întreg, a replicat Vincenzo cu un ton agresiv, adresat tatălui care întârzia.

Acesta a ajuns într-un târziu, cu pantalonii murdari de la cărămizile crude, cu degete julite şi albite.

— Fii-tu s-a întors cu ăla, i-a spus soţia arătând cu capul. Spală-te, să mâncăm.

A aruncat o privire distrată spre masa de seară.

— De unde l-a furat? a întrebat ca şi cum Vincenzo n-ar fi fost acolo, la un metru distanţă, cu pumnii strânși şi maxilarele încordate.

Trecând să se spele pe mâini, tatăl a lovit scaunul şi *prosciutto*-ul a căzut cu o bufnitură surdă. Sergio l-a ridicat repede şi l-a aşezat pe masă, apoi a smuls un cuţit. Momentul cel mare sosise. Vincenzo i l-a smuls din mână şi s-a apropiat de uşa de la baie.

— Muncesc la un abator în oraş şi, pentru cât lucrez, patronul a vrut să-mi dea un premiu, în afară de banii care-mi reveneau, i-a spus tatălui care tocmai ieşea ud pe mâini.

I-a arătat *prosciutto*-ul cu lama cuţitului şi apoi i-a apropiat-o de gât, doar o clipă.

— Tu la copiii tăi eşti în stare să le cumperi doar pâine de ieri, şi-apoi îi vorbeşti de rău, i-a şuierat la ureche, înainte să-l lase acolo, mut.

A ascuţit cuţitul frecându-l de altul şi s-a apucat să taie furios. Aşeza feliile întinse pe o farfurie pe care Adriana o muta când încoace, când încolo, ca el să nu greşească ţinta, dar mâinile fraţilor le apucau din zbor aproape imediat. Observam dexteritatea lui Vincenzo în timp ce dădea la o parte şoriciul de pe slănină cu o lamă atât de puţin potrivită şi mă simţeam vinovată pentru suspiciunile mele, aceleaşi cu ale tatălui. Poate voia cu

adevărat să înveţe meseria aia, şi poate că data trecută nu era o minciună că ţiganii îl plătiseră cu aur. Şi bârfele satului ar fi putut să fie neîntemeiate.

— Gata, nu e bine aşa, le-a zis fraţilor. Trebuie să mâncaţi cu pâine şi gură n-aveţi doar voi.

La un semn al lui, mama a înţeles că trebuie să taie pâinea. Împreună cu Adriana, am pregătit feliile două câte două cu *prosciutto* între ele şi le-am împărţit în mai multe reprize, chiar şi câte trei sau patru de fiecare, dar prima dată tatălui, care a acceptat fără nici o jenă. Giuseppe sugea dintr-o felie de *prosciutto* condimentată cu mucii care-i curgeau din nas, până când l-am văzut şi l-am şters. Eu şi Adriana am mâncat la urmă, împreună cu Vincenzo. Îşi săturase familia. S-a aşezat lângă noi şi am mestecat în tăcere, în timp ce ceilalţi, de-acum satisfăcuţi, ieşeau din bucătărie unul câte unul.

— Te salută profesoara Perilli, i-am spus când am terminat de mâncat.

— A, da. Voia să nu abandonez şcoala.

— Exact, te sfătuieşte în continuare să te întorci.

— Daaa, cum să nu! Deja am barbă şi mă prezint cu caieţelul în mână ca să aibă copiii de ce să râdă.

Făcea pe şmecherul, dar roşise puţin.

— După părerea ei, eşti foarte inteligent.

— Motiv pentru care nu mă întorc, eu am altele de făcut.

S-a ridicat să aşeze *prosciutto*-ul din care nu mai rămăsese prea mult.

— Acum, că lucrezi în oraş, dormi la prietenii tăi? l-am întrebat măturând firimiturile de pâine de pe jos.

— Şi? Ce-i rău în asta? Ţiganii pe care-i cunosc eu locuiesc în case şi sunt de treabă, nu cum crede lumea. Carabinierul ţi-a băgat în cap o grămadă de prostii.

Mai târziu, la fereastră nu se vedea luna, iar în cameră domneau un întuneric şi o linişte depline. Nu adormisem, dar, poate distrasă de propria respiraţie, n-am simţit nici o mişcare, doar respiraţia caldă şi sărată brusc deasupra mea. Probabil stătuse în genunchi pe pardoseală, lângă mine.

A ridicat un colţ de cearşaf şi a întins mâna, pe care nu mi-aş fi imaginat-o atât de timidă şi uşoară. Dar asta era numai pentru că abia se pornise, sau din teama că, dacă mă trezesc deodată, aș putea țipa. Am rămas nemişcată doar în aparenţă: mi se făcuse pielea de găină, inima îmi bătea mai tare, mucoasele mi se umeziseră instantaneu. Mă revăd, la distanţă în timp, în corpul meu adolescent, câmp de luptă între dorinţele noi şi interdicţiile impuse de cei care mă trimiseseră iar acolo. Vincenzo mi-a luat un sân în mână şi a găsit sfârcul ridicat. L-am auzit mutându-se şi salteaua lăsându-se imediat lângă mine, nu-mi dădeam seama cum anume s-a aşezat. Când şi-a împins degetele pe zona pubiană, i-am strâns încheietura. S-a blocat, totuşi părea că doar pentru puţin timp, şi nici eu nu ştiam cât o să dureze rezistența mea.

Nu eram obişnuiţi să fim fraţi şi nici nu credeam asta pe deplin. Poate nu era sângele comun cel care mă făcea să-i opresc mâna: aş fi încercat să mă apăr de oricine altcineva. Gâfâiam amândoi, suspendaţi pe marginea ireparabilului.

Ne-a salvat un căscat al Adrianei. Ca o pisică adormită, cobora pe întuneric scara ca să doarmă restul nopţii lângă mine. Sigur făcuse pipi în pat. Vincenzo s-a mişcat rapid şi în linişte, ca un animal luat prin surprindere. Ea nu şi-a dat seama de prezenţa lui. I-am cedat un spaţiu încălzit de energii pe care nu le cunoştea şi a început imediat să transpire. După puţin timp, s-a dezvelit. Continuam şi eu să eman căldură. Am întins urechea spre patul lui Vincenzo și l-am auzit agitându-se, apoi s-a lăsat liniştea. Probabil a ajuns singur unde voia să mă ducă şi pe mine.

Ca şi în celelalte zile, m-am trezit în zori ca să învăţ la masa din bucătărie. După-amiaza, uneori era imposibil în casa aia. A apărut şi el devreme, a deschis robinetul în spatele meu şi a aşteptat să vină apă mai rece. L-am auzit bând lung, cu înghiţituri mari şi zgomotoase. Mă concentram la un război oarecare, din cartea de istorie, dar n-am reușit să mai fiu atentă la învățat. A rămas câteva minute acolo, în spatele meu, fără

să mai aud vreo mişcare. Apoi a venit lângă scaun și m-a sărutat pe frunte, după ce mi-a dat părul la o parte. A dispărut fără să spună o vorbă.

19

Scrisul neregulat de pe plicul sosit în acea dimineaţă era al Lidiei, sora tatălui meu carabinier. La destinatar scrisese doar numele meu de botez, numele familiei unde trebuia să ajungă şi localitatea. Adresa exactă n-o ştia, dar nu pusese nici numele ei la expeditor. Chiar şi fără stradă, poştaşul a adus scrisoarea şi mama mi-a dat-o când m-am întors de la şcoală.

— Să nu crezi c-o citeşti acuma, pregăteşte masa să mâncăm, mi-a ordonat cu asprime.

Era puţin supărată pe mine în acele zile, după ce profesoara Perilli îi vorbise pe stradă. Îi spusese că sunt o elevă sclipitoare şi că anul următor ar trebui să mă înscriu la un liceu în oraş. Ea, profesoara, va urmări deciziile familiei în acest sens şi se va adresa asistenţei sociale, dacă va fi necesar. Cu această ameninţare, se despărţiseră în faţa poştei.

— Aia vrea să vină să comande la noi acasă, zice că nu poţi să faci şi tu cum au făcut băieţii. Ce, i-am obligat eu să abandoneze şcoala? s-a descărcat mama. Şi-apoi, e vina mea că eşti tu prea deşteaptă? Consumi şi curentul dimineaţa ca să înveţi şi nu spun nimic.

După masă, a ţinut să spăl eu vasele, chiar dacă nu era rândul meu, apoi mi-a spus să le usuc. De regulă, se scurgeau de capul lor pe chiuvetă, dar în ziua aceea eram nerăbdătoare şi ea mă făcea intenţionat să pierd timp.

Lidia scrisese un simplu bilet. Din hârtia împăturită au căzut nişte bancnote de 1.000 de lire. Aflase de mutarea mea, aşa o numea, şi îi părea

rău, dar eu eram o fată foarte inteligentă şi ea avea încredere în puterea mea de adaptare. Din păcate, era departe şi trebuia să-și vadă de serviciu şi de familie, altfel ar fi putut veni să vadă cum mă simţeam acasă la părinţii adevărați. Nu sunt oameni răi, mă asigura, sunt verii noştri îndepărtaţi, ai mei şi ai tatălui tău. Ştiam că eşti copilul lor, dar nu era treaba mea să-ți spun. Şi-apoi, eram sigură c-o să rămâi pentru totdeauna cu fratele şi cumnata mea. Uneori, e nevoie de foarte puţin ca viaţa să se schimbe pe neaşteptate.

Urmau alte întrebări, deși poate nu-şi dăduse seama că, omiţând să-şi treacă adresa, nu putea primi vreun răspuns. Încheia spunând c-o să vină să mă viziteze la vară, în concediu. Între timp, banii îmi vor fi de folos pentru mici cheltuieli personale. Şi ea îşi făcea probleme doar pentru asta, ca şi cum acolo unde eram nu-mi lipsea altceva.

Am rămas nemişcată, cu foaia în mână. O furie arzătoare mi se ridicase din stomac, ca un val întors pe dos. Mama s-a apropiat, atrasă de bancnotele pe care le văzuse zburând. Le-a adunat şi mi le-a întins, rugându-mă să-i las câteva. Am ridicat din umeri neputincioasă, iar ea a luat asta drept aprobare. Nu mai era nimeni în casă la ora aceea. S-a aplecat să caute ceva sub chiuvetă, printre sticle pline şi goale, găleata de gunoi, cuiburi de gândaci. A tras la loc perdeluţa peste mirosul de mucegai şi s-a întors spre mine. Eram în faţa ei, la câţiva centimetri.

— Unde e mama mea?

— Ce, ai chiorât? a răspuns arătând spre sine.

— Cealaltă. Aveţi de gând să-mi povestiţi ce-i cu ea? am zis aruncând în aer scrisoarea Lidiei.

— Ce ştiu eu unde e? Am văzut-o o singură dată, puţin înainte să te întorci. A venit să vorbească cu noi, era cu o prietenă.

Gâfâia uşor și un strop de transpiraţie i se vedea deasupra buzelor.

— N-a murit? am presat-o eu.

— Ei, da' ce-ţi trece prin cap? Aia trăieşte o sută de ani, cu viaţa uşoară pe care o duce, a râs ea nervoasă.

— Când m-a trimis la voi, era bolnavă.

— Habar n-am, nu ştiu ce să-ți spun.

Cele 2.000 de lire pe care le băgase în sutien se mişcaseră şi ieşeau din puloverul cu anchior.

— Trebuie să rămân aici, cu voi, pentru totdeauna sau mai târziu vin să mă ia înapoi? am încercat eu să aflu.

— Tu rămâi cu noi, asta-i sigur. Dar nu mă întreba de Adalgisa, ei să-i ceri socoteală.

— Când? Unde? Îmi spune cineva? i-am strigat în faţă, de foarte aproape.

I-am smuls din sân bancnotele rulate şi le-am făcut bucăţele. Încremenită de stupoare, n-a avut timp să mă oprească, n-a reacţionat imediat. M-a privit cu pupilele fixe şi negre. Şi-a dezvelit dinţii şi gingiile, ca un câine care se pregăteşte să atace. Palma trasă a fost rece, puternică, şi m-am clătinat. Am făcut un pas într-o parte ca să nu-mi pierd echilibrul. Acolo rămăsese sticla de ulei pe care o căutase sub chiuvetă. Am atins-o şi s-a spart. Câteva clipe, am urmărit aproape hipnotizate pata galbenă şi transparentă care se mărea încet pe gresie, depăşind cioburile de sticlă şi bucăţile de bancnote.

— Era plină pe jumate şi era ultima. Anul ăsta vii şi tu la cules de măsline, aşa te-nveţi să-ți câştigi mâncarea, a spus înainte să mă lovească peste capul care provocase tot acel dezastru.

M-am apărat punându-mi mâinile pe urechi, în vreme ce ea căuta locuri rămase descoperite ca să lovească unde durea mai tare.

— Nu, nu, pe ea nu!

Era strigătul Adrianei, care tocmai intrase cu Giuseppe când nu aveam cum să aud uşa.

— Curăţ eu imediat, nu trebuie s-o baţi şi pe ea, a insistat prinzând braţul mamei în încercarea de-a apăra caracterul meu unic, diferenţa dintre mine şi ceilalţi copii ai ei, printre care şi ea.

N-am reuşit niciodată să-mi explic gestul unei copile de zece ani care o încasa zilnic, dar voia să salveze privilegiul de care mă bucuram eu, sora de neatins, abia întoarsă.

Mama i-a dat un brânci și Adriana a căzut în genunchi pe cioburile de sticlă pline de ulei. Din ţarcul lui, Giuseppe s-a alăturat şi el ţipetelor ei de durere. Am ajutat-o să se ridice și am început să-i desprind cu degetele cioburile înfipte în piele. Sângele îi curgea pe puful de pe picioare pe care unele fete îl au la vârsta ei. Am auzit uşa trântindu-se şi plânsetul copilului a încetat brusc: mama îl luase cu ea.

Pentru cioburile mai mici a trebuit să folosesc o pensetă pe care Adriana o avea cine ştie de unde. Din când în când, îi scăpa câte-un suspin. Trebuia şi s-o dezinfectez.

— Doar spirt avem, a spus resemnată.

Am plâns şi eu când ţipa de usturime şi i-am cerut scuze, totul era din vina mea.

— N-ai făcut-o intenţionat, m-a absolvit ea, dar acuma ne aşteaptă şapte ani de nenorociri. Ăsta e primul. Uleiul e ca oglinda, care, când se sparge, aduce ghinion.

La sfârșit, i-am bandajat genunchii cu nişte batiste bărbăteşti, altceva nu aveam. Când s-a ridicat, i-au alunecat spre glezne. A vrut să mă ajute să fac curat, atente să nu ne tăiem. A văzut pe jos scrisoarea şi bancnotele făcute bucăţi, așa că i-am povestit ce se întâmplase.

— Nu zici niciodată nimic și ai înnebunit din senin chiar azi? a zis cercetând bucătăria de jur împrejur. Cel puţin ai ascuns banii care ţi-au rămas?

Mama îi pusese pe masă după ce-i adunase de pe jos, dar dispăruseră. Probabil îi luase înainte să iasă, drept despăgubire pentru pagubele

provocate. Mai târziu, s-a întors ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Aşa făcea ea. Ne-a ordonat să curăţăm cartofii pentru cină.

— Asta de sub noi zice că eşti cea mai bună din toată şcoala, a povestit cu un dram de mândrie în vocea veşnic apatică, sau poate doar mi-am imaginat eu. Nu-ţi strica vederea cu cărţile, că ochii costă, a adăugat.

Nu m-a mai bătut de-atunci.

20

Nu-l văzuserăm de mai multe zile. Gura lumii spunea că intrase în cârdăşie cu o bandă de hoţi de duzină care bântuiau pe la ţară şi dădeau lovitura la casele izolate, la aceeaşi oră în mai multe locuri, așa umbla vorba prin sat.

Pulpa de *prosciutto* pe care o adusese se terminase. Mama tăiase osul cu fierăstrăul, făcându-l bucăţi, în timp ce eu şi Adriana îl ţineam de capete. O parte o gătise cu fasole, iar supele ieşeau gustoase şi grase. Dieta rămăsese neschimbată o vreme, așa că intestinele ne erau agitate.

Sora mea nu se dusese la şcoală în ziua aceea, pentru că o durea burta. Văduva de la parter a deschis uşa când mi-a recunoscut paşii.

— Fii atentă, azi o să se-ntâmple o nenorocire, a anunţat. Azi-noapte, două bufniţe cântau la fereastra mamei tale, a răspuns ea privirii mele întrebătoare.

Când am ieșit de la şcoală, era foarte cald pentru acea perioadă. Am traversat piaţa printre tarabe în timp ce erau demontate. În faţa camionului cu *porchetta*, o briză uşoară a ridicat praful şi hârtiile de pe jos, iar vânzătorul a acoperit imediat cu o faţă de masă marfa care îi rămăsese. M-a văzut, ca în fiecare joi:

— Ce faci aici? N-ai auzit de fratele tău?

Am clătinat din cap.

— Un accident, în curba de după platforma plutitoare.

M-am oprit. N-am vrut să întreb despre care frate e vorba. A adăugat că părinţii noştri erau la locul accidentului. Nu-mi amintesc cu ce mijloc de transport am ajuns sau cui i-am cerut să mă ducă.

Erau maşini parcate pe marginea străzii, dincolo de a poliţiei. Cineva îi sunase în urma unui furt, pentru că nimeni nu mai avea încredere în carabinierii din sat, care nu-i prindeau niciodată pe tâlharii ăia. Agenţii de poliţie porniseră în urmărirea acelui scuter în stare deplorabilă, fără ţeavă de eşapament, care derapase în curbă, și poate pietrişul sau o pată de ulei îl aruncaseră de pe carosabil. Băiatul care conducea se ţinuse strâns de ghidon şi nu era rănit grav, tocmai îl transportau la spital.

Vincenzo se desprinsese de talia prietenului său, de care se ţinea. Zburase pe deasupra ierbii tomnatice, ajungând până la gardul unei crescătorii de vite. Cine ştie dacă apucase să vadă, în acele puţine clipe în care se desprinsese de pământ, în ce urma să se înfigă. Căzuse cu gâtul pe sârma ghimpată, ca un înger prea obosit ca să mai dea o ultimă dată din aripi, dincolo de linia dintre viaţă şi moarte. Ţepii de fier i-au pătruns în piele, secţionându-i traheea şi tăindu-i arterele. Rămăsese atârnat cu capul spre animalele ieşite la păscut, cu corpul fără vlagă de partea cealaltă a gardului, în genunchi, cu un picior răsucit. Vacile se întorseseră să-l privească, apoi se aplecaseră din nou să pască. Atunci când am ajuns, fermierul stătea, sprijinit de coada furcii încremenit în faţa morţii petrecute pe terenul său.

Poliţiştii au spus că trebuie să aştepte medicul. Rezemată de un copac, îl vedeam de la oarecare distanţă pe Vincenzo. Nu ştiu de ce nu fusese acoperit, rămânând acolo, la discreţia curioşilor, ca o sperietoare nereuşită. Se stârnise un vânt uşor și-i fluturau poalele cămăşii.

M-am ghemuit, cu spatele de coaja aspră a copacului. De undeva, ţipetele mamei, ca nişte strigăte ale zilei. Apoi, liniştea invadată de o voce groasă care încerca s-o consoleze. Din când în când, urcau la cer şi

înjurăturile tatălui, însoţite de braţe ameninţătoare fluturate spre Dumnezeu. Alte mâini i le strângeau, încercând să-l calmeze.

M-am lăsat pe-o parte şi am rămas în poziţie fetală la ceva depărtare de minusculul grup de pe iarbă. Câte cineva mă observa şi se apropia. „Arminuta“, spuneau, sau „sora lui“. Îi auzeam, dar ca printr-un geam. M-au atins pe umăr, pe păr, m-au luat de subraţ şi m-au ridicat. Nu puteam să rămân acolo, pe iarbă, în felul ăla. Povesteau între ei despre accident, fără să se zgârcească deloc detaliile, ca şi cum n-aş fi fost acolo. Întrebau dacă băieții fuseseră la furat înainte. Unul jura că da, însă nu ştia ce şi unde. Poliţiştii găsiseră doar, aruncate departe de scuter, două undiţe şi-o pungă cu o știucă înăuntru, prinsă în josul râului în acea dimineaţă însorită. Poate fratele meu voia s-o aducă acasă la cină, la fel ca pulpa de *prosciutto*. Doi bărbaţi se minunau, nu mai văzuseră peşte aşa mare prin părţile alea.

Lumina alterna cu umbra norilor ce coborau dinspre munte şi cu frigul venit pe neașteptate. Unii s-au oferit să mă ducă la casa fermierului, să-mi dea un pahar cu apă. Am refuzat. După o vreme, a venit soţia lui cu o cană cu lapte de la vaci.

— Poftim, a spus.

Am clătinat din cap, apoi ceva din fiinţa ei, grosimea mâinii pe obrazul meu, m-a convins să încerc. Am băut o gură, dar avea gust de sânge. I-am înapoiat cana în timp ce ploaia începea să cadă în ea.

Vincenzo nu s-a întors acasă. Acolo nu era loc pentru priveghi. Biserica parohiei a găzduit sicriul din lemn de pin în care se odihnea, îmbrăcat cu tricoul şi pantalonii evazaţi pe care şi-i cumpărase de curând. Din compasiune, medicul îi cususe rana deschisă de la gât. Găurile cusăturii semănau cu cele ale ţepilor de fier care-i intraseră în carne la sfârşitul zborului. Acea tăietură nu va mai avea timp să se cicatrizeze precum cea în formă de schelet de peşte de la tâmplă. În penumbra cu miros de tămâie,

faţa îi era umflată şi vineţie, mai puţin câteva zone deschise la culoare, cu nuanţe care băteau spre verde.

Adriana aflase ultima. Un plânset lung, eliberator, întinsă pe patul lui.

— Cum îţi mai dau banii pe care mi i-ai împrumutat? repeta în absența lui.

Apoi se apucase să cotrobăie prin camere, cu mâinile căutând febril prin sertare, prin dulapuri, prin borcane. Am văzut-o băgând ceva într-un buzunar, înainte să iasă să meargă la biserică. Vecinele se învârteau pe lângă sicriu, aşezând alături de corp obiectele necesare pe lumea cealaltă: pieptăn, aparat de ras, batiste bărbăteşti. Monede ca să-i plătească luntrea lui Caron. Apoi i s-a aşezat alături și Adriana, și i-a atins degetele încrucişate pe piept. S-a tras brusc înapoi: nu se aştepta să fie atât de reci şi ţepene. A scos din buzunar cadoul de la ţigani, vrând să i-l pună pe degetul pe care-l purta de obicei. N-a reuşit şi a trebuit să se mulţumească cu degetul mic, unde s-a blocat la jumătate. A întors puţin inelul, spre partea cu gravurile.

A venit puţină lume să-şi ia rămas-bun, rudele şi bătrâne din împrejurimi a căror unică distracţie era să meargă să vadă morţii. A venit şi profesoara Perilli şi, în loc să-i facă semnul crucii la fel ca toţi ceilalţi, l-a sărutat pe frunte după ce a stat câteva minute lângă el.

Dintr-un sat de munte au sosit bunicii din partea tatălui, care nu plecau niciodată de-acasă. S-au aşezat lângă nepotul adormit pe vecie. Eu nu-i cunoşteam şi nu ştiu dacă-şi aminteau de mine ca nou-născută. Adriana le-a şoptit cine sunt şi, din nemişcarea lor, m-au privit un moment ca pe o străină. S-au retras în sine. Prima mea mamă îşi pierduse deja părinţii. N-aveau cum s-o consoleze.

Pe la ora 11, preotul a început să stingă lumânările şi ne-a trimis pe toţi acasă. Vincenzo a rămas singur în ultima lui noapte pe pământ, sub ochii încremeniți ai statuilor.

La slujba din dimineaţa următoare, am reuşit să disting doar câteva cuvinte, trimiteri la cine se pierdea în lipsa unei călăuze sigure şi de neclintit, oiţe rătăcite pe care Dumnezeu le va primi în braţele sale milostive, graţie rugăciunilor noastre. La ieşire, o ploaie uşoară şi un cerc de umbrele negre în jurul nostru, exprimându-şi condoleanţele. Un necunoscut nu ştia cum să şi le exprime. Mi-a şoptit nişte urări şi m-a sărutat pe obraji. Acela a fost, probabil, momentul când am început să simt că aparţin familiei lui Vincenzo.

Când am ajuns la cimitir, ploaia se oprise. Rămăseserăm puţini alături de el. De cealaltă parte a gropii a apărut, la un moment dat, tatăl meu, carabinierul, care-şi ţinea gulerul hainei ridicat cu o mână. M-a salutat dând uşor din cap şi a deschis gura ca şi cum ar fi vrut să-mi vorbească de la distanţă. Apoi a închis-o. Avea barbă, cum îmi spusese Nicola, şi părea puţin neîngrijit. Aproape că n-am reacționat la acea întâlnire atât de mult aşteptată. Nu m-am dus la el, oricum, în acele clipe, n-aş fi ştiut ce să-l întreb. După câteva minute, deja nu mai era acolo.

Au venit şi ţiganii. S-au aşezat separat, într-un loc luminat de-o rază de soare. Erau patru, cred că mai tineri decât fratele meu, mai puţin unul, care părea adult şi purta o cămaşă violetă cu guler înalt și cu o panglică de doliu la piept. Aveau pantofi lustruiţi şi îşi dăduseră cu briantină părul negru pieptănat pe spate, ca în zilele de duminică. I-au adus un ultim omagiu prietenului lor, doar prin prezenţă.

Dincolo de zidul cimitirului îi aşteptau caii lăsaţi liberi.

21

Ne-am întors în casa îngheţată. În noaptea aceea, ninsese sus la munte, mai devreme decât de obicei, şi de câteva ore vântul bătea cu putere peste toată valea. Ferestrele zdrăngăneau, iar vântul pătrundea în camere printre geamuri. Vecina, care-l ţinuse pe Giuseppe pe timpul înmormântării, l-a adus înapoi, dar când s-a apropiat cu copilul în braţe de mamă, ea a întors capul. Nici Adriana nu l-a vrut. L-am luat eu, m-am aşezat pe un scaun şi mi-am sprijinit capul de perete. Abia reuşeam să-l ţin, stoarsă de vlagă. Simţea că nu sunt de încredere şi stătea nemișcat. Femeile de la celelalte etaje pregătiseră mâncare şi lăsaseră băuturi pe masă. Nu ştiu dacă vreunul dintre noi a mâncat.

După o vreme, Giuseppe a dat semne de nelinişte, voia jos din braţe. S-a târât până la mama îmbrăcată în negru și a privit-o de jos cu ochi mari, întrebători. Probabil l-a văzut şi ea, din înaltul dezolării ei. L-a ocolit şi s-a dus să se întindă pe pat, rămânând acolo până în după-amiaza următoare. Vecinele s-au dus la ea pe rând, cu câte o cană cu supă caldă, ca atunci când abia născuse, dar acum întorcea mereu capul.

În zilele următoare, ne-au invitat la masă fie una, fie alta. Eu preferam să rămân acolo, mă mulţumeam cu pâine sau cu ce-mi aducea Adriana de la ele. Noaptea mi se părea că-l aud pe Vincenzo mişcându-se printre cearşafuri şi credeam că moartea fusese doar un vis sau o farsă bine jucată. În unele momente, îi simţeam mirosul atât de bine definit impregnat în

cameră. Cât de dură era apoi întoarcerea la realitatea absenţei lui. Mă trezeam tresărind, cu respiraţia lui lipită de mine, ca atunci când venise să mă caute pe întuneric.

Nu era singurul care-mi luase în stăpânire orele de insomnie. La cimitir, mi s-a părut că abia-l văzusem pe tatăl meu, dar faţa lui pe jumătate acoperită de barbă îmi revenea insistent în amintire. Ochii lui severi, de fapt, dezamăgiţi. Renunţase să-mi vorbească, de asta eram sigură. Poate se temea c-o să-l rog să mă ia înapoi acasă, sau poate că era mai mult de-atât în privirea lui. Greutatea unui reproş nerostit. Dacă el decisese să mă dea înapoi? Nu-mi imaginasem până atunci acea posibilitate. Dar ce vină aş fi putut avea? Oare aflase că mă sărutasem de două ori pe hol la şcoală? Era prea puţin ca să te debarasezi de-o fiică. Înțelegeam lucrul ăsta chiar și la vârsta mea, și-n ciuda tuturor închipuirilor pe care mi le alimenta noaptea. Dacă greşisem cu ceva, nu-mi aminteam.

La început, mama și-a petrecut mare parte din timp în pat, aşezată pe-o parte, cu ochii deschişi. Giuseppe voia să stea lângă ea şi n-o deranja. Cele câteva picături de lapte, pe care încă le primea până cu câteva zile în urmă, secaseră acum în sânii ei. Rămânea lipit de ea, în acea căldură pasivă. Se căţăra pe corpul căzut pradă abandonului, se învârtea în jurul lui. După câteva tentative, nici nu mai încerca să-i atragă atenţia, ar fi fost inutil. Uneori, însă, ţipa pe neaşteptate şi fugeam spre el. În cameră, împietrită câteva clipe, nu ştiam ce să fac. Ea mă privea cu ochii aceia. Îl luam pe Giuseppe în braţe şi-l scoteam din cameră.

Apoi a început să se ridice din pat şi vecinele, găsind-o în picioare, au încetat să ne mai ajute. Dar mama nu făcea nimic în casă. De câte ori se simţea în stare, o lua pe şosea, se ducea până la strada cu chiparoşi. Se îmbrăca mereu în negru şi părul ei nepieptănat semăna cu frunzele rămase iarna pe crengile unui copac. Într-o dimineaţă, am rugat-o să mă lase s-o însoţesc. S-a uitat fix la mine, fără să răspundă. M-am ţinut după ea, mergând la un pas în urma ei, și n-am schimbat nici măcar un cuvânt preţ de

doi kilometri. S-a însufleţit doar când a atins pământul sub care era îngropat Vincenzo. Acum, că murise, era singurul fiu care conta pentru ea.

Întorcându-ne, am observat-o cum mergea din nou în faţa mea. Îmi înfrânam picioarele, potrivindu-mi mersul cu al ei. Buruienile de pe marginea drumului o zgâriau, dar nu le simţea. Câteodată, însă, se abătea spre mijlocul șoselei, fără să-şi dea seama de pericol. Un claxon a făcut-o să tresară înainte să am timp să-i corectez direcția. Compasiunea mi s-a preschimbat pe loc în furie și-am luat foc pe dinăuntru. Iat-o, *mater dolorosa* a fiului rătăcitor. Era toată a lui, cel închis între scândurile de lemn. Pentru mine, care eram vie, n-avea nimic. Cu siguranţă, atunci când mă dăduse, o copilă de câteva luni, nu suferise atât de mult. Am ajuns-o şi am depăşit-o, continuând să merg fără să întorc capul să văd dacă reușește să evite maşinile. Dacă trebuia s-o protejeze cineva, nu eram eu aceea.

După câteva zile, profesoara Perilli a sunat la intrare, întrebând de mine şi de Adriana. Am coborât noi la ea: ne era rușine s-o primim în casă.

— Mâine vă întoarceţi la şcoală, amândouă, a spus imperativ.

N-a adăugat altceva. Soţul o aştepta în maşină, cu motorul pornit.

— Eu mă duc pentru că-mi place, nu pentru ea, nici măcar nu e profesoara mea, a ţinut să spună Adriana pe scări.

După şcoală, trebuia să facem noi ceva de mâncare pentru toţi, de cele mai multe ori niște supă. La primele încercări, puneam prea puţină apă în oală sau fierbeam pastele prea tare. Adriana nu era atentă la ce făceam.

— Eşti toată numai cap, îşi pierdea ea răbdarea. Cu mâinile ştii să ţii doar stiloul.

Ea era pricepută şi la cumpărături: la magazinul de fructe şi legume, cumpăra un kilogram de cartofi şi cerea morcovi şi ceapă din partea casei pentru supele noastre de legume. La măcelărie, maxim două sute de grame de carne tocată şi nișțe resturi pentru câinele pe care nu-l aveam. Le puneam la fiert și pe acelea, pentru noi. Acum, nu mănânc nimic din ce-ar

putea semăna cu dieta noastră din acea perioadă. Fiertura mă face să vomit doar dacă-i simt mirosul.

— Scrie-mă pe caiet, la sfârşitul lunii trece tata, îi promitea Adriana fiecărui comerciant.

Îi dezarma, fiind atât de guralivă şi descurcăreaţă, cu sacoşa deja pregătită în mână. În spatele ei, eu eram doar o prezenţă mută, de susţinere. Mi se citea pe faţă stânjeneala pricinuită de acele priviri aruncate pe fugă asupra noastră, în timp ce vânzătorii ne serveau ţinându-şi gura.

Sora mea era însă şi ea fragilă. Se refugia la parter, la bătrâna văduvă. În schimbul companiei şi-al vreunui mic ajutor, primea afecţiune şi hrană. Îl lua cu ea şi pe Giuseppe, „dacă nu, ăsta moare“, i-a scăpat într-o seară când au urcat, cu el adormit pe jumătate.

Mama îşi pierduse pofta de mâncare şi nu se gândea la a noastră. Întorcându-se din tura de la cărămidărie, tatăl aducea uneori nişte mortadella sau anșoa sărată, dacă la băcănie mai era deschis. În rest, se mulţumea cu pastele pe care le pregăteam noi. Soţiei nu-i spunea nimic.

În unele după-amiezi, ea rămânea aşezată cu braţele inerte pe masă. Ca şi cum n-ar fi fost nimeni, în acele ore. Tăiam pâinea, o ungeam cu ulei şi împingeam farfuria spre ea, dar nu prea aproape. Mă aşezam şi eu în faţă şi începeam să mănânc. Mai împingeam încă puţin farfuria, cu un deget doar. Dacă nu se simţea forţată, se întâmpla să ia o felie de pâine şi să muşte din ea, aproape cum face dintr-un reflex involuntar. Mesteca încet, ca cineva care nu mai e obişnuit cu asta.

— N-are sare, a spus la un moment dat.

— Scuză-mă, am uitat.

I-am întins borcanul.

— Nu, merge şi aşa goală, a zis terminând pâinea pe care o mai avea în mână.

Au urmat alte zile de tăcere. Și-a înghițit iarăşi vocea.

Într-o duminică, m-a văzut luptându-mă cu o ceapă pentru supa de legume.

— Mâncaţi mereu supă, a izbucnit. Nu ştii să faci sos?

— Nu.

— Pui ulei şi căleşti.

Am aşteptat mirosul de ceapă rumenită. A deschis ea sticla de suc de roşii pe care-l pregătisem în august şi i-a dat drumul în tigaie. Mi-a explicat apoi cât de tare să dau focul şi ce ierburi aromatice să adaug.

— Pastele le scurg eu, a spus după aceea. Tu nu te pricepi, precis te frigi.

Le-am servit *rigatoni* cu sos de roşii tuturor celor din familie şi au părut mulţumiţi de mâncarea aceea normală, dar n-a scos nici unul vreun cuvânt. Ea a acceptat trei sau patru paste cu puţin sos. S-a aşezat la masă cu ceilalţi, ca atunci când Vincenzo era viu, dar a ţinut farfuria în poală, sub marginea mesei, şi a mâncat aşa, cu capul în jos.

22

Mercedesul de culoarea untului a parcat în centrul scuarului, înconjurat imediat de copii cărora nu le venea să-și creadă ochilor. Au coborât doi bărbaţi, unul cu mustăţi şi altul cu o pălărie albă, cu boruri largi. I-am văzut de la fereastră: îi puneau întrebări unui băiat, iar el le-a arătat spre mine. Păreau ţigani şi mi s-a făcut puţin frică, dar nici măcar n-au sunat la sonerie. S-au sprijinit de capota maşinii şi au aşteptat fumând. Din când în când îi urmăream de sus fără să mă las văzută.

Când tatăl şi-a făcut apariţia în capătul străzii, întorcându-se pe jos de la cărămidărie, au aruncat mucurile de ţigară pe asfalt şi s-au apropiat ca şi cum l-ar fi recunoscut. El doar a încetinit pasul şi i-a privit de la distanţă, apoi s-a îndreptat spre poarta de intrare, ignorându-i. L-au oprit şi, din gesturi, am înţeles c-a vorbit mai întâi cel cu mustăţi. Poate voiau să urce. Am deschis puțin fereastra ca să-i ascult.

— În casa mea n-au ce căuta ţiganii. Spuneţi-mi ce vreţi.

Turația unui motor a înăbușit răspunsul, apoi s-a auzit iar vocea tatălui, pe un ton şi mai ridicat.

— Dacă fiul meu avea datorii la voi, eu nu ştiu şi nu mă interesează. Duceţi-vă să-i cereţi banii acolo unde-i acuma.

Cel care era mai aproape i-a atins un braţ ca şi cum l-ar fi îndemnat să stea calm. Tata l-a împins şi pălăria bărbatului a zburat învârtindu-se, aşa

albă cum era. Adriana mi s-a alăturat la fereastră și ne-am ţinut amândouă respiraţia.

Până la urmă, nu s-a întâmplat nimic. Cei doi s-au urcat înapoi în maşină şi au plecat, iar tatăl nostru a intrat trântind uşa.

Câteva zile mai târziu, ne-au aşteptat la ieşirea de la şcoală, dar nu mai erau aceiaşi, iar maşina, la care ne uitam doar cu coada ochiului, ne-a părut mai mică şi lovită în unele locuri. Adriana m-a luat de mână şi ne-am lipit de alte colege de clasă. Se ţineau după noi cu maşina, mergând foarte încet în timp ce înaintam pe trotuar, apoi ne depăşeau puţin şi se opreau să ne aştepte. Dincolo de piaţă, am rămas singure, celelalte fete luând-o în alte părți. Din mașină a coborât bărbatul de pe scaunul pasagerului. A venit spre noi aproape zâmbind. Sora mea m-a strâns cu mâna transpirată: era semnalul pe care-l convenisem când trebuia să fugim. De data asta, ea era cea mai speriată: auzise multe poveşti despre ţigani care răpeau copii. Ne-am întors cu paşi grăbiţi spre şcoală, dar la colţul cu tutungeria am dat nas în nas cu el, care ne căuta.

— De ce fugiţi? Nu vreau să vă fac nimic, am doar o întrebare!

Avea în jur de douăzeci de ani şi de aproape părea mai degrabă atrăgător decât ameninţător. Adriana s-a mai liniştit, mi-a dat drumul la mână şi, cu o mişcare din cap, i-a dat voie să ne vorbească. Poate că el nu se simţea în largul lui faţă-n faţă cu două fete, și politeţea îi era puţin forţată. Nu cumva lăsase Vincenzo, din întâmplare, ceva pentru prietenii lui? Şi poate aveam noi acel ceva?

— Fratele nostru nu ştia c-o să moară. Ce-ar fi trebuit să lase?

Stilul direct al Adrianei l-a derutat. A povestit de nişte bani pe care i-i dăduse cu împrumut pentru un scuter pe care Vincenzo voia să-l cumpere. Îi avea deja pregătiţi să-i restituie, aşa le spusese cu câteva zile înainte de nenorocire. Nu puteam să-i căutăm noi?

— Doar nu-ţi închipui că-i ţinea acasă. Îşi făcuse o baracă de lemn undeva de-a lungul râului şi-şi ascundea lucrurile acolo, a minţit Adriana,

şmecheră.

Apoi şi-a completat acţiunea de derută furnizându-le indicii vagi despre locul unde s-ar fi putut afla baraca. Aşa ne-am eliberat de creditorii lui Vincenzo.

După prânz, am văzut-o cu o cutie veche de pantofi sub braţ. Mi-a şoptit să cobor cu ea în garaj.

— Inelul pe care-l purta e cu el pe lumea ailaltă, mi-a zis pe scări. Dar mai erau şi altele. Trebuie să ne uităm bine în cutie.

Ne-am închis înăuntru şi eu am fost cea care a ridicat capacul universului secret al fratelui nostru. Am găsit o pereche de chei, nu ale casei. Un cuţit cu mâner nou, strălucitor. Portofelul cu cartea de identitate: în fotografie, părea un fugar căutat de poliţie. O şosetă desperecheată, umflată. Am băgat mâna, prudent, şi am recunoscut conţinutul pipăind. În faţa chipului palid al Adrianei, am scos un sul de bancnote prinse cu elastic. Erau de toate valorile, de la 10 la 100.000 de lire. Iată ce căutau ţiganii. Cine ştie dacă chiar erau banii lor sau Vincenzo îi câştigase cu munca lui cu ziua şi-i pusese deoparte pentru scuter.

Adriana a studiat cu atenție între degete textura bancnotelor, trebuie să fi fost prima dată când punea mâna pe ceva diferit de metalul mărunţişului, care-i cădea oricum şi-acela doar rar în mână. Era vrăjită.

— Cine-i moşul ăsta? a întrebat mângâind barba lui Leonardo pe o bancnotă de 50.000.

Vorbea în şoaptă, ca şi cum cineva ar fi putut să se ascundă printre vechiturile din jur.

— Acuma ce facem?

Am pus întrebarea și pentru mine, și pentru ea.

— Sunt prea mulţi, nu putem să-i ţinem.

— Ei! Niciodată nu sunt prea mulţi, a zis şi i-a strâns cu fel de spasm al degetelor.

Emoţia ei m-a impresionat enorm. Acea dorinţă din ochii ei privind bancnotele. Eu nu ştiam ce-i foamea şi locuiam ca o străină între înfometaţi. Privilegiul pe care-l aveam din viaţa anterioară mă deosebea, mă izola de familie. Eram Arminuta, cea care se întoarce. Vorbeam altă limbă şi nu mai ştiam cui aparţin. Le invidiam pe colegele de şcoală din sat, şi chiar și pe Adriana, pentru certitudinea cu care-și cunoșteau propriile mame.

Sora mea a început să-şi imagineze tot ce urma să cumpărăm. Sulul de bani îi lumina chipul de jos în sus, îi umplea pupilele cu un alt fel de poftă. Sub lumina incandescentă a becului agăţat în faţa garajului, a trebuit s-o dezamăgesc pentru că visa prea mult: televizor, o lespede din marmură pentru mormântul lui Vincenzo, o maşină nouă pentru tatăl nostru.

— Nu sunt de-ajuns, i-am spus atingându-i fruntea ca şi cum ar fi avut febră.

— Cu tine nu mai înțeleg nimic, şi-a pierdut ea răbdarea. Ba sunt prea mulţi, ba sunt prea puţini.

Am văzut-o tresărind din cauza unui zgomot uşor în apropierea ei, o mişcare sub o cutie de carton. Am împins-o cu piciorul şi o coadă subţire a dispărut în spatele unei lăzi cu ardei uscaţi.

— Ştiam eu, a şoptit. Deci nu putem lăsa banii aici, îi mănâncă şobolanii. Hai să-i ducem sus, dar cu mare atenţie. Dacă-i vede Sergio, s-a terminat cu ei.

Spre seară, a venit angajatul de la pompe funebre. În acea perioadă, îl aştepta deseori pe capul familiei pe la ora când se întorcea acasă. Fără să se întindă la vorbă, Cară-morţi, cum îi ziceau toţi, a cerut măcar jumătate din banii care i se cuveneau pentru înmormântarea lui Vincenzo. Tatăl nostru i-a spus să mai aibă răbdare încă puţin: cărămidăria risca falimentul şi proprietarii întârziau luni întregi cu salariile.

— Primii bani pe care-i iau sunt ai tăi, jur pe copilul meu, a spus, dar celălalt i-a mai dat numai o săptămână.

Eu şi sora mea am ascultat cu capul în pământ, evitând să privim scena. Ne gândeam la ziua de mâine, la cumpărăturile pe care le plănuiserăm. Am ieşit la ora când se deschideau din nou magazinele, după-amiază, pe o ninsoare tăioasă. Necesitatea unui palton pentru Adriana ne-a dus imediat în unicul magazin de îmbrăcăminte din sat, al unei doamne care părea un cartof dotat cu cap. Avea braţe foarte puţin mobile, atârnate pe lângă corp, ba chiar şi mâinile scurte şi grase le mişca doar în caz de nevoie. Încăperea era însă bine luminată şi mirosea a stofe vechi și prăfuite. Ne-a întâmpinat o căldură plăcută, emanată de soba cu petrol. Vânzătoarea, însă, ne privea bănuitoare.

— Ați venit singure la cumpărături? A, da, sunteţi cele cărora le-a murit fratele, deci mama voastră precis nu vă însoțește. Săraca, e mereu la cimitir, nimeni nu s-ar fi aşteptat la asta de la ea, a trăncănit femeia în continuare. Bani aveţi?

Adriana aproape că i-a fluturat un Leonardo da Vinci pe sub nas, apoi l-a pus la loc în buzunar împăturit frumos în două. Am ales apoi liniştite un palton verde-pădure, cu un număr mai mare față de cât purta ea.

— Trebuie să mă încapă şi când trec la gimnaziu, i-a spus sora mea vânzătoarei, în timp ce încerca să-și vadă în oglindă pliul proeminent din spate.

Vechiul paltonaş l-a lăsat acolo, întors pe dos, pe tejghea, cu căptuşeala pe jumătate descusută.

Mai târziu, Adriana mergea spre casă cu picioarele țepene în mocasinii cei noi ca să nu-i strice. Eram încărcate de brânzeturi, deserturi şi îndoieli despre cum să justificăm cumpărăturile din după-amiaza aceea.

Am găsit un portofel cu bani, asta urma să spunem.

— Nu-mi vine să ascundem proviziile jos, trebuie să le mâncăm toţi împreună, a aprobat Adriana.

Nimeni nu ne-a întrebat nimic: mama era în continuare îndurerată, iar tatăl, preocupat de datorii. Fraţii rămaşi s-au mărginit să se îndoape cu

pâinea cu Nutella pe care o pregătisem pe o tavă. I-am dat eu și lui Giuseppe câteva linguriţe.

Timp de o săptămână, ne-am cumpărat tot ce voiam, dar am făcut mereu numai cheltuieli mărunte, luând mai ales dulciuri. În seara când s-a întors omul de la pompe funebre, l-am chemat de mai multe ori pe tatăl nostru în cameră şi, când s-a decis să vină, i-am pus banii în mână. Astfel, Vincenzo şi-a plătit singur înmormântarea.

23

Mai era o săptămână până la sărbători. La ora prânzului, pe masa goală am găsit două lădiţe cu portocale, ceva ce nu se mai văzuse vreodată în casa aia. Alături, un pachet plin de cutii de conserve unele peste altele, o parte cu ton şi majoritatea cu carne. Probabil fusese vreo vizită tardivă de condoleanţe în dimineaţa aceea, cât timp eu şi Adriana eram la şcoală. În afară de parfumul citricelor, se mai simţea vag şi altul, atât de uşor şi de incert, încât părea un vis.

Giuseppe stătea într-un colţ şi plângea. Muşcase coaja unui fruct şi i se părea amară. Din dormitor, mama ne-a spus să deschidem o conservă şi să avem grijă de copil. Ea se întinsese din cauza durerii de cap şi nu făcuse de mâncare. De câteva zile, îşi reluase cât de cât treburile casnice, dar din când în când se aşeza în pat pe neaşteptate şi rămânea acolo ore în şir, cu ochii deschişi şi goi.

Am curăţat portocala lui Giuseppe, începând din locul unde-și înfipse dinţişorii, şi i-am dat o felie. A clipit şi a strâns din buze din cauza gustului acru, apoi s-a obişnuit, l-a simţit şi pe cel dulce şi a mai vrut. Adriana a desfăcut o conservă de carne şi am mâncat-o direct din cutie, pescuind pe rând bucăţile cu furculiţa. După ce am terminat, ea a coborât cu micuţul la vecina văduvă şi eu am rămas singură. În camera părinţilor, linişte.

Nu aveam teme în după-amiaza aceea și mă învârteam de colo-colo prin casă, plictisită şi neliniştită. Culoarea tuturor acelor kilograme de fructe pe

masă. Mama mea de la mare avea o obsesie cu vitamina C: când aveam oră de balet, îmi dădea mereu două portocale gata curăţate, pe care să le mănânc în maşină, pe drum. Sunt bune când faci mişcare, zicea. M-am dus drept la debara, străbătută de un gând. Am găsit geanta plină cu pantofi amestecaţi între ei, pe care o adusesem cu bagajele în august, și am cotrobăit înăuntru. Pe fund, degetele i-au dibuit pe cei de balet doar din amintire. I-am încălțat în bucătărie, mi-am pus fusta cu carouri. Panglicile din satin erau puţin murdare şi destrămate, degetele mari mă dureau puţin, ca după fiecare pauză estivală. Pe picioare, o rază de lumină rece dinspre fereastră. Mi-am atins piciorul: muşchii pulpei nu mai erau antrenaţi. Dar încă-i aveam. Cu mâna sprijinită uşor pe spătarul unui scaun, am încercat să mă ridic pe vârfuri, executând a cincea poziţie, şi am făcut un *battement tendu* terminat cu *plié.*

— Ți-am spus că trebuie să te întorci în oraş ca să te poţi duce la liceu şi la toate chestiile astea, a zis mama din uşa dormitorului.

A deschis palma, aproape într-un gest de admiraţie.

— Azi-dimineaţă a venit Adalgisa şi-am vorbit despre tine. Dar eu şi taică-tău ne tot gândim la asta de când te-ai întors, deşteapta aia de Perilli mai bine-și ținea gura. Da, tu aici te iroseşti, nu-i nimic pentru tine. De anul viitor, din octombrie, trebuie să te duci la o şcoală bună. Adalgisa e de acord.

Nu fusese un vis acel parfum, altul decât al portocalelor.

— Deci mă iau la ei din nou…, am încercat să aflu, cu voce tremurăroare.

M-am aşezat: îmi simţeam picioarele nesigure, și nu din cauza exerciţiilor de balet.

— Asta nu, însă la sfârşitul verii îţi caută ea un loc unde să stai în oraş.

— De ce-a venit când nu eram aici? Nu putea să mă aştepte?

— Doamna care a adus-o se grăbea. Adalgisa a aflat târziu de bietul meu băiat şi voia să ne vadă.

— Cum adică a aflat târziu, dacă tatăl meu era la înmormântare?

— Se vede că nu i-a spus unchiul tău, m-a corectat.

— Ciudat. Dar ea cum se simte?

— Ei, e bine, mi-a răspuns ea în grabă, întorcându-se repede cu spatele la mine. Ai văzut câte ne-a adus? Acuma trebuie să le punem la loc.

A început să aşeze cutiile într-un dulap suspendat. Şi cu asta, s-a închis în obişnuita ei tăcere în legătură cu subiectul. Întrebările mele n-au mai ajuns la ea. Vorbea încet, singură, după obiceiul pe care-l căpătase de când îşi revenise puţin după moartea lui Vincenzo. A întrebat cutiile ce au în ele, dulapul, cât e de sus, pentru că ea n-ajunge, şi pe bietul ei băiat, unde se află în clipa aia.

Am rămas pe scaun, fără s-o ajut. Din stomac mi se ridica încetișor o furie feroce. Mai întâi, m-a sleit de puteri, mi-a supt sângele din fiecare venă. Mi-am scos pantofii de balet, chinuindu-mă ca o bătrână obosită. Am netezit puţin mătasea și i-am adulmecat, căutând mirosul lipsit de griji al picioarelor de altădată. Apoi, brusc, ca după o injecţie cu efect instant, o energie distructivă a pus stăpânire pe mine. Am întins mâna dreaptă după o portocală, primul lucru la îndemână din univers. Era moale într-un punct, putrezită. Mi-am băgat degetele chiar acolo, cu sălbăticie, până în centru şi mai departe, către coaja din partea opusă. Tremurau și mâna, şi portocala, la fel şi culoarea ei de soare îndepărtat.

Zeama îmi curgea de-a lungul încheieturii și-mi uda puloverul. Nu ştiu după cât timp am izbit portocala de perete. I-a trecut la câţiva centimetri de cap. N-a avut timp nici să se întoarcă: eu împinsesem deja lădiţa rămasă pe masă, iar fructele cădeau şi se rostogoleau pe jos în toate părţile.

— Te-ai ţăcănit? Acuma ce ţi-a venit?

— Nu-s un pachet, încetaţi să mă mutaţi de colo-colo! Vreau s-o văd pe mama mea, spune-mi chiar acum unde e şi mă duc singură.

Eram în picioare, tremuram.

— Nu ştiu unde e. În casa dinainte, sigur nu.

M-am apropiat de ea, blocând-o între mine şi chiuvetă. Am apucat-o de umerii îmbrăcaţi în negru şi-am smucit-o zdravăn.

— Atunci caut un judecător şi vă denunţ pe toţi. Îi spun că aruncaţi o fiică de la unii la alţii, de parcă aş fi o jucărie.

Am fugit şi am rămas afară, dar curând s-a lăsat întunericul şi am înghețat. Din colţul cel mai ascuns al scuarului, vedeam ferestrele luminându-se şi, în spatele lor, un du-te-vino de siluete feminine făcându-și de lucru prin casă. Erau, în ochii mei, mame normale, care-au născut copii şi i-au păstrat alături. Pe la cinci după-amiază, se gândeau toate să pregătească cina, la foc mic, îndelung, cu atenţie, după cum cerea anotimpul.

De-a lungul timpului, am pierdut şi ideea aceea confuză de normalitate, iar astăzi nu ştiu cu adevărat ce înseamnă o mamă. Îmi lipseşte aşa cum pot lipsi sănătatea, un adăpost, o certitudine. E un gol persistent. Sunt conştientă de el, dar nu-l pot depăşi. Ameţesc dacă mă uit înăuntru. E un peisaj sumbru, care-ți fură somnul noaptea și naște coşmaruri în puţinul pe care ţi-l îngăduie. Singura mamă pe care n-am pierdut-o vreodată e mama fricilor mele.

În seara aceea, Adriana a coborât să mă caute. Două becuri de la felinarele de pe stradă se arseseră şi întunericul scuarului o speria. A rămas lângă poartă, strigându-mă în beznă. Să rezist strigătelor ei de pisică rătăcită era dureros, dar am încercat. O vedeam: coborâse şi ea fără palton, bătea din picioare ca să se încălzească şi-şi freca braţele. „Pleacă, du-te înapoi“, o rugam în adâncul meu. Sau, şi mai adânc: „Aşteaptă-mă, aşteaptă până sunt pregătită să mă întorc“. M-a auzit şi a răspuns la toate astea, cu voce tare:

— Dacă nu urci, rămân şi eu cu tine şi mă îmbolnăvesc din cauza ta. Deja îmi curge nasul.

Am aşteptat încă puţin înainte să cedez. M-am apropiat de unul dintre felinarele aprinse şi m-a văzut. A venit în fugă să mă îmbrăţişeze.

— Încăpăţânato…, a zis frecându-mă pe spate, înfrigurată. Când îţi trece prin cap să fugi, la mine nu te gândeşti?

Nu-mi era foame, m-am băgat imediat în pat. Prin uşa închisă auzeam vocile din bucătărie.

Apoi, cineva a intrat în cameră şi m-am prefăcut că dorm. Era mama, am recunoscut-o după felul în care-și târa papucii. Probabil știa că sunt trează.

— Ţine asta pe piept, altfel faci febră, a zis ridicând păturile.

Încălzise o cărămidă în cuptor şi o învelise într-un prosop de bucătărie ca să nu mă frigă. O stare de bine mi s-a transmis încet dedesubtul acelei greutăţi, până la inimă. Bătea mai calm.

Probabil că mama a ieşit în linişte, în timp ce eu m-am cufundat într-un somn scurt şi profund. N-am făcut febră.

24

Mi-am dat seama că e Crăciunul pentru că luasem vacanţă şi băteau clopotele lung la miezul nopţii. Le-am auzit din pat. La slujbă nu ne duseserăm şi nu fusese nici o cină festivă cu peşte. Mâncaserăm supă cu pâine, dar îmi plăcuse mai mult decât tocana cu anghilă din alţi ani. Mi se păruse mereu dezgustătoare, dar eram obligată să mănânc puţin din respect pentru tradiţie, aşa cum ţinea mama mea.

În dimineaţa următoare, vecinele și-au amintit de doliul recent şi-au venit fiecare cu câte ceva pentru masa de Crăciun: supă de cardon cu zdrenţe de ou, budincă cu bucăţele de carne, piftie de curcan. La cărămidărie, conducerea hotărâse abia în seara de 24 decembrie să le plătească muncitorilor măcar unul dintre salariile restante, aşa că tatăl nostru trecuse pe la băcănie să cumpere două batoane de nuga. După ce-am terminat de mâncat carnea, le-am rupt în bucăţi şi le-am mâncat încet, rămânând la masă mai mult decât de obicei. Adriana era cea mai pofticioasă şi cea mai zgomotoasă când mesteca. Brusc, a scos un ţipăt şi s-a ridicat ţinându-se de falcă. Am urmat-o în cameră, unde fugise plângând.

A deschis gura larg şi a pus degetul arătător pe un molar de lapte pe jumătate înnegrit. În gaura din mijloc îi intrase o bucăţică deschisă la culoare, poate de migdală, trezindu-i durerea care apărea şi dispărea de ceva vreme. Ca să scoată bucăţica de nuga, Adriana a scobit în carie cu o scobitoare pe care o ţinea în buzunar, apoi mi-a apropiat-o de nări.

— Vezi ce urât miroase? Nenorocitul ăsta nu vrea să cadă, scoate-mi-l tu, că eu de data asta nu pot.

Mi-era teamă c-o s-o doară, dar a insistat. Dintele părea prins de gingie doar într-o parte, dar se mişca numai puţin, nu venise încă momentul să cadă. Am încercat să-l împing cu degetele, dar nu s-a întâmplat nimic. Nici cu aţa n-a mers. Când am tras, m-am trezit cu firul gol în mână.

— Îţi trebuie un instrument, a sugerat Adriana.

Am căutat în bucătărie. Ceilalţi dispăruseră, masa era strânsă, ne aştepta doar teancul de farfurii murdare în chiuvetă. Am deschis câteva sertare fără să am ceva clar în minte, cercetând tot felul de obiecte. Cuţitul, nu, mă speria ideea. Furculiţa. Ne-am apropiat de fereastră, unde soarele de iarnă apunea deja. Adriana şi-a împins spre mine falca de jos. Am băgat unul dintre dinţii furculiţei acolo unde molarul era puţin desprins. Ea stătea nemişcată şi tăcută, cu braţele suspendate în aer. Când am pătruns cu vârful mai în adâncime, am privit-o în ochi ca să înţeleg cât de tare o durea. Pupilele i s-au dilatat, dar nu s-a mişcat. Ţinându-mi respiraţia, am apăsat pe furculiţă cu o mişcare bruscă. Dintele a ricoşat direct în gât, în timp ce un jet de sânge se revărsa din gingie. Printre accese de tuse şi gemete înăbuşite, Adriana s-a eliberat de corpul străin și mi l-a scuipat în palmă, cu o dâră roşie. Și-a înghiţit saliva, apoi şi-a tamponat gura cu un prosop de bucătărie.

Seara, am plâns în pernă. Cine o să-i mai scoată dinţii de lapte când o să mă întorc la oraş? Ea m-a auzit şi a coborât din patul de sus. I-am povestit despre ultima întâlnire între cele două mame, cu o săptămână înainte, şi despre viitoarea mutare pe care o hotărâseră.

— Deci pleci? a întrebat Adriana, îngrozită în semiîntuneric.

— Nu acum, când o să merg la liceu, în septembrie.

— Şi nu asta voiai? a întrebat după o pauză.

În tonul devenit dintr-odată matur se simţea o urmă de reproş, dar uşor, afectuos.

— Te-au adus înapoi cu forţa şi nu-ţi place. De când te-ai întors, plângi în fiecare noapte, te foieşti în aşternuturi, nu dormi. Nu te bucuri că te întorci la oraş?

— Nu mai sunt sigură de nimic, totul e neclar. Nimeni nu-mi spune unde o să stau. Mama mea o să-mi găsească un loc, poate un internat.

— Nu-i normală? La internat comandă păpuşile de paie. Sunt îngrozitoare, te controlează şi-n chiloţi.

— De unde ştii?

— A fost acolo o fată care stă în spatele brutăriei. A povestit o grămadă!

— Nu atât măicuţele mă îngrijorează, i-am şoptit mângâind-o pe păr. Dar n-o să mai fiu cu tine, şi am început din nou să plâng cu sughițuri.

O vreme, am jelit una pe umărul alteia, apoi ea a izbucnit, ridicându-se şi aşezându-se pe marginea patului.

— Astea două te trimit de colo-colo de câte ori au chef. Gata, trebuie să te revolţi, m-a îndemnat zgâlţâindu-mi umărul.

— Cum?

— Acuma, pe loc, nu ştiu, tre' să mă gândesc. Între timp, hai să jurăm că n-o să ne despărţim niciodată. Dacă tu pleci, vin după tine.

Şi-a încrucişat degetele arătătoare şi le-a sărutat pe ambele părţi, răsucind mâinile cu o mişcare rapidă. Abia o zăream prin întuneric. Am jurat la fel ca ea.

Am luat-o în braţe şi a adormit imediat, cu spatele lipit de pieptul meu, cu vertebrele ca mărgelele mătăniilor. Când s-a scăpat pe ea, am rămas nemişcată, fără să mă feresc de căldura umedă care îmi cuprindea burta. Din când în când, tresărea, iar la un moment dat chiar a râs, visând cine ştie ce. În alte nopţi, corpul ei abandonat somnului mă liniştea, dar nu şi atunci. Neliniştile nu erau legate de mine şi de viitorul meu incert, ci le transferam către Adriana şi Giuseppe. În felul acela, le îmblânzeam. La câteva minute după promisiune, deja nu mai credeam că vom rămâne împreună. În septembrie, urma să plec singură din sat. Cum o să se descurce ei fără

mine? Ea poate că ar fi reuşit cumva, dar cel mic? Încă mergea de-a bușilea şi nu-l auzisem niciodată spunând „mama“ sau „tata“. Ca să-l ajut, pronunţam lent, silabisind, şi exageram mişcarea buzelor, dar atenţia lui era mereu în altă parte. Încă nu era pregătit.

La institutul unde trăieşte acum, vorbeşte doar cu unul dintre angajaţi, şi când acesta pleacă în vacanţă, el tace. Aşa mi s-a povestit.

La fiecare vizită, îi duc blocuri de desen şi creioane colorate mai dure şi mai moi. Se uită la ele, pipăindu-le vârful unul câte unul.

— Sunt bune, îmi spune, apoi adaugă serios: Uite ce-am făcut luna asta.

De cele mai multe ori, își schițează mâinile în timp ce desenează, dreapta lucrând şi stânga ţinând hârtia. Dar şi animale în alergare, câini sau cai în galop, surprinși în momentul în care nici o copită nu atinge pământul.

Giuseppe a fost, oricum, singurul dintre fraţi care a absolvit gimnaziul, apoi a rămas câţiva ani acasă, mereu tot mai tăcut şi mai izolat, în afara tuturor întâmplărilor din jur. Unde se află acum e un loc mai bun pentru el. Pe vremuri, era o mănăstire, iar cei găzduiţi acolo petrec multe ore din zi în grădina mereu însorită, dacă vremea o permite.

De regulă, Adriana mă însoţeşte şi umple ora pe care o avem ca să stăm impreună vorbind. Când mă duc singură, ne aşezăm amândoi pe o bancă şi rămânem mult timp tăcuţi. Uneori, Giuseppe îmi dăruieşte o frunză, dacă se întâmplă să cadă vreuna în apropiere.

Primăvara, îi duc un coş cu căpşuni, pe care le spălăm la fântâna de lângă gardul viu. Apoi le mănâncă, după ce le privește suspendate în lumină ţinându-le de codiţă, în faţa ochilor, una câte una.

Studiază micile diferenţe de formă, de culoare. Bănuiesc că încearcă să numere toate seminţele mici de la suprafaţă.

25

Iarna a fost lungă şi friguroasă, iar în casă îngheţam. Dimineaţa devreme, rămâneam să învăţ învelită în plapumă – văduva de la parter îmi dăruise un abajur pe care-l ţineam lângă pat – şi degetele ţepene reuşeau cu greu să dea pagina. În martie, am câştigat un concurs şcolar cu o lucrare despre Comunitatea Europeană şi profesoara Perilli mi-a înmânat un libret de economii pe numele meu, din partea Ministerului Educației. Apoi s-a adresat clasei:

— Puteţi fi mândri de colega voastră, a zis stăruind cu privirea asupra celor care mă luau peste picior în general. Doar douăzeci de elevi din toată Italia au primit acest premiu.

— Şi una e Arminuta, a izbucnit, previzibil, o voce batjocoritoare în spatele clasei.

La ieşire, sora mea deja aflase, cine ştie cum, şi a fugit repede să dea vestea întregii familii. Le-a arătat ea părinţilor libretul, entuziasmată toată. Era roşu şi în interior scria de mână, la rubrica cu depozitul, „treizeci de mii".

— Se pot încasa de la bancă? a întrebat mama după ce-a citit.

L-a închis şi l-a pus pe masă, dar continua să-l fixeze cu privirea.

— De banii ăia nu se atinge nimeni, a spus tatăl, luându-ne prin surprindere. Sunt ai ei, şi i-a câştigat cu căpăţâna, a adăugat după o pauză.

— Are zece şi la matematică, asta se distrează când rezolvă probleme, i-a informat Adriana, învârtindu-se pe lângă ei.

Îmi plăcea geometria în spaţiu din acel an, figurile complexe, piramide suprapuse pe paralelipipede, cilindri scobiţi în formă de con printr-una din baze. Mă distra cu adevărat să calculez suprafeţe şi volume, să adun şi să scad ca să ajung la rezultat. Apoi, mă gândeam că acele note foarte bune mă proiectau deja spre viitorul pe care cele două mame mi-l hotărâseră, în absenţa mea. Nu eram sigură că vreau să continui în direcţia aleasă de ele. Iarna următoare o să merg la liceu în oraş, dar unde o să dorm, unde o să mănânc? Eu şi Patrizia o să ne putem întâlni după-amiaza? Uneori, în locul incertitudinii, preferam să rămân acolo, cu Adriana şi Giuseppe, cu părinţii care mă luaseră înapoi, până şi cu Sergio şi celălalt.

Profesoara Perilli mi-a înapoiat lucrarea la latină cu nota 9 pe spate şi, după o clipă de bucurie, am început să privesc pierdută foaia lăsată pe bancă. Mama mea sigur ar fi fost mulţumită dacă ar fi văzut-o. De undeva de departe, îşi făcea griji mai mult pentru mine decât pentru boala ei. Nu încetam să cred asta. Şi totuşi, în momentele de tristeţe, mă simţeam dată uitării. Îi ieșeam din minte. Nu mai era vreun motiv să exist pe lume. Repetam încet cuvântul „mama" de o sută de ori, până-și pierdea orice semnificaţie şi devenea doar o mişcare a buzelor. Rămâneam orfană de două mame în viaţă. Una renunțase la mine când încă-i aveam laptele pe limbă, iar cealaltă mă dăduse înapoi la vârsta de 13 ani. Eram copilul despărţirilor, al înrudirilor false sau nerostite, al distanţelor. Nu mai ştiam de unde vin. În fond, nu ştiu nici acum.

În primăvară era ziua mea şi nimeni nu şi-a dat seama de asta. Părinţii uitaseră în timpul petrecut fără mine, iar Adriana nu ştia în ce zi m-am născut. Dacă i-aş fi spus, m-ar fi sărbătorit în felul ei, țopăind şi trăgându-mă de 14 ori de urechi. Dar am păstrat secretul şi mi-am făcut singură urări, imediat după miezul nopţii. După-amiază am ieşit şi am cumpărat o

prăjitură diplomat la cofetăria din sat. Am cerut şi o lumânare, din cele pentru torturi. Vânzătoarea m-a privit ciudat şi nu mi-a luat banii pe ea, deci un cadou tot am primit.

În garaj, am găsit imediat chibriturile, ştiam unde sunt. M-am închis înăuntru şi, în lumina slabă care intra printr-o crăpătură, am deschis punga cu prăjitura şi am aşezat-o, cu hârtia dedesubt, pe un dulap plin de praf. Am înfipt lumânarea în mijloc şi am aprins-o. În penumbră, lipseau reperele vizuale: puteam să-l iau drept tort adevărat, de dimensiuni normale. Am privit flăcăruia puţin tremurătoare, poate din cauza respiraţiei mele. Nu mă gândeam la nimic anume, dar aveam în mine, dincolo de temeri, o forţă luminoasă precum acea flăcăruie. Ceara topită a început să curgă de-a lungul lumânării, ajungând până la zahărul pudră. Am stins-o suflând uşor, în timp ce aplaudam singură, şi mi-am cântat „La mulţi ani!“, abia perceptibil, în întuneric. Prăjitura diplomat era proaspătă, sfărâmicioasă am devorat-o până la ultima firimitură. Apoi m-am întors sus.

Seara a venit un bărbat să ne invite la casa lui de la ţară a doua zi, duminică. Era deja cam târziu, dar s-a aşezat cu tatăl nostru la masa din bucătărie. Semăna cu un pirat, din cauza unui bandaj negru pe ochiul drept, legat cu un şnur în jurul capului chel, cu excepţia câtorva smocuri de păr la ceafă, creţe şi încărunțite. Reuşea să ţină în echilibru, în colţul gurii, un muc stins de țigară, cu vârful înnegrit. Nu-l arunca, ci vorbea aşa cu el, strâmbând gura. Eram şi curioasă, dar şi puţin speriată de cum arăta.

— La ora asta, soţia ta e deja în pat, l-am auzit spunând. Încă nu şi-a revenit după nenorocire, e clar. Mâine o să vezi că puţin aer curat o să-i facă bine, şi o să fie acolo şi bunică-mea Carmela, care vrea s-o vadă. Se gândeşte mereu la fina ei. Mi-a dat asta pentru ea, trebuie să i-o pui sub saltea, la cap.

Am zărit pe fugă obiectul: părea o pânză înfăşurată, cu ceva înăuntru. Tatăl nostru l-a pus în buzunar şi s-a ridicat să ia o sticlă cu vin, dintr-un dulap de sus, unde eu şi Adriana nu ajungeam.

— Tu a cui eşti? m-a întrebat piratul fără ocolişuri când și-a dat seama că sunt nouă acolo.

— E sora mea, s-a băgat imediat în vorbă Adriana. O dăduseră unei verişoare, de mică. Acuma am luat-o noi înapoi.

— Auzisem despre asta. Atunci, mâine-dimineaţă vino şi tu. La mine acasă nu lipseşte nimic, m-a încurajat privindu-mă atent cu singurul lui ochi.

De la etajul de sus al patului, Adriana mi-a povestit despre omul cu bandaj. Era un cumătru de-al nostru, care locuia într-o zonă unde creşteau de toate. De mic, o pietricică proiectată cu viteză maximă de roata unui tractor cu şenile îl lovise în orbita stângă, distrugându-i complet ochiul. Din cauza obiceiului de-a ţine mucul de țigară mereu în gură, e cunoscut ca Juma-de-țigară, dar Doamne fereşte s-audă asta.

— Şi care e numele lui de fapt? am întrebat.

— Nu-mi amintesc, dar oricum la ţară celor mai în vârstă trebuie să le spui „unchi“, chiar dacă nu-ți sunt rude, aşa-i obiceiul.

— Ce i-o fi dat pentru ea? şi m-am înclinat puţin arătând spre dormitorul părinţilor.

— Habar n-am, poate un fel de amuletă. Bunica lui e foarte bătrână şi face descântece. Lumea se duce să-i ceară sfaturi şi tratamente. Când am avut tuse măgărească, mi-a trimis un sirop oribil, îl scuipam mereu. Pentru viermi foloseşte absenţa, cât e de amară, Doamne!

Aveam să descopăr doar peste ani că „absenţa“ Adrianei era planta de absint sălbatic, pelinul, ale cărei proprietăţi curative îi erau cunoscute vindecătoarei de la țară.

Am plecat a doua zi de dimineaţă, cu maşina puţin recalcitrantă. Băieţii n-au vrut să vină, la ăia e mereu de muncă, au zis, şi ei doi n-aveau chef. Deși nu suferea de rău de maşină, Adriana a început să se plângă de greţuri cum am ieşit din sat. Poate băuse lapte chiar înainte de plecare. Ne-am oprit exact la timp, la curba de după platforma plutitoare, și și-a vomitat micul

dejun chiar la marginea terenului unde cursese sângele lui Vincenzo. Iată-l acolo, gardul care-i pusese capăt zborului.

Am stat alături de sora mea în timp ce vomita. Mama n-a coborât. A închis geamul şi s-a întors în partea cealaltă, punându-şi mâinile pe faţă. După mişcările umerilor, mi-am dat seama că plângea.

26

La casa de la ţară ne-au întâmpinat parfumul salcâmilor înfloriţi şi o familie numeroasă, cu mai multe generaţii. Erau toţi prin curte, prinşi cu diferite treburi. Juma-de-țigară ascuţea o coasă, bătând ritmic lama cu un ciocan mare. Părea chiar bucuros să ne vadă. Poate le vorbise despre mine, căci nimeni nu s-a mirat de prezenţa mea, doar mă priveau curioşi, mai ales fiii. Doi băieţi se duceau cu oile la păscut, dar le-au mânat înainte cu strigăte şi fluierături şi s-au oprit să ne salute. Soţia a lăsat din mână găleata cu grâu pentru găini şi s-a dus înăuntru să aducă ceva să ne servească. Bărbații au băut lichior de anason, iar pentru noi, femeile, şi pentru copii au preparat o băutură cu cireşe amare, conservate anul trecut.

— Să luaţi şi voi câteva borcane când plecați, a spus soția, apoi mai încet, către mama noastră: Carmela te-aşteaptă, ştii unde o găseşti.

I l-a luat cu blândeţe pe Giuseppe din braţe şi a arătat cu capul un stejar secular de lângă casă. Am urmat-o pe mama, fără să înţeleg. Abia la câţiva paşi distanţă am văzut-o şi m-am oprit brusc. Stătea pe un scaun înalt, cu spătarul sculptat grosolan, ca un tron rustic în aer liber. Purta un fel de capot închis cu nasturi în faţă, de culoarea umbrei care o învăluise. Am rămas acolo privind-o, vrăjită de prezenţei ei impunătoare. Pielea feţei, arsă de soarele celor o sută de veri, se confunda cu scoarţa copacului din spate: aveau aceeaşi imobilitate, acelaşi model de crăpături. În ochii mei, amândoi păreau eterni, bătrâna şi stejarul.

Mi s-a povestit apoi că murise cândva, mai multe zile la rând, dar n-a putut să suporte singurătatea şi s-a întors.

— Cumătră Carme…, a strigat-o fina, cu vocea înăbuşită de emoţie.

— Ştiu, fata mea, ştiu cum te simţi, a zis chemând-o la ea cu un gest scurt.

La orice mişcare, îi simţeam articulaţiile ruginite scârţâind, foşnind, întinzându-se.

Mama a îngenuncheat cu ochii în lacrimi, lăsându-şi capul în poala ei, cu obrazul în sus. A cuprins-o imediat o mână lată şi bătrână.

— Pentru boala pe care-o ai tu, medicina n-are leac, i-a mărturisit fără să se simtă vinovată.

A ridicat o clipă mâna, privind-o neputincioasă, apoi a lăsat-o din nou în jos pentru a-i oferi tot ce-i stătea în putere, o mângâiere aspră.

— Bună ziua, am spus politicoasă.

Ea m-a fixat cu privirea, concentrându-se, deși nu-i distingeam ochii aproape complet acoperiţi de pleoapele căzute, mai puţin cele două linii subţiri pe unde pătrundea ce-i mai rămânea încă de aflat despre lume. O fetiţă a apărut în fugă, cu un buchet de ierburi proaspăt culese.

— Sunt bune? a întrebat gâfâind.

— Au picături deasupra?

Da, erau umede de rouă. Însemna că sunt bune. Strănepoata le-a pus într-un pahar pe o măsuţă joasă pe care n-o observasem, tot la umbra stejarului. Pe ea erau sticle şi borcane cu amestecuri stranii şi cataplasme, de toate culorile şi pentru toate farmecele. Mai erau o sticlă cu ulei şi o farfurie cu apă, ca să descânte de deochi. Şi un cuţitaş, cu care trasa semne pe corpuri în dreptul organelor cu probleme, dar fără să taie.

Chiar atunci, a sosit o maşină și din ea au coborât doi oameni care aveau nevoie de sfaturi şi leacuri de la tuşa Carmela.

Mama a ridicat capul. Bătrâna i-a vorbit.

— Tu te-ai născut cu ghinion, dar asta de-aici îţi aduce noroc, i-a spus arătând cu degetul spre mine.

Apoi a primit clienţi timp de mai multe ore. La un moment dat, se făcuse chiar coadă în ogradă. Profitau de luna în scădere, faza cea mai bună ca orice rău să dea înapoi, mi-a explicat soţia lui Juma-de-țigară.

Nu era adevărat că trebuia să muncim în ziua aia: trebuia doar să culegem fasolea pentru masa de prânz. Ne-au împărţit nişte coşuri şi ne-am dus. Giuseppe a rămas în casă, cu o fetiţă care-l adora. Ne însoțea ciripitul păsărelelor, un freamăt continuu de rândunele deasupra capetelor noastre. Le duceau insecte puilor care aşteptau în cuiburile făcute la stâlpii grajdului. Am mers de-a lungul lanului de orz, cu spicele necoapte şi pufoase. Atingeam, în trecere, firele de iarbă moi în bătaia soarelui fierbinte. Razele lui mă îmbătau şi pe mine, după acea iarnă lungă. Grădina de legume, cu şanţurile drepte şi paralele şi, în adâncituri micuțe, căpăţânile de salată, la distanţe regulate. Zona destinată roşiilor, cu plantele încă mici şi fragile.

Am ajuns unde era fasolea. Am desprins prima păstaie atât de stângaci, încât am îndoit tulpina subţire până la pământ. Am privit-o îngrozită.

— Vino la mine, îţi arăt eu cum să faci, a spus mama. Cu o mână ţii vârful şi cu cealaltă culegi.

M-am așezat lângă ea, foloseam acelaşi coş. Ceilalţi erau puţin mai departe.

— Gustă, sunt foarte bune, a zis și mi-a umplut palma de boabe.

Aveau gust de verde, de sevă proaspătă, de ființe mici pe care aproape mi-a părut rău să le strivesc în dinţi.

Am continuat să culegem. Printre frunze, din loc în loc, broboane de spumă alburie.

— E scuipat de cuc, mi-a explicat ea.

Cumătra Carmela îl folosea uneori în poţiunile ei. De curând, am citit din întâmplare că e produs de larva de *Philaenus spumarius* şi toată magia

s-a destrămat.

— E totul atât de îngrijit şi în ordine, am spus suspinând. Aş vrea ca viaţa mea să fie cum e câmpul ăsta, mi-a scăpat mai târziu.

Poate că locul în sine invita la confidenţe, sau poate era influenţa vindecătoarei.

Mama n-a răspuns, însă asculta.

— Ce vârstă aveam când m-ai dat verişoarei tale? am întrebat-o încet, cu oboseală lipsită de furie.

— Aveai şase luni, încercam să te înţarc. După ce s-a oferit mai întâi ne ajute ca să poți să dormi, Adalgisa a început să vină în fiecare săptămână, voia mereu să te ia acasă la ea.

— Dar de ce?

— De ani buni încerca să aibă copii şi nu reuşea.

La câţiva paşi de noi, ceilalţi culegeau şi mâncau. Uneori, răzbate până la noi vocea Adrianei, urmată de râsete.

Mama mea refuzase la început, însă apoi rămăsese însărcinată cu al cincilea copil şi tatăl meu își pierduse serviciul. Stătuseră de vorbă într-o noapte, închişi în camera lor, în timp ce eu dormeam neştiutoare în leagăn şi fraţii mei erau în camera cealaltă. Cedaseră.

Verişoara mă voia pe mine, mică şi fetiţă, altfel nu s-ar fi legat sufleteşte. M-a luat când încă nu înţelegeam nimic.

— N-a luat nimic pentru tine de-acasă, ți-a cumpărat numai lucruri noi. Le păstrasem pe-ale tale pentru copilul pe care-l aveam în burtă, dar după vreo douăzeci de zile, am pierdut sarcina. Îmi curgea sânge de jos şi puţin a lipsit să mor.

— Nu puteai să vii să mă iei? am întrebat fără vlagă.

— Adalgisa nu te-ar mai fi dat înapoi, te creştea cum credea ea.

M-am aşezat pe pământ, cu bărbia sprijinită pe genunchi. Ochii mă usturau, luptându-se să-năbușe lacrimile. Ea a rămas în picioare, cu coşul

plin atârnat la braţ. Probabil era deja prânzul. Transpira în tăcere. N-a reuşit să facă acel unic pas care lipsea ca să ne alinăm reciproc.

Din ogradă, ne-au strigat pentru masa de prânz. Am lăsat în urmă câmpul, ieşind cu toţii în aceeaşi direcţie, pe cărarea care împărţea culturile. Plantele, libere de pericolul picioarelor noastre, s-au regăsit una pe cealaltă.

— Ce-i cu fețele astea aşa serioase? a întrebat Adriana veselă.

Sub copertină ne aştepta o masă lungă deja pregătită. Şi pâine caldă încă, de mâncat cu ulei şi fasole crudă. Apoi, fasole gătită cu ceapă nouă, *pecorino* și *prosciutto* de la porcul sacrificat cu un an înainte. La adăpost de vânt, grătarul cu frigărui deja pe foc. Tatăl meu vorbea cu Juma-de-țigară, beau vin de anul trecut, lăudându-i tăria şi culoarea. Probabil nu-l văzusem niciodată râzând aşa: abia atunci i-am observat dinţii lipsă.

Bătrâna nu s-a mişcat de la umbra stejarului. I-au dus acolo ceva de mâncare, dar ea oricum mânca foarte puţin şi fără carne. În timpul lungului nostru prânz, a continuat să primească oameni și să-i vindece cu poţiuni şi vechi, indescifrabile cuvinte.

Avea să moară apoi definitiv la 109 ani, aşezată în acelaşi loc. Din respiraţia ei finală a ieşit un abur care a uscat pe loc toată coroana copacului, frunză cu frunză. Aşa şi-au dat seama, aproape imediat, că murise. La trei zile după înmormântare, pe timpul nopţii, trunchiul monumental a căzut la pământ cu un zgomot teribil, care-a trezit întreaga zonă. În partea potrivită, fără să atingă casa. Ani întregi, a fost lemn de foc pentru familia lui Juma-de-țigară şi, cine ştie, poate încă le încălzește iernile.

27

Ne jucăm în scuarul din faţa casei, spre prânz. Fiul lui Ernesto a venit în fugă să mă anunţe că la ora 4 după-amiaza o să-mi telefoneze cineva la magazin. Nu vorbise el cu „persoana în cauză“ şi nu ştia despre cine e vorba. Am început imediat să mi-o imaginez, persoana în cauză, ceea ce mi-a stricat la prânz pofta de fasole cu cartofi.

În dimineaţa aia fusesem la şcoală cu mama mea ca să-mi ridic diploma de gimnaziu. Ca întotdeauna după moartea lui Vincenzo, ea se îmbrăcase în negru, cu o fustă uşor lăbărţată şi o cămaşă decolorată de atâtea spălări. Printre rezultatele afişate pe hol, i-l citisem pe-al meu, Foarte Bine, şi nu se emoţionase câtuşi de puţin. Credea că pentru mine totul e uşor, nici nu ştia cât transpirasem la testele de latină cu acea pereche de *aut* atât de distanţați, încât să mă împiedice să înţeleg semnificaţia evidentă a frazei. În ora următoare, profesoara trecuse pe lângă banca mea şi făcuse un O din buze de două ori, iar ghemul încurcat se descurcase imediat sub vraja ei.

Când am intrat în clasa unde urma să aibă loc înmânarea diplomelor, am simţit mâna mamei mele trecându-mi pe spate şi oprindu-se hotărâtă pe umăr. Ţineam capul în jos, ca un câine fricos şi bucuros de prima mângâiere după un lung abandon. Dar m-am tras repede, cu o mişcare bruscă, şi m-am îndepărtat puţin. Mi-era ruşine cu ea, cu mâinile ei crăpate, cu doliul ei decolorat, cu ignoranţa care-i ieşea pe gură la fiecare cuvânt. N-am încetat

niciodată să mă ruşinez de limba pe care o vorbeşte, de dialectul care devine ridicol când se chinuieşte să vorbească îngrijit.

Cabina telefonică era în spatele magazinului, la soare. Ajungeau acolo din plin mirosul stătut al vinului ieftin şi conversaţiile bâlbâite ale bătrânilor care-l beau chiar şi la acea oră, pe căldura aceea. Ajunsesem mai devreme şi-am aşteptat apelul aşezată pe un taburet vechi, care se legăna la orice mişcare, cât de mică. Am sărit în picioare când a sunat prima dată. Ernesto a răspuns din magazin şi mi-a făcut legătura. Mi-era teamă să ridic receptorul şi să-i aud vocea după atâta timp. Am trântit şi deschis imediat la loc uşa cabinei. Mă sufocam. Am mai aşteptat câteva clipe, gândindu-mă că trebuie să mă grăbesc, altfel ar fi închis, poate pentru totdeauna. Am spus „alo" şi am răsuflat în găurelele microfonului.

Îmi imaginam că o să se emoţioneze, dar nu s-a întâmplat. A salutat în urechea mea şi m-a întrebat ce fac, doar cu o mică ezitare.

— Cum te simţi *tu*?

— Mulţumesc lui Dumnezeu, bine. Dar spune-mi ce faci tu, mai bine.

A întrerupt repede tăcerea care a urmat.

— Ştiu că ai fost cea mai bună din toată şcoala, mă aşteptam la asta.

Capacitatea ei de-a obţine informaţii de la distanţă era surprinzătoare. Doar cu câteva ore în urmă, profesoara Perilli o oprise pe mama mea în clasă, la sfârşitul scurtei ceremonii de înmânare a diplomelor.

— Fiica dumneavoastră a fost cea mai bună, e foarte înzestrată pentru studiu. Nu trebuie să-i puneţi piedici, am discutat deja despre asta, vă amintiţi? a întrebat privind-o fix. Aici sunt numele a trei licee din oraş, gândiţi-vă şi apoi vă rog să mă anunţaţi la care aţi dori s-o înscrieţi. Dacă nu vă deranjează, aş vrea să fiu ţinută la curent cu evoluţia ei, încheiase profesoara întinzându-i o foaie de hârtie.

Mie, în schimb, îmi dăduse o pungă cu cărţi de citit pe timpul verii. La sfârşit, mă apucase uşor de obraji, ca şi cum ar fi ţinut ceva preţios în mâini,

şi mă sărutase pe frunte. Unul dintre inelele ei mi se agățase de o şuviţă de păr şi, când reușise să-l elibereze, un fir îmi rămăsese prins de ametistul brazilian. Nu-i spusesem nimic: o minusculă parte din mine urma să mai rămână cu ea o vreme.

La uşă, mama mea se răzgândise şi se întorsese.

— La şcoală n-am fost, dar proastă nu sunt, doamnă profesoară. Am înţeles şi singură că aceasta are creier să înveţe, îi zisese, atingându-mă uşor pe cap în timp ce vorbea. Să văd cum fac ca să meargă mai departe.

Vocea din receptor era puţin diferită faţă de ultima dată. O simţeam mai plină şi rotundă, chiar şi parcurgând toţi acei kilometri de cablu. Nu părea supărată şi nici nu dădea semne să fie bolnavă. O clipă, m-am gândit că se vindecase şi că e gata să mă ia înapoi. De-asta sunase? Un tăiș de nelinişte mi-a străpuns suflarea, pe neaşteptate, în faţa perspectivei pe care mi-o doream cel mai mult. Nu mai ştiam ce să cred. A fost însă doar un moment de confuzie. Între timp, ea a continuat calmă:

— Mama ta poate ţi-a spus deja că vrem să te dăm la un liceu bun, meriţi asta.

Am îngheţat auzind subiectul gramatical rostit atât de spontan, ca şi cum n-ar fi fost şi ea mama mea, ci vreo mătuşă bătrână și înstărită, dispusă să-mi finanţeze viitorul.

— Deci, mă întorc acasă? În sat nu sunt licee, am făcut eu o încercare, după o pauză.

— Nu, mă gândeam să te cazăm la Orsoline, e un internat foarte bun pentru fete. De plată mă ocup eu.

— De la internat poţi să-ţi iei deja adio. Mai bine nu mă mai duc la şcoală, am răspuns sec.

— Atunci o să căutăm altă soluţie, poate o familie de încredere, care să te ia în gazdă.

— Dar de ce nu pot să vin acasă cu voi? Ce v-am făcut? am zis aproape ţipând.

— Nimic, nu pot să-ţi explic acum. Dar ţin foarte mult să-ţi continui studiile.

Un puştan s-a apropiat de cabina telefonică. Se plimba nerăbdător înainte şi-napoi. Am închis uşa brusc, trăgând de mânerul vertical.

— Şi dacă ar vrea să mă ţină părinţii Patriziei? am sfidat-o eu.

— Nu mi se pare familia potrivită. Dar nu-ţi face griji, avem timp suficient să ne organizăm.

Un zgomot de fond, ca de scaun tras. Apoi o voce de bărbat. Dar n-aş fi putut jura. Din când în când, se auzea cu întreruperi.

— Cine e acolo cu tine, tata? am întrebat transpirând toată.

Puştiul a bătut în pătrăţelul de sticlă, lovind uşor cu degetul arătător în ceasul de la mână.

— Nu, e televizorul, a răspuns. Apropo, mă gândeam să-ți fac cadou unul, mi se pare că acolo nu aveţi.

— Veniţi voi să-l aduceţi?

— N-am cum, dar ţi-l trimit.

— Atunci economiseşte-ți banii, nu-l vreau. Oricum aţi hotărât deja că eu în septembrie plec, nu? Şi-apoi, vara ne jucăm mereu afară, pe stradă, nu ne uităm la televizor.

Speram s-o fi provocat, dar n-a reacţionat. Se grăbea, de-acum, mai mult decât tipul care mărşăluia oftând pe lângă cabină. S-a auzit din nou vocea din fundal, dar n-am înţeles ce spune.

Era o voce ciudată. Ea a promis să mă sune iar, o să ne şi întâlnim, a spus. A încheiat salutându-mă grăbită şi a închis fără să aştepte să-mi iau şi eu rămas-bun. Am rămas cu receptorul transpirat în mână şi un *tu-tu-tu* intermitent, iar în cap, o furie pe punctul de-a exploda. Am hotărât imediat că nu vreau s-o mai văd, gata cu „mama“, chiar şi în sinea mea o voi numi de-acum înainte „Adalgisa“, cu toată răceala pe care-o ascundea acel nume. O pierdusem cu adevărat, şi, timp de două ore, am crezut că pot s-o uit.

— Ia uite cine era înăuntru, Arminuta, a spus puştiul când am ieşit.

A scuipat pe pământ, uitându-se la mine.

— Nu te grăbi cu telefonul, între timp îi găsesc pe fraţii mei. Bucăţi te fac, l-am ameninţat strângând fioros din dinţi.

La jumătatea după-amiezii, îl pieptănam pe Giuseppe cu degetele, iar el stătea tăcut şi nemişcat pe patul meu. Îi plăcea. Cine ştie cât se străduise ea să nu plângă, auzindu-mă după aproape un an. Sau poate, câteva clipe, fusese nevoită să acopere microfonul cu mâna, îi cunoşteam acel gest. Dacă nu putea încă să mă ia înapoi, existau cu siguranţă motive importante pe care nu le putea explica în acel moment, aşa-mi spusese. La urma urmei, fetele de vârsta mea nu pot înţelege tot. Dar eu rămâneam convinsă că într-o zi o să mă întorc acasă, chiar dacă nimeni nu vorbea niciodată despre asta. O să fie o surpriză, una plăcută, de data asta.

Se gândea mereu la mine, se ocupa de viitorul meu. Ne vom revedea. Ce altceva mai voiam? Îi răspunsesem ca o ingrată şi nu ştiam cum să dau de ea ca să-i cer iertare. Câteva lacrimi mi-au căzut pe faţa lui Giuseppe, iar el a deschis ochii.

Mi-a părut rău şi pentru televizor. Ar fi bucurat-o pe Adriana când urma să fiu plecată la şcoli înalte, cum spunea ea. Primiseră în dar unul folosit, odată, dar după câteva luni se stricase şi nu mai putuse fi reparat, nici înlocuit cu unul nou. Ajunsese jos, în garaj, cu puţin înainte să mă întorc eu. Iarna aia văzusem toate episoadele din *Sandokan* la parter, pe canapeaua văduvei. Cu ea o plânsesem pe Marianna în timp ce ronţăiam năut prăjit. Perla murea în braţele vânjoase ale Tigrului Malaeziei, după care eram înnebunite. El spusese că niciodată n-o să poată iubi altă femeie.

Cu o izbucnire de orgoliu, o privasem pe Adriana de o distracție care să păcălească viitoarea mea absenţă. Reflectam la asta cu mare părere de rău.

Acea zi de iunie, prinsă între cele două mame ale mele. Din când în când, mă gândesc la mâna celei dintâi, pe care am avut-o preţ de câteva

clipe pe umăr, la şcoală. Mă întreb în continuare de ce-a făcut-o, aşa zgârcită cum era cu afecțiunea.

28

Trecuse ceva mai mult de un an, dar fusese cel mai lung dintre cei pe care-i trăisem şi mai lung decât toţi ceilalţi care urmau să-mi invadeze viitorul. Eram prea tânără şi luată de val ca să văd râul în care fusesem aruncată.

Urcam alte scări cu aceeaşi valiză într-o mână şi geanta cu pantofi amestecaţi în cealaltă. Tata se tot învârtea căutând o parcare. Nu-i obişnuit să conducă în oraş, se justificase el dinainte pe drum, iar în rest rămăsese tăcut. La intersecţii fusese claxonat de mai multe ori pentru că nu se hotăra. Eu n-aveam cum să-l ajut, eram prea emoţionată din cauza plecării. Cu un picior afară şi unul înăuntru, rămăsesem un moment privindu-l pe Giuseppe, care ţipa şi întindea mâinile spre mine, în timp ce mama îl ţinea în braţe. „Du-te, du-te“, spusese ea acoperindu-i urletele, şi aşa ne despărţiserăm. Adriana nu vrusese să mă salute, era foarte supărată pe mine pentru că încălcasem jurământul de-a nu ne despărţi niciodată. Se ascunsese în garaj.

Cumva, reuşiserăm să ajungem la adresa notată. Blocul era la aproape doi kilometri de plajă şi la câteva străzi distanţă de liceul unde urma să merg. Coborând din maşină, îl privisem de jos, în forma lui severă şi compactă, cu tencuiala de culoarea alunei. Faţă de casa unde locuisem până cu un an înainte, se afla în partea opusă a oraşului. La etajul al treilea, o uşă aştepta deja întredeschisă. M-am oprit o clipă ca să-mi potolesc respiraţia şi

bătăile inimii. Tocmai voiam să bat la uşă când s-a deschis încet şi în semiîntunericul intrării şi-a făcut apariţia o fată uriaşă. Aşa mi-a părut, în comparaţie cu mine. M-a salutat cu un „Ciao!“ zgomotos şi primitor, deja dătător de încredere. Vocea ei era fermecătoare, avea în ea clinchetul unor clopoţei minusculi, care amuţeau la câteva clipe după ce rostea cuvintele.

— Intră, vine şi mama imediat, a spus luându-mi bagajele.

Am urmat-o în camera pe care aveam s-o împărţim. Pe patul destinat mie erau două perechi de pantofi şi haine noi pe care urma să le îmbrac la şcoală. Erau aranjate într-o ordine anume, precum cadourile pentru mireasă în zilele dinaintea nunţii. Viitoarele mele manuale ocupau un raft al bibliotecii pe care mi-a arătat-o Sandra, iar caietele erau pregătite pe birou, lângă un calculator de buzunar. Adalgisa trecuse de curând pe acolo și fusese, ca întotdeauna, generoasă.

— A venit mătuşa ta cu toate lucrurile astea, a confirmat Sandra.

M-a privit cu ochi mari şi surprinşi, poate din cauza lipsei mele de entuziasm faţă de darurile ajunse înaintea mea la destinaţie, și asta cu toate că aveam atâta nevoie de ele, căci hainele pe care le vedea pe mine nu erau cine ştie ce. Dar obosisem să primesc lucruri în felul acela.

M-am uitat şi eu la ea, de jos în sus, cu discreţie. În ciuda staturii, părea mai mică de şaptesprezece ani, cât avea, datorită tenului de copil, un chip de înger disproporţionat.

Mama ei a intrat împreună cu tatăl meu, pe care-l întâlnise pe scări. El nu-şi amintea numele de familie al gazdelor şi tot umbla de la un etaj la altul, sunând pe la uşi. Doamna Bice îl scosese din impas şi-i spusese s-o urmeze, vorbindu-i cu puternicul accent toscan pe care-l păstra chiar și aici, departe de ţinutul natal. Ne-a chemat în bucătărie şi ne-a invitat să mâncăm *cantucci*, biscuiţi toscani, abia scoşi din cuptor, iar tatălui meu i-a oferit şi un pahar de vin santo ca să-i umezească puţin.

— Vinul ăsta îl cumpăr când mă duc la cealaltă fată a mea, la Florenţa. Ia să vedeţi ce bun e, a zis așteptându-l să guste.

Apoi s-a întors spre mine ronţăind un biscuit, ca să nu ne simţim stingheri mâncând singuri, și m-a măsurat din ochi.

— Tu eşti prea slabă, ia uită-te la noi!

A arătat spre ea şi spre fiica ei şi-a râs, iar sânii mari i s-au zgâlțâit. Mandibula proeminentă şi caninii inferiori ieşiţi în afară aminteau de un buldog vesel.

Doamna Bice a intuit din prima că lipsa de care sufeream nu era legată de mâncare, sunt convinsă de asta. În anii petrecuţi cu ea, nu şi-a propus să fie un substitut, ci s-a limitat să mă hrănească cu afecţiune, să laude efortul pe care-l depuneam la școală, să inventeze ritualul ceaiului de muşeţel după cină, ca să m-ajute să lupt cu insomniile. Era deja mult mai mult decât i se ceruse.

Dimineaţa venea în cameră să ne trezească și mă găsea cu ochii deschişi, adesea cu o carte în mână.

— Ce zici de leneşa de fii-mea? spunea arătând spre fiica ei uriaşă, adormită sub pătură.

Surâdeam complice, apoi o trezea.

Îi sunt încă recunoscătoare, deși n-am mai vizitat-o după bacalaureat. Îmi lipseşte obişnuinţa de-a mă întoarce la cei de lângă care am plecat.

În acea după-amiază, înainte ca tatăl meu să plece, am căutat printre hainele aranjate pe pat ceva ce i s-ar fi putut potrivi Adrianei. Toate erau prea mari pentru ea, cu excepţia unei căciuli şi a unui fular. „Nu fi supărată pe mine, sâmbătă mă întorc imediat după şcoală, aşteaptă-mă în piaţă la 3“, i-am scris într-un bileţel. I le-am dat lui să i le ducă.

— Dacă e cazul, s-o pălmuiești, fă ca şi cum ar fi fata ta, a sfătuit-o el pe doamna, îndreptându-se spre ieşire.

Nu ştia să vorbească cu „dumneavoastră“. În felul lui primitiv, îi cerea să ţină la mine ca o mamă. Astăzi, pot să înţeleg asta.

— Fii atentă sâmbătă, când iei rata să vii, că din oraş nu pleacă una singură. Încearcă s-o nimereşti pe-aia bună, mi-a spus, apoi din nou către

stăpâna casei: Poate ar fi mai bine s-o însoţeşti până în staţie, măcar prima dată. Şi la şcoală, dacă se poate, că nu ştie unde e.

Vorbea ca şi cum aş fi fost a lui. În realitate, nu se îngrijise niciodată de mine şi nici de ceilalţi copii. Sau poate nu observasem eu asta. Am lăsat capul în jos de emoţie.

— Îndreaptă coloana, că faci cocoașă.

Bătaia pe spate a venit imediat, viguroasă şi corectivă. Am rămas cu amprenta palmei grele a tatălui meu pe spinare.

Mai târziu, Sandra m-a văzut confuză.

— Te ajut să-ţi aranjezi lucrurile, a propus.

— Te deranjează dacă agăţ ceva pe perete? am întrebat-o.

— Nu, nici vorbă, uite piuneze.

Un desen al surorii mele, la care muncise din greu într-o zi ploioasă, spre finalul verii. Pe hârtie, eu şi ea ne ţinem de mână în iarba înflorită. În mâna liberă, eu ţin o carte pe-a cărei copertă scrie „ISTORIE“, în timp ce ea are un sandvici. Din el atârnă o bucăţică de *mortadella*, ştiu după cerculeţele albe de grăsime pe fundalul roz. Sora mea adoră *mortadella*. O altă diferenţă pe care reuşise s-o surprindă creionul: ea zâmbea cu toţi dinţii, eu nu. Adriana a fost întotdeauna un geniu.

Am fixat foaia pe perete în spatele biroului, iar lângă el am atârnat basmaua pe care o folosea ca să se protejeze de soare şi pe care i-o luasem pe ascuns. Oricum, anul acela nu-i mai era de folos. Uneori, o vedeam înnodând-o rapid la ceafă când mergeam să culegem fasole, de exemplu.

„Cu asta pe cap transpir, dar fără ea îmi curge sânge din nas“, zicea.

În timp ce prindeam colţurile pătratului de pânză, simţeam mirosul părului Adrianei şi amărăciunea începea să mai scadă, ca o febră. Aveam basmaua în faţa ochilor în fiecare noapte, cu motivele ei geometrice decolorate. Căsuţe, copaci stilizaţi, coşuri, toate pulsau prin întuneric ca nişte figuri fosforescente izvorâte din ochii mei. Mă gândeam la ea şi la pactul pe care credea că l-am încălcat. Într-o zi, aveam să-mi răscumpăr

greşeala, dacă reuşeam s-o aduc acolo cu mine. Deja măsurasem camera cu privirea: mai încăpea un pat şi poate pe Sandra, pe mama şi pe tatăl ei, pe care-l cunoscusem între timp, nu i-ar fi deranjat un oaspete în plus. Ar fi râs la replicile-fulger ale Adrianei, i-ar fi uimit cu gândirea ei de adult.

Simţeam de mult că trebuie s-o despăgubesc pentru anumite avantaje de care mă bucuram, în comparaţie cu ea. Şi totuşi, dintre noi două, nu eu păream cea mai adaptată la viaţă.

Cine ştie ce i se putea întâmpla, în timp ce eu nu-i eram alături. Nopţile mele erau pline de nenorocirile care o puteau lovi. La urma urmei, pierdusem deja un frate şi poate casa aceea atrăgea nenorocirile. Adrianei i-am dedicat veghea din acea primă perioadă, dar, de-a lungul timpului, am găsit mereu un pretext pentru care eram agitată şi nu puteam să dorm. Încă încerc câte-un remediu, o saltea nouă, un medicament abia apărut, o tehnică de relaxare descoperită de puţin timp. Ştiu deja că n-o să mă dau bătută decât cel mult pe perioade scurte. Pe pernă mă aşteaptă în fiecare seară o mulțime de fantasme, de terori obscure.

29

M-am obişnuit şi cu acea familie, și cu acea casă. Cu domnul Giorgio, tatăl Sandrei, liniştit şi tăcut. Era singurul slab din casă: soţia renunţase deja să-l mai îngraşe. A reuşit, în schimb, să mă facă pe mine să pun câteva kilograme. Era ca o vrăjitoare bună, care nu voia să mă mănânce. Îmi dădea porţii mari şi mâncam tot, de rușine să las ceva în farfurie.

În prima zi, doamna Bice m-a însoţit la şcoală, aşa cum o rugase tatăl meu. Am învăţat care era calea cea mai scurtă. Pe la jumătatea drumului, am auzit dintr-un balcon canari cântând în colivie, pe care urma să-i regăsesc în fiecare dimineaţă.

— E bine aici, mulţumesc, i-am spus când am dat cu ochii de clădirea galbenă şi de toţi elevii gălăgioşi, în grupuri, aşteptând să intre.

M-am îndreptat singură către poarta deschisă. În gât, nodul fiecărui început, de emoţie şi de teamă. Din clasa mea, cunoşteam o fată care mergea la aceeaşi piscină, cu ani în urmă. N-o văzusem, pentru că mă uitam în jos, dar m-a strigat ea şi ne-am aşezat una lângă alta. Se mutase de puţin timp cu familia în acel cartier.

— Dar tu cum de te-ai înscris la liceul ăsta, nu locuieşti la nord de coastă? m-a întrebat mai târziu.

Am deschis gura să răspund şi am închis-o. Nu ştiam ce să-i spun, sigur nu adevărul, iar în momentul acela nu-mi venea în ajutor nici o minciună credibilă.

— E o poveste lungă, am murmurat, cu o clipă înainte de sunetul eliberator al clopoţelului.

Aveam să-i povestesc altă dată, iar între timp m-am pregătit să mint.

Aşa au început anii ruşinii. Avea să rămână mereu cu mine, ca o pată care nu se mai curăţă de pe corp, ca un semn roşu din naştere pe obraz. Am inventat o poveste plauzibilă ca să le pot justifica celorlalţi, profesori şi colegi, lipsa familiei pe care o observau în cazul meu. Repetam că tatăl meu carabinier fusese transferat la Roma şi eu nu voiam să plec din oraşul nostru. Mă găzduia o rudă şi la fiecare sfârşit de săptămână mă duceam la părinţi în capitală. Minciuna părea mai plauzibilă decât ce se întâmplase în realitate.

Într-o după-amiază, Lorella, colega mea de bancă, a sunat să-mi ceară cu împrumut caietul de matematică.

— Ţi-l aduc eu, unde locuieşti mai exact? am întrebat-o mult prea grăbită.

— Nu, sunt în trecere cu mama chiar pe strada ta. Care e blocul?

Nu mai aveam scăpare: a trebuit să-i spun numărul şi etajul. Din fericire, era doar doamna Bice în casă.

— Trebuie să vină o colegă de la şcoală. Crede că sunteţi mătuşa mea, e-n regulă?

— Sigur, dar aminteşte-ţi să nu-mi vorbeşti cu „dumneavoastră“, a zis făcându-mi cu ochiul, poate din milă.

Înţelesese fără să fie nevoie de explicaţii. A ţinut să-i deschidă ea Lorellei.

— Ia loc, nepoata mea te aşteaptă.

A insistat şi să meargă cu mine până la staţia de autobuz în prima sâmbătă. Drumul părea interminabil şi-mi era teamă. Poate cei din sat uitaseră de mine. Timpul să ne apropiem unii de alţii fusese prea scurt, chiar să fi fost în stare de asta.

Luni îi trimisesem o vedere surorii mele, transmiţând salutări tuturor. Urma să devină o obişnuinţă: aveam să trimit una pe săptămână, ca să le amintesc alor mei că exist şi c-o să mă întorc acasă. Pentru Adriana şi Giuseppe, desenam inimioare şi scriam „pupici“. Uneori, serviciul poştal era prea lent şi ajungeam eu înainte cu autobuzul de sâmbătă.

Chiar atunci, acea primă dată, strada era blocată din cauza unui accident la câţiva kilometri înainte de casă şi am rămas pe loc mult timp. Sigur sora mea se plictisise deja să mă aştepte, asta dacă venise la întâlnire. Când, în sfârşit, autobuzul a depăşit inscripţia „BINE AŢI VENIT“, am simţit că ea nu mai e în piaţă şi că-mi va fi mai greu să mă întorc de una singură. Însă iat-o acolo, cu mâinile în şold şi faţa nervoasă pe care i-o cunoşteam.

Mai erau câteva minute până la patru după-amiaza.

— Nu pot să te aştept cu orele. Am şi eu treburi de făcut! a izbucnit.

Era de-a dreptul comică: deşi afară nu era încă rece, îşi pusese căciula de lână pe care i-o dădusem tatălui nostru să i-o ducă. În limbajul teatral al Adrianei, asta însemna că mă iertase pentru vina de-a ne fi despărţit. Ne-am strâns într-o îmbrățișare.

Poate doar eu şi ea am văzut în întoarcerea mea la oraş o nouă despărţire. Acasă, mama noastră s-a comportat ca şi cum doar ieşisem cinci minute să cumpăr sare de la magazinul din colţ.

Dar îmi păstrase în cuptorul stins o farfurie de paste de la prânz. Le-a şi încălzit, în timp ce eram la baie. Trebuie să fi calculat că între şcoală şi autobuz nu avusesem timp să mănânc.

— Uite-o și pe-asta iar, m-a salutat Sergio privindu-mă strâmb.

Nu se schimbase nimic într-o săptămână.

Într-o vineri din decembrie, am făcut febră, iar sâmbătă, doamna Bice a fost de neclintit: nu puteam să plec. Am dat telefon la magazinul lui Ernesto să-l rog să-i anunţe pe ai mei. A fost de acord, dar cine ştie dacă înţelesese: se auzeau tare vocile schimbate ale clienţilor, clinchetul paharelor ciocnite.

Mai ales, nu voiam ca Adriana să mă aştepte în staţie. Am numărat zilele până la vacanţa de Crăciun şi apoi le-am tăiat una câte una pe măsură ce treceau.

La întoarcere, am găsit-o mai slabă şi în război cu toată lumea. Până şi pe mine m-a salutat doar dând puţin din cap când am intrat cu geanta şi a coborât imediat la văduva de jos, târându-şi supărarea pe scări.

Voia să-mi spună altcineva ce se întâmplă.

— Dar ce are? am întrebat-o pe mama, care stătea în picioare în faţa mesei din bucătărie.

Lângă ea, jos, o găleată cu cartofi de curăţat.

— Cine, soră-ta? A-nnebunit, nici nu mănâncă. Doar ou bătut cu vin de Marsala dimineaţa, dar tre' să n-o vadă nimeni, că altfel îl refuză. I-l pregătesc eu şi mă întorc în pat.

— Şi de ce se poartă aşa? am întrebat mestecând napii cu fasole pe care mi-i pusese deoparte.

Mă aşezasem în faţa ei, cu farfuria pe tăblia goală a mesei.

— Nu mai vrea să stea aici, mâţa asta sălbatică. Vrea să vină cu tine la oraş, a adăugat mişcând neîncrezătoare cuțitul în aer. Câteodată se-ncăpăţânează ca un măgar şi nu se duce la şcoală, ăsteia nu-i e frică nici de bătaia pe care-o ia de la taică-su.

A clătinat din cap, iar o coajă de cartof spiralată i-a căzut pe pardoseală.

— Termin acum şi mă duc jos s-o chem, am spus.

— Vezi dacă-şi vine-n fire, că pe tine te ascultă puţin. Taică-tu e îngrijorat, i-e frică să nu moară şi fata asta. Se întoarce în fiecare seară cu câte un ou proaspăt, i le-aduce unu' care lucrează la cărămidărie şi are pământ la ţară.

Am coborât la sora mea. Stătea pe canapea şi, când m-a auzit, a apucat prima revistă la îndemână, prefăcându-se că se concentrează asupra lecturii. Pe măsuţa joasă era o tavă cu biscuiţi, dar părea că nu mâncase nici unul.

Bătrâna văduvă încerca şi ea s-o ajute, îi explicase mama situaţia. Dar Adriana nu era genul care să cadă în plasă.

M-am aşezat lângă ea, eram de-a casei acolo. Am ronţăit un biscuit, apoi altul, în speranţa c-o să-i fac poftă. După ce-a terminat cu politeţurile – cât am crescut şi cât de frumoasă m-am făcut –, văduva s-a dus să trebăluiască în bucătărie. A deschis cuptorul, îi cunoşteam pe de rost scârţâitul uşii. Mirosul de carne a ajuns până la noi. Adriana rămăsese cu ochii pe pagina din *Grand Hotel,* cu gâtul încordat.

— Ce-i cu povestea asta? am întrebat-o şoptindu-i la ureche.

— E un fotoroman, nu vezi? s-a prefăcut cu voce puţin stridentă, aproape gata să dea în plâns.

— Nu aia. Tu, ce-i cu tine?

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, a răspuns tot fără să se uite la mine.

Și-a încrucișat picioarele şi a înclinat uşor bustul, astfel încât să mărească distanţa dintre noi, lăsând revista să alunece spre partea opusă mie. Câteva pagini s-au întors singure şi a reluat cititul la întâmplare, cu prea multă curiozitate.

— Am înţeles că nu mănânci și că te duci la şcoală o zi da, una ba. Acasă sunt îngrijoraţi din cauza ta.

— Îngrijoraţi, ăia, cum să nu! Ăia nu se îngrijorează nici dacă mori, a răspuns dând câteva pagini atât de agitată, că era să le rupă.

— Dar eu pot să te ajut?

N-a răspuns imediat. I-am luat braţul filiform în mână şi nu și l-a retras. Nu-i puteam vedea faţa, dar simţeam că rezistenţa îi cedează puţin câte puţin.

— Când o să fie momentul, o să-ţi spun, şi a închis brusc revista. Ciao, Mari!

A salutat-o pe văduvă și s-a ridicat, iar eu am urmat-o. Maria a ieşit din bucătărie, m-a privit şi a strâns din buze în semn de neputinţă şi îngrijorare. Adriana urca deja scările.

Am luat cina fără ea, se retrăsese în cameră. Giuseppe se ţinea după mine întruna când mă întorceam, așa că l-am adormit şi apoi m-am dus la ea. Nu mai ţin minte unde-şi petreceau noaptea ceilalţi doi băieţi, nici motivul. Sora mea stătea pe marginea patului de deasupra, dând din picioare în gol. S-a oprit în timp ce urcam scara spre ea.

— A rupt-o boul ăla de Sergio, a spus văzând că am observat treapta lipsă. Eu aici nu mai vreau să rămân, a început calmă, de dinainte să mă aşez lângă ea.

A început să-şi desprindă de pe dosul mâinii stângi coaja întunecată a unei răni.

— De când te-ai întors în oraş, mă simt pierdută. Mă gândesc mereu la tine şi la Vincenzo, a zis arătând cu capul spre patul gol pe care n-avusese nimeni curajul să-l scoată din cameră.

S-a ajutat o clipă cu dinţii acolo unde nu reuşea cu unghiile. De dedesubt a apărut pielea nouă, de un roz aprins, plină de dorinţa de-a ceda presiunii sângelui care o iriga.

— Trebuie să vin şi eu unde eşti tu, întreab-o pe doamna aia atât de bună, a adăugat ca şi cum n-ar fi existat ceva mai uşor.

— De unde ştii tu că e bună? Şi apoi, nu mai e alt loc, suntem deja îngrămădite eu şi fata ei, am spus cu neaşteptat de dur.

— Dar eu ocup puţin loc. Pot să dorm şi cu tine, ne aşezăm una la picioarele celeilalte, ţii minte cum făceam când ai ajuns? a întrebat privindu-mă cu ochii plini de speranţă, ca de cerşetor-copil.

Sigur că-mi aminteam. Totuşi, simţeam o rezistenţă înăuntrul meu, fără a înțelege de unde vine. Îmi imaginasem des c-o iau cu mine. M-am lăsat cu spatele sprijinit de peretele care despărţea camera noastră de cea a părinţilor.

— Chiar dacă ar fi de acord, cine plăteşte? am zis bătând uşor cu degetele în perete.

— Ăştia sigur n-au bani, a răspuns imediat Adriana, apoi, cu ton decis şi bine gândit: Dar ştiu eu cine-i are. Adalgisa. Ai putea să încerci.

Am îndreptat spatele brusc.

— Dar cum îţi trece așa ceva prin minte? Ai înnebunit de-adevăratelea. Nici măcar nu ştiu unde locuieşte.

— Bine, atunci. Deci, mie nu mi se mai duce nimic pe gât. Dacă mor de foame, să nu plângi după-aia.

Și-a reluat legănatul picioarelor, fără grabă, fixând peretele din faţă. Avea un avantaj față de mine: îşi făcuse un plan complet în minte. Îşi juca şansa ca un adult.

— Încearcă să înţelegi, te rog. Ea plăteşte deja pentru mine. Ce motiv ar avea să se ocupe şi de tine? Doar nu eşti fata ei, i-am spus în timp ce mă treceau toate transpiraţiile.

— Nici tu, dacă e s-o luăm aşa. Adalgisa doar te-a luat câţiva ani şi-apoi te-a dat înapoi.

Am încercat o apărare extremă. Nu eram dispusă s-o las să mă atace din altă direcţie.

— A făcut-o pentru că era bolnavă şi nu se putea ocupa de mine. Voia să mă protejeze.

Dacă Adriana m-ar fi privit, poate s-ar fi oprit, dar ochii ei fixau peretele alb murdar din faţă şi nu mi-au văzut disperarea de pe chip.

— Bolnavă, chiar aşa! Tu încă mai crezi în basme. Era însărcinată şi vomita. Cum e posibil să nu te fi gândit?

— Ești toantă, am spus clătinând din cap. E sterilă, din cauza asta m-a adoptat pe mine.

— Se pare că soţul nu era în stare. Acum are un copil, şi nu e fiul carabinierului. De-aia s-a întâmplat toată porcăria asta.

— Ce ştii tu? Eşti doar o bârfitoare proastă.

M-am întors cu spatele dezgustată. Mă sufocam. Inima-mi bătea cu furie în tâmple, ca pumnii unui diavol captiv.

— Toţi ştiu. I-am auzit pe mama şi tata vorbind, le părea rău că a crescut copilul şi ei încă n-au fost să-i ducă ceva pentru botez.

Astfel, Adriana m-a pus în faţa adevărului, în ajunul Crăciunului din 1976. La masa festivă, urma să fim două care să refuze mâncarea, iar supa de cardon cu zdrenţe de ou avea să rămână pentru un Sfânt Ştefan cu multă zăpadă.

N-am mai avut cuvinte să-i răspund, cum stăteam aşezate în partea de sus a patului supraetajat pe care Adalgisa ni-l trimisese în urmă cu un an. I-am luat mâna stângă şi i-am înfipt cât am putut unghiile în carne, deschizându-i la loc rana. Am văzut împreună sângele ieşind în jurul tăieturilor făcute de singurele arme care-mi rămăseseră. N-a ţipat şi nu s-a tras înapoi. Când mi-am retras degetele, am împins-o cu o lovitură în spate, dar ea ştia cum să cadă de-acolo de sus. Am plâns mai rău ca oricând.

Apoi m-am întins şi am rămas nemișcată. Corpul îmi pulsa, respira de unul singur. Adriana înţelesese că nu e cazul să urce din nou şi s-a ghemuit acolo, dedesubt, la câteva palme distanţă de ura mea.

30

Acea voce ciudată în fundal, când Adalgisa mă sunase la Ernesto. Iată, deci, ce era: plânsul unui copil. Al copilului. Şi vocea masculină care o striga – parcă spusese „s-a trezit“ –, mai profundă decât cea pe care o cunoşteam. „E tata?“ o întrebasem, iar ea: „Nu, e televizorul“. A, da, televizorul.

Odihna la pat, greţurile primelor luni de sarcină și nici o boală. Lacrimile ei din senin – pe care le credeam pentru mine –, în ultimele săptămâni petrecute cu ei, vocile răstite într-o seară, în spatele uşii închise a dormitorului lor. Telefonul care suna şi unde nu vorbea nimeni dacă răspundeam eu. Apoi, acea grabă neliniştită să iasă, de obicei ca să meargă la farmacie sau la doctor.

Mă duc eu să-ţi iau medicamentele, mamă, dă-mi reţeta. Nu, acum mi-a trecut, puţin aer proaspăt şi-mi revin. Dar, într-o zi, cabinetul medicului era închis. Văzusem asta din întâmplare, rătăcind în apropiere. Mai târziu, ea se întorsese tocmai de-acolo.

În autobuzul care înainta foarte încet, rearanjam încă o dată indiciile pe care le neglijasem, mereu aceleaşi, dar din când în când îmi apărea în minte câte unul nou. Pachetul ei de tampoane mereu la jumătate, în baie. Şi, privind înapoi, activităţile din parohie, devenite aproape cotidiene. Eu eram oricum mare, puteam să stau singură în casă. Adalgisa se ducea mereu la biserică. Asculta Crezul învățat pe de rost de copii, bătând cu degetele în

cartea de rugăciuni. Îmi rămăsese în minte acea imagine de când încă mă lua cu ea.

Aveam să mă întorc în oraş mai devreme de sfârşitul vacanţei de iarnă, sub pretextul temelor de făcut pe un caiet rămas acasă la doamna Bice. În realitate, simţeam nevoia s-o întreb ceva. Şi-apoi, nu reuşeam să mai rămân nici o zi în plus în casa unde Adriana îmi spusese: „Știu toţi". Aş fi vrut să mor de ruşine în noaptea aia. Mama adoptivă m-a dat înapoi pentru că-și năștea un fiu al ei. Știau toţi, doar eu, nu.

În orele cele mai negre după aflarea veştii, am încercat să-mi opresc bătăile inimii. Nu e foarte greu. Trebuie doar să rămâi pasiv, ca atunci când eşti cu capul în apă. Număram în linişte, în aşteptarea dizolvării în sânge a oxigenului rămas, aşteptam să mă ia somnul, mereu mai greu, până când se va transforma în moarte. Dar, odată atinsă limita, respiram adânc, cu un şuierat lung. Eram o înotătoare care se scufunda după ce se încărca cu aerul necesar supravieţuirii. Lumea pe care-o cunoscusem se prăbuşea în jurul meu și bucăţi de cer cădeau peste mine ca nişte decoruri uşoare.

Când lumina ajunului de Crăciun a apărut la geam, dincolo de perete, tatăl meu s-a trezit. Scârţâieli ritmice ale vechii saltele lăsate. Nu se mai auziseră de la moartea lui Vincenzo.

Mama în bucătărie, după aceea. Eu eram deja acolo, în întunericul ce se împrăștia. Nu m-a văzut imediat și s-a speriat de o mişcare a mea.

— De ce nu mi-a spus că aştepta un copil?

A deschis braţele şi s-a aşezat dând uşor din cap, ca şi cum aştepta de mult întrebarea şi încă nu ştia ce să-mi răspundă.

— Voia să-ți spună ea, dar a trecut timpul şi n-am mai văzut-o.

— Tatăl cine e?

— Nu ştiu. Soțul nu era bun la făcut copii, celălalt a lăsat-o însărcinată imediat.

— Trebuie să fie cineva care frecventa biserica, ea-și petrecea după-amiezi întregi acolo, am gândit cu voce tare.

M-am aşezat şi eu. Am pus o mână pe masă, alături.

— Important e să nu fie preotul, a încercat mama să glumească. Fac cafea, vrei puţină? De-acum eşti mare.

S-a ridicat. După câteva minute, bolboroseala cafetierei şi aroma de cafea. Am apucat-o de încheietură în timp ce-mi aşeza pe masă ceaşca. Puţinul pe care l-aş fi putut bea s-a vărsat.

— De ce nu mi-ai spus tu?

Nu s-a supărat pentru cafea. A lăsat pata să se întindă pe masă, parfumată şi fierbinte, până la margine. O picătură a căzut pe podea, apoi încă una. Pusese deja zahăr, îmi dădeam seama după miros. Am continuat s-o strâng, iar pielea i s-a albit în jurul degetelor mele.

— Aşteptam să mai creşti puţin înainte să-ți provoc această neplăcere.

I-am dat drumul şi i-am împins braţul.

— Unde sunt? am întrebat.

— Cine?

— Adalgisa, copilul.

— Nu ştiu unde sunt ea şi copilul, de-aia nici nu m-am dus cu cadoul.

A șters masa cu buretele, apoi picăturile de pe jos.

— Acuma nu face şi tu ca ailaltă, care nu mănâncă. Îţi bat şi ţie un ou, am multe pentru Crăciun.

M-am îndepărtat înainte să încerce s-o facă.

Eu şi Adriana nu ne-am vorbit în zilele următoare, dar îi simţeam asupra mea privirea vinovată, atentă. Se ducea rar la văduvă. Era mereu unde eram eu, la distanţa potrivită. Într-o seară, citeam stând în pat şi mi-a căzut cartea din mână. Ea a fost mai rapidă decât mine: a coborât scara în stilul ei de pisică şi a ridicat-o.

— E frumoasă? a întrebat deschizând-o.

— Cred că da, sunt abia la început.

S-a așezat în genunchi, a răsfoit câteva pagini.

— Aoleu, nu e nici măcar o poză. Mi-o împrumuţi când o termini? Acuma că sunt la gimnaziu, trebuie să încep să citesc totuşi câteva romane.

— Bine, i-am spus, şi s-a urcat la loc plină de entuziasm.

Suspendasem greva foamei şi mă forţam şi eu cu mâncarea, pe care o simţeam amară ca medicamentele. Mâncam doar puțin, cât să nu atrag atenţia.

Cartea i-am lăsat-o pe pernă Adrianei, înainte să plec. N-o găsisem în casă şi era deja târziu, am plecat fără s-o salut. Imediat ce-am trecut de scuar, i-am recunoscut paşii în spate. M-a ajuns din urmă agitată.

— Maria e ca lipiciul, mă cheamă minut de minut. A trebuit să fug, voia s-o ajut să mute mobilele.

A apucat un mâner al genții pe care o căram, ca să împărţim greutatea. Mergeam spre staţie şi era aproape ca şi cum ne-am fi ţinut de mână.

— Poate vorbesc prea mult câteodată, a recunoscut urcând panta și gâfâind.

— Nu eşti vinovată că spui adevărul. Adevărul, însă, e greşit.

Pe scara autobuzului, m-am întors s-o privesc.

— O întreb pe doamna dacă poate să-ți facă loc. Ea e bună la suflet, ai dreptate.

Dar nu era aceea întrebarea cea mai urgentă care-mi ardea pe buze când domnul Giorgio a deschis. O uitasem deja pe Adriana, cel puţin pe moment. El era singur în casă, soţia şi fiica erau la spital. Sandra îşi rupsese un picior și nu în urma unei căzături. Îmi imaginam că i s-a frânt osul sub greutatea corpului. Urmau să-i dea drumul a doua zi. Între timp, în noaptea aceea, mama avea să rămână acolo, iar eu trebuia să aştept ca să vorbesc cu ea. Am sunat-o pe Patrizia şi m-a invitat la ei la cină. Ne vedeam din când în când, acum că mă întorsesem la şcoală în oraş.

Chiar atunci când îmi luam pe mine paltonul în hol, doamna Bice a băgat cheia în broască. Se grăbea, venise doar ca să ia ceva. Am întrebat-o de Sandra din politeţe, dar nici n-am ascultat răspunsul, nu mă interesa prea mult.

— Am pierdut numărul de telefon al mătuşii mele. Mi-l puteţi da dumneavoastră?

Părea puţin mirată, amintindu-şi poate de reticenţa mea de fiecare dată când venea vorba despre Adalgisa. Nu înţelesesem ce înformaţii avea despre mine, dar sigur ştia că acea mătuşă mă susţinea să-mi continui studiile.

— Aveam unul, dar apoi l-a schimbat şi a uitat să mi-l transcrie pe cel nou. Îmi pare rău.

— Dar cum procedaţi… pentru bani? am îndrăznit fără s-o privesc.

S-a oprit o clipă, întrebându-se probabil dacă poate să-mi spună sau nu.

— Vine ea în ultima vineri a lunii.

Cu siguranţă dimineaţa, când eu nu sunt acasă. Altfel ne-am fi întâlnit.

— Singură? mi-a scăpat.

— Da. Acum trebuie să mă grăbesc, mă aşteaptă Sandra.

Însă a făcut doi paşi în direcţia băii şi s-a oprit. A rămas acolo, cu mâna pe clanță.

— Te-ai întors din vacanţă mai devreme şi posomorâtă. Mă bucur că te duci la prietena ta, aşa te relaxezi puţin. Dacă vrei să rămâi să dormi acolo, îţi dau voie.

31

Felia de panetone în dreptul meu, pe faţa de masă cu motive de Crăciun. Pe bordura ei, renii aliniaţi unii în spatele celorlalți trăgeau săniile pline de cadouri. Primul fusese decapitat de tăietura materialului şi ceilalți păreau să îi calce pe urme.

— Nici ţie nu-ţi plac fructele confiate? a întrebat mama Patriziei, văzând că nu mâncam.

Eliberate cine ştie cum de cuvintele ei, lacrimile mi-au curs pe fructele confiate şi pe stafide, pe miezul dulce şi galben. La un semn al Vandei, soţul s-a dus în sufragerie şi a deschis televizorul. Încremenită şi încordată pe scaunul de lângă mine, Pat o privea pe maică-sa. În afară de câteva încercări nereuşite ale lui Nicola, cina fusese, în mod neobişnuit, tăcută. Doar mişcarea tacâmurilor în farfurii şi nimic altceva. Erau trişti pentru că le murise pisica cea bătrână.

— Nu era bolnavă. Era însărcinată, am zis ștergându-mă pe obraji cu şervetul roşu. Ar fi trebuit să-mi spună imediat, înainte să mă trimită la ţară.

— Nu erai pregătită.

Vanda a înconjurat masa, apropiindu-se de mine.

— De-asta m-a trimis înapoi. Dar ce legătură aveam eu? Aş fi ajutat-o cu copilul.

— Ea ţi-a spus?

— Am aflat de la sora mea.

Vanda mi-a pus o mână pe umăr, nevenindu-i să creadă, iar eu am lăsat capul pe şoldul ei acoperit de lână moale. M-a strâns ușor în brațe. Am închis ochii de oboseală. Voiam să rămână așa, nemișcată și în tăcere, măcar o vreme, doar câteva clipe de liniște pentru mine, sprijinită de un corp uman, pierdută în parfumul ei, într-o scurtă uitare.

— A trebuit să-ți povestească asta o copilă, nu pot să cred aşa ceva! Eram convinsă că-ți va spune Adalgisa, mai devreme sau mai târziu. Era de datoria ei să-ți dea explicaţii.

Indignarea ei îmi vibra profund în ureche. M-am ridicat ca şi cum aș fi fost curentată.

— Dar acum ştiu când se duce să-i plătească doamnei în fiecare lună, mereu dimineaţa, când sunt la şcoală. Data viitoare o să mă găsească şi pe mine acolo.

Nicola a chemat-o pe Vanda să răspundă la un telefon urgent.

— O să vin şi eu cu tine, lipsesc o zi de la școală, s-a oferit Pat.

Nu spusese nimic până atunci.

— Nu. Singură.

— Mă rog, am întâlnit-o o dată pe Adalgisa cu copilul şi bărbatul ei de-acum, a reluat Patrizia discuţia ca şi cum și-ar fi recăpătat brusc memoria. Îţi aminteşti de tipul văduv care venea la biserică într-o vreme, ăla mişto, plin de mușchi?

Nu-mi păsa de el, mi-l aminteam doar vag. Se alăturase parohiei noastre şi, după ce-i murise soţia, venea acolo în unele după-amiezi.

M-am certat puţin cu Pat, dar cu un fel de obişnuinţă resemnată deja, pentru faptul că-mi ascunsese, până și ea, atâta timp, tot ce știa.

— Şi copilul? am întrebat-o după tăcerea care a urmat.

— Dar cine s-a uitat la el? Eram prea ocupată să mă uit la tată. Oricum, bebelușul dormea.

Dar măcar văzuse cine-l ţinea în braţe? Asta, da. Adalgisa. Nu-i nici măcar un frate vitreg pentru mine, m-am gândit. Mama lui nu e şi a mea.

Patrizia voia să mă atragă şi pe mine în bârfa aia, dar subiectul era prea dureros. Intrând în cameră, Vanda a apucat să-i audă ultima replică.

— Gura, i-a zis privind-o urât.

Mai târziu, Pat m-a rugat să merg cu ea la o petrecere, peste o săptămână. Nu aveam nici un chef şi ea nu voia să înţeleagă. Stăteam amândouă cu picioarele încrucişate pe covorul indian din camera ei. De pe noptieră ajungea lumina veiozei cu abajur din sticlă în mai multe culori. Pat a făcut o listă cu toţi băieţii pe care-i cunoşteam şi care sigur nu vor lipsi, şi mi-a arătat primii ei pantofi cu toc, pe care şi-i cumpărase dintr-un magazin din centru. Eu aş fi putut să mă încalţ cu o pereche a mamei ei, doar purtam aceeași măsură, a insistat ea. Vanda a intrat chiar atunci să ne ureze noapte bună, iar Patrizia a rugat-o să intervină, să încerce să mă convingă. Am repetat că nu mă interesează petrecerile.

— Tu n-ai de ce să-ți fie ruşine, ce ţi s-a întâmplat n-a fost alegerea ta. Responsabilităţile sunt ale adulţilor.

Mi-a vorbit ținând degetul arătător ridicat, ca o mustrare.

— Da, mulţumesc. Dar n-aş rezista în mijlocul unor puştani care se distrează, nu mă mai simt la fel ca ceilalți. Credeam că sunt una dintre ei, dar era complet fals. Acum ştiu, destinul meu e să fiu altfel.

Vorbeam doar cu Vanda, aproape ca şi cum Patrizia n-ar fi fost acolo, în faţa mea, pe covor.

— Destinul e o poveste de-a bătrânilor, nu poţi să crezi în asta la paişpe ani. Şi chiar dacă crezi, trebuie să-l schimbi. E adevărat că nu eşti ca ceilalţi: nimeni n-are forţa ta. După tot ce s-a întâmplat, eşti pe picioarele tale, curată, ordonată, cu media 8 pe primul trimestru. Noi te admirăm, a spus privind o clipă spre fiica ei, căutând o confirmare.

— Nu ştii cât de mult efort fac să fiu curată şi ordonată, cum zici tu, şi să învăţ.

S-a aşezat pe pat oftând.

— Ştiu, dar continuă tot aşa, nu te lăsa distrasă de gândurile negre.

Patrizia mi-a luat mâinile, mi le-a strâns.

— Tu eşti prietena mea, între noi e totul ca înainte.

— Între noi două, da, şi m-am aplecat până când capetele ni s-au atins cu un zgomot uşor.

Afară, în stradă, o salvă de pocnitori anunţând ajunul Bobotezei.

32

M-am dezbrăcat în lumina slabă venită dinspre becurile din stradă. Cerul senin împrăştia deasupra oraşului o lumină neobişnuit de dură. Pe balconul casei doamnei Bice, scaunul pliant rămăsese desfăcut de vara trecută. Am aşezat pe spătar, pe măsură ce mi le dădeam jos, pantalonii şi bluza de pijama, şosetele, tricoul cald încă. Reflexia palidă a stelelor pe sâni. În cameră o lăsasem pe Sandra visând, cu piciorul în ghips, ca o coloană acoperită cu pături.

M-a cuprins frigul, întocmai cum voiam. Aveam nevoie doar de timp. Mă treceau frisoanele şi tremuram, îmi clănțăneau dinţii. Eram hotărâtă să rămân acolo, goală, timp de o jumătate de oră. Luasem cu mine ceasul cu alarmă. L-am ţinut puţin în mână, urmărind mişcarea imperceptibilă a minutarului fosforescent, apoi l-am lăsat jos şi m-am aşezat pe scaunul pliant. Îmi simţeam sânii contractându-se dureros, în timp ce degetele de la picioare, mai depărtate de inimă, amorţeau ca moarte. Cu ochii pe cifrele iluminate şi pe micul segment verzui care se mişca atât de lent, am rezistat repetându-mi ce urma să spun a doua zi. Era noaptea dintre joi şi ultima vineri a lui ianuarie, trebuia să-mi provoc febră până dimineaţa următoare.

Puţin înainte de ora 8, silueta doamnei Bice, care nu mă văzuse ieşind din cameră, şi-a făcut apariţia în spatele geamului opac al uşii, dar eu eram deja bolnavă. A auzit tusea şi a căutat termometrul în noptiera fiicei. Reuşisem, aveam peste 38.

— Atunci rămâi acasă. Îţi aduc aici micul dejun, a spus făcând câţiva paşi spre bucătărie.

S-a oprit, străbătută de un gând neaşteptat. S-a uitat la mine.

Am rămas în pat cu o carte în mână, dar nu reuşeam să dau nici măcar o pagină. Citeam câteva rânduri care-mi piereau imediat din minte și trebuia s-o iau mereu de la capăt cu-același paragraf. Aşteptam sunetul soneriei. Prima dată a fost doar poştaşul, cu ceva de semnat. Sandra a încercat de câteva ori să-mi vorbească după ce s-a trezit, dar s-a lovit de un zid. La 11 a apărut Adalgisa. În timp ce urca scările, doamna Bice a băgat capul în cameră o clipă, cu aer interogativ.

— Trebuie să-i vorbesc, i-am zis.

— Bine, imediat ce terminăm, te strig, a încuviințat şi a închis uşa.

Paşii ei apropiindu-se, apoi amortizaţi la intrare, zgomotul broaştei în urma femeii care mă crescuse. Voci care se salutau, Adalgisa fără să știe încă nimic de mine, care trăgeam cu urechea. Au intrat în bucătărie, poate pentru o cafea. După câteva minute, zgomot de scaune trase, m-am temut să nu-mi scape din nou. N-am mai aşteptat să fiu strigată.

Privirea ei când m-a văzut rămâne una dintre amintirile cele mai vii pe care le păstrez despre ea, şi cea care doare cel mai tare, probabil. Avea ochii celui prins în capcană şi nu găsea cale de ieşire, ca şi cum ar fi văzut o fantasmă care-o urmărea de mult timp. Eram eu, un pic mai mult decât un copil, iar copiii nu pot stârni teamă.

A rămas pe scaun, stând puţin strâmbă după ce dăduse să facă o mişcare. Aluniţa mare din barbă părea mai închisă la culoare, poate din cauză că tocmai pălise. Tăiase firele de păr care-i creşteau deasupra, iar acum erau abia perceptibile. Pe maroniul mesei săreau în ochi, lângă zaharniţă, banii pe care-i plătea lunar pentru mine.

— Dar tu nu eşti la şcoală? a articulat cu greu, mişcând buzele date cu un roşu mai aprins decât de obicei.

N-am răspuns. Ardeam şi rezistam în picioare doar ţinându-mă de perete.

— Are febră, a intervenit doamna Bice. Vrea să vă vorbească. Mergeți în sufragerie, acolo nu vă deranjează nimeni.

Ne-a condus. Adalgisa mergea în fața mea, nesigură pe tocurile pantofilor din piele întoarsă. Corpul ei căpătase rotunjimi şi mai feminine, o vedeam mişcându-se pe coridor ca într-un fel de ceaţă lăptoasă. În camera aproape nefolosită, ne-am aşezat la masa dreptunghiulară, la invitația doamnei Bice. Apoi ea a ieşit şi noi am rămas singure cu liniştea, una în faţa celeilalte. Rochia de lână verde i se întinsese sub presiunea sânilor acum măriți.

O priveam în tăcere. Căpătasem forţă după nedreptatea suferită. Eram furibundă, dar şi calmă, după tot acel timp. O aşteptam de un an şi jumătate: ea trebuia să fie cea care începe să vorbească.

Şi-a aşezat mâinile pe masă. Degetele goale, fără verighetă. Mi-a venit în minte copilul ei. Oare cine stătea cu el la acea oră? Se apropia prânzul şi ea nu mergea spre casă.

Un suspin a ridicat medalionul care-i atârna pe piept, smulgându-i o strălucire.

— Eu am ţinut la tine şi ţin şi acum, a început.

— Chiar nu-mi mai pasă deloc, s-a văzut cât ţineai. Spune-mi de ce m-ai trimis înapoi.

— N-a fost uşor. Nu ştiu ce-ai înţeles…, a zis urmărind cu degetul marginea mesei cu mici șanțuri în lemn.

— Ce puteam să înţeleg? Mi-ai spus doar minciuna cu familia care mă voia înapoi, iar acolo toţi ştiau, dar nu mi-au povestit. Te lăsasem în pat, cu stările de greață, m-am gândit că ai vreo boală gravă. *Eu* îmi făceam griji pentru *tine*. Sunam şi nu răspundea nimeni, am fost la casa noastră de două ori şi era închisă. Am crezut că eşti într-un spital departe, că poate ai murit.

Şi te-am aşteptat luni întregi, sperând c-o să te faci bine şi o să mă iei înapoi.

Şi-a șters lacrimile cu o batistă pe care a scos-o din geanta agăţată de spătarul scaunului de alături.

— N-a fost uşor, a repetat dând din cap.

— Puteai să-mi spui pur şi simplu adevărul, i-am zis apropiindu-mă.

— Erai prea mică pentru a înţelege adevărul, voiam să mai creşti puţin.

Și ea, la fel ca cealaltă.

Tusea, care nu îndrăznise să mă întrerupă înainte, m-a luat cu asalt şi ne-a permis o pauză.

— Nu ziceai tu mereu: căsătoria e o taină sfântă și nu poate fi desfăcută?

— Copilul trebuia să aibă un tată alături, s-a justificat ea. Îţi înţeleg furia, dar n-am hotărât doar eu.

— Dar aş fi venit cu voi, ca să fiu lângă tine.

Încercam să-mi controlez vocea şi să nu plâng. Pe neaşteptate, am simţit toată fierbințeala din interior şi un leșin fără sfârșit.

— Am încercat să găsesc cea mai bună soluţie posibilă. Nu voiam să te îndepărtez de mine, pur și simplu așa s-a întâmplat.

— Şi soţul tău n-a spus nimic? Nu putea să mă ţină el?

— Era un moment dificil pentru el. Nu era în stare.

A lăsat mâinile în poală, capul în pământ. M-am sprijinit de spătarul scaunului, privind cristalele candelabrului, cu miile lor de fațete. Mi se părea că se clatină, ca la cutremur, dar era numai din cauza febrei.

— O dată nu m-ai căutat, ba chiar m-ai evitat.

— Aşteptam momentul potrivit, ţi-am spus. Te-am ajutat de la distanţă.

Nu-mi aminteam tot ce mă pregătisem să-i urlu în faţă, sau cuvintele îmi ieşeau din gură fără pic de energie, ca şi cum deja ar fi contat prea de puţin. În fond, ce puteam să-i fac? Nasturele de la pijama, pe care-l frământam de câteva minute bune, a zburat spre ea fără s-o lovească.

Am tăcut o vreme. Buzele ei, o linie dublă, subţire, de ruj. Apoi a ridicat puţin un deget.

— Am rămas mereu la curent, să ştii. Să nu crezi că nu mă simt responsabilă faţă de tine.

— Las-o baltă, şi m-am întors într-o parte, spre tabloul cu Florenţa antică de pe perete.

Dinspre bucătărie ajungea mirosul de *ragù* pe care-l pregătea doamna Bice. Apoi, sunetul cheilor şi uşa de la intrare care s-a deschis şi s-a închis la loc. Domnul Giorgio venise să mănânce în pauza de prânz.

— Acum eşti fericită? mi-a scăpat, între acuză şi un soi de curiozitate.

Nu mi-a răspuns, dar după câteva clipe s-a luminat la faţă şi a scos portofelul din geantă. Cu delicateţe, a scos o fotografie, i-a zâmbit şi a aşezat-o pe masă împingând-o spre mine. N-am dat curs impulsului de-a o face bucăţi în faţa ei, m-am simţit superioară gestului. Fără să-l onorez cu vreo privire, am întors copilul cu faţa în jos şi l-am împins înapoi spre mamă, până la marginea mesei. Ea l-a apucat înainte să cadă.

Zgomotul tacâmurilor dincolo, doamna Bice punând masa. Adalgisa s-a mişcat brusc și s-a uitat tresărind la micuţul ceas de aur pe care i-l văzusem mereu la mână. Ea s-a ridicat, eu am rămas nemișcată. Nu aflasem mult mai multe decât la început.

— Un moment, te rog, am nevoie de ajutorul tău pentru sora mea, Adriana. Nu mai poate rămâne prea mult acolo, la ţară.

— În ce clasă e? a întrebat încercând să-și ascundă nerăbdarea.

— A V-a.

— Vorbim data viitoare, stai liniştită. Ţine minte că eu sunt aici. Şi, te rog, ţine-o tot aşa la şcoală.

Și-a scris repede numărul de telefon pe o foaie de hârtie.

— Dacă ai nevoie, sună-mă.

A rămas pe loc puţin nesigură, dar atunci n-am înțeles de ce, cu graba pe care o arăta. Poate se întreba dacă să se apropie de mine şi cât de mult, ca să

ne luăm la revedere. Atitudinea mea probabil a descurajat-o, așa încât a rămas de partea cealaltă a mesei. M-am ridicat şi eu, cu picioarele moi, şi m-am dus la fereastră, ca şi cum ea nici n-ar mai fi fost acolo. M-am uitat afară, la strada şi balcoanele din faţă, ofilite de iarnă, la autobuzul care ducea elevii înapoi acasă.

33

Începând din acea vineri din ianuarie, Adalgisa a început să mă surprindă. Îmi imaginam că n-o s-o mai văd cine ştie cât timp, poate niciodată. Mă gândeam că va plăti pentru mine de la aceeaşi distanţă. Însă a sunat după două zile. Doamna Bice a răspuns: „E aici“, privindu-mă insistent. Am arătat spre baie sugerând o urgenţă şi m-am închis înăuntru. Aşezată pe marginea căzii, auzeam că vorbeşte despre mine – şcoală, mâncare, subiectele obişnuite. A sunat din nou mai târziu şi n-am reuşit să mă sustrag.

— Mă gândeam să-ți reînnoiesc abonamentul la piscină. Am putea merge împreună într-una din după-amiezile astea.

— Nu mă interesează, am spus fără ezitare.

— Orele de balet, atunci.

— Nici măcar.

Îmi plăceau atât de mult, a încercat ea să insiste, şi acolo o să-mi regăsesc vechile prietene.

— Au şi uitat de mine până acum. Te rog să mă scuzi, e gata masa.

Nu voiam de la ea mai mult decât era necesar. Dar refuzul orelor de balet m-a apăsat toată noaptea ca o mâncare greu de digerat. Baletul îmi plăcea cu adevărat.

Am găsit-o aşteptându-mă în faţa şcolii după ore, într-o zi când ploua. De dimineață fusese soare. În îngrămădeala de părinţi veniţi să-şi ia copiii,

ea stătea cu o umbrelă mare, bărbătească. M-am blocat văzând-o, dar am fost împinsă din spate de elevii care înaintau. Se afla acolo pentru mine, mă saluta deja şi n-aveam cum s-o evit.

— Eram sigură că n-ai ceva de ploaie. Azi-dimineaţă era soare.

Mi-a oferit braţul, dar am ignorat-o. Mergeam alături de ea sperând să nu ne vadă nici unul dintre colegi. N-aş fi ştiut să spun cine e.

Mă încerca în acel moment și un fel de uşurare: eram tentată să mă simt în sfârșit la fel ca ceilalţi. Cineva venise să mă aştepte şi pe mine, sub ploaia torenţială de iarnă.

Ea-mi spunea c-a parcat cam departe și toată lumea în jur se îngrămădea. Ne ploua cu găleata. Iată-o, spălată de ploaie, mașinuța ei albastră. Mi-a ţinut umbrela în timp ce intram şi a înconjurat automobilul ca să urce la volan. Încă se mai simţea înăuntru mirosul acela puţin acru, de când se răsturnase o sticlă cu oţet, cu ani în urmă. Dar şi mai tare m-a lovit parfumul ei, răspândit de fiecare dată când întorcea capul. Dimineaţa îşi umezea locul de după ureche şi încheietura mâinii. Îi cunoșteam pe de rost aceste gesturi în faţa oglinzii.

Pe bordul maşinii sărea în ochi un magnet lucios cu Sfântul Gabriel, cu o mică fotografie a copilului şi inscripția „Condu încet, gândește-te la mine". Alături, cel vechi, cu chipul meu șters, în alb şi negru. Am privit picăturile care cădeau pe parbrizul aburit şi am tăcut până la destinaţie.

— Aici e nişte carne *alla pizzaiola* pe care am pregătit-o astăzi, poţi s-o încălzeşti, mi-a spus la uşă, dându-mi o crăticioară înfăşurată în şervet.

Am rămas câteva minute pe scări. Ce se întâmpla? Ce era acea neaşteptată disponibilitate a Adalgisei? Mă speria, mă deruta. Renunţasem deja, îmi pierdusem încrederea în ea. Dar se arăta deodată atât de amabilă, după întâlnirea la care o obligasem. Simţeam pericolul de-a mă abandona din nou ei. Şi dorinţa de neexprimat.

Apoi, timp de câteva săptămâni, nimic. Părea c-a dispărut încă o dată. Spălată şi uscată, crăticioara în care fusese carnea o aştepta pe un raft în

bucătăria doamnei Bice. O îndepărtasem cu comportamentul meu irascibil? Nu, era doar începutul aparițiilor ei intermitente. În timp, m-am obişnuit cu acel fel al său de-a fi şi de-a dispărea din când în când, pentru perioade mai mult sau mai puţin scurte. Se împărţea între mine şi noua ei familie. O aşteptam fără să recunosc asta faţă de mine însămi. Mă arătam puţin jignită când îşi făcea din nou apariţia. Mereu la fel, atât timp cât a durat nevoia de ea.

Eram convinsă că nu-mi pasă de vizitele ei, dar tresăream când auzeam soneria. Şi-a făcut iar apariţia cu un pulover în culoarea mea preferată, pe care i l-am smuls pur şi simplu din mâini.

— L-am ales roşu. Îţi vine bine?

Am ridicat din umeri şi m-am dus să-l pun în dulap fără să-l probez măcar. Ea m-a urmat în cameră. S-a uitat în jur.

— Sunteţi cam înghesuite aici, a zis gânditoare.

Mi-a povestit că s-au mutat, de-asta dispăruse.

— Scuze că nu ne-am mai văzut, aveam o mie şi unul de lucruri pe cap.

Se întorseseră în casa care dădea spre mare.

— Trebuie s-o punem la punct. Guido e mereu plecat şi, cu un copil mic, asta o să dureze luni bune.

N-o auzisem niciodată pronunţând numele celui care ne schimbase viaţa. A zâmbit rostind numele fiului: Francesco, la fel ca unul dintre sfinţii la care se ruga. O ascultam atentă, chiar dacă stătea întoarsă pe trei sferturi, ca să nu observe.

— Patul tău e acolo încă, a spus în şoaptă, mai mult pentru sine, mângâind pătura de Abruzzo cu care mă înveleam noaptea.

În geantă mai avea ceva pentru mine: şosete, o brăţară din argint, un balsam pentru buzele mereu crăpate. Le-am acceptat fără să mă jenez, fără să-i mulţumesc. În timp ce le aşeza pe noptieră, hotăram deja ce să-i duc surorii mele.

— Duminică vii la noi la masă? a întrebat deodată.

— La sfârşitul săptămânii mă întorc la ţară, am răspuns după o pauză, fără s-o privesc.

— Poate săptămâna următoare, a încercat din nou.

Au trecut de-atunci multe duminici.

În vacanţa de Paşte, i-am povestit mamei despre invitaţie, într-unul din acele momente de apropiere care aveau loc când rămâneam singure în bucătărie. O ajutam să cojească ouăle fierte pe care să le binecuvânteze apoi preotul.

— Trebuie să accepţi, aminteşte-ţi că Adalgisa te-a crescut.

N-a fost singura încercare de reconciliere din partea ei, de-a lungul anilor. Nutrea un fel de recunoştinţă lipsită de emoţie faţă de verişoara ei, pentru că mă crescuse atât de diferit de ceilalţi copii ai săi.

— Dacă n-ar fi fost ea, acuma, în loc să fii la liceu, erai la câmp cu ziua. Tu n-ai cunoscut sărăcia, sărăcia e mai mult decât foamea, mi-a spus într-o zi, ca un avertisment. A greşit, dar nu poţi să rămâi supărată toată viaţa.

Adalgisa n-a mai spus nimic despre asta, dar simţeam că invitaţia la masă nu-i dă pace. Continuam să ne vedem la doamna Bice, cu excepţia unei dăţi, când m-a convins să mergem împreună la Grandi Magazzini. Avea chef de cumpărături, lucruri pentru mine și pentru copil. În timp ce ne învârteam de la un raion la altul, puteam părea din nou mamă şi fiică.

A apărut iar la începutul lui mai. A urcat entuziastă şi îmbujorată, cu o nelinişte stranie în ea.

— Guido vrea să te cunoască acum, a spus împreunându-şi de mai multe ori mâinile, ca într-un fel de aplauze lente şi silenţioase. Nu mă refuza imediat. Te sun vineri.

Doamna Bice ne privea cu un surâs încurajator. Vineri m-a chemat la telefon, dar, înainte să mi-l dea, a acoperit un moment receptorul:

— Du-te, îşi doreşte mult.

Şi aşa, m-am surprins îmbrăcându-mă frumos, duminică dimineaţă, conturându-mi ochii cu creion negru şi cu rimelul Sandrei, poate exagerând puţin. Adalgisa a sunat devreme, nerăbdătoare să vină să mă ia. I-am spus că prefer să vin pe jos, era o zi cu soare.

Nu-mi plăcea cum mă îmbrăcasem și m-am schimbat în ultima clipă. Am adăugat puţină culoare obrajilor palizi. Nici nu înţelegeam pentru cine mă pregătesc. Am ajuns cu întârziere la capătul liniei de autobuze. Adriana coborâse deja şi mă aştepta cu o privire sumbră.

— Te-ai ţăcănit să mă laşi singură în mijlocul oraşului? Mă suni la Ernesto, mă faci să mă scol devreme şi nu vii la timp?

O rugasem să mergem împreună, nu voiam să mă duc singură. O clipă, însă, am regretat. Purta haine ponosite, avea pantofii murdari. Acelaşi păr gras, cu toate că era duminică, ziua de făcut baie. Mi-a observat privirea.

— Dacă mă spălăm, pierdeam rata.

— Autobuzul, Adriana, să spui că ai venit cu autobuzul şi nu m-ai anunţat dinainte.

Am îmbrăţişat-o.

Am scuipat pe o batistă şi i-am curăţat mocasinii vechi amuzându-mă puțin. Am pornit cu pas vioi, vorbind. Aveam multe indicaţii să-i dau.

— Vorbeşte în italiană, te rog. În afară de pâine, nu apuca mâncarea cu mâna, foloseşte tacâmurile. Dacă nu ştii, uită-te cum fac eu. Şi trebuie să mesteci cu gura închisă, fără să plescăi.

— Aoleu, ce mă calci pe nervi! Parcă mergem la regina Angliei. Ai uitat aşa, deodată, tot ce ţi-a făcut?

— Nu te băga. Poartă-te frumos dacă vrei ca Adalgisa să te ajute să vii în oraş.

Mai aveam mult de mers, dar la toate staţiile de autobuz, Adriana se încăpăţâna să vrea să meargă pe jos.

Am ajuns cu întârziere. Am sunat la poarta dinspre grădină. Soneria era nouă, mai melodioasă. Înlocuiseră şi gardul, nu se vedea nimic din stradă. Am aruncat o ultimă privire la faţa transpirată a Adrianei și i-am aranjat părul după urechi. Poate aşa se vedea mai puţin cât de gras era.

— Ai grijă, i-am repetat.

Am auzit lacătul deschizându-se și am intrat. Cu coada ochiului, am văzut iarba proaspăt tunsă, rondurile cu diferite tipuri de flori, aranjate într-o ordine geometrică. Un copăcel plantat de puţin timp, pământul încă răscolit. Gura mea uscată şi inima sărindu-mi din piept. Bărbatul la uşă, în cămaşă albă.

— Aşteptam o domnişoară şi au venit două, a spus zâmbindu-ne prietenos.

Ne-a strâns mâna ca între adulţi, cu un gest viguros şi plăcut.

— Bună ziua. Sora mea mi-a făcut o surpriză, am explicat.

— Bine, luaţi loc. Adăugăm un scaun la masă.

În sufragerie, am rămas nemişcate, strânse una-ntr-alta, intimidate. În casă, deși arăta la fel ca înainte, ceva imposibil de definit părea iremediabil schimbat.

— Adalgisa vine şi ea imediat, e cu copilul. El mănâncă la 12 fix şi la ora asta trebuie să doarmă. Între timp, vă puteţi spăla pe mâini, baia e acolo.

— Ştiu, mulţumesc.

Cu paşi rigizi, Adriana s-a precipitat spre uşă și a deschis-o cu zgomot. Făcea pe ea deja de ceva vreme, iar eu uitasem. În timp ce închideam, am observat privirea care ne urmărise.

— Am câteva picături pe chiloţi deja, sper că nu se simte mirosul.

Am liniştit-o pe ea, nu şi pe mine. A rămas ca vrăjită în faţa etajerei cu farduri, dar am obligat-o să ieşim. Neavând ceas, pierdusem noţiunea timpului și mi se părea foarte târziu pentru masa de prânz.

Nu era nimeni în sufragerie. Două voci în bucătărie, mirosul de peşte aşa cum îl gătea Adalgisa. Din viaţa anterioară, impulsul să intru, să-mi bag

nasul printre oale, să gust ceva. Am făcut un pas şi m-am oprit, confuză. Casa nu-mi mai aparţinea. Eram un musafir.

Voiam să-mi revăd însă camera, chiar şi pentru o clipă.

— Adriana, hai să-ţi arăt unde dormeam, e camera asta de-alături.

Patul meu era încă acolo, era adevărat. Dar dispăruseră cărţile, jucăriile, păpuşile Barbie cu care mă jucasem până în clasa a V-a. Toate rafturile erau ocupate de miniaturi de nave în sticle de toate mărimile, unele foarte mici, cu velele cât un timbru. Una încă în construcţie era pe masă, deja în sticlă, dar cu catargele sprijinite de punte şi câteva fire răspândite pe raftul din lemn. În jur, instrumentele de lucru: pensete, o cutie din lemn cu dălţi și alte instrumente minuscule care foloseau la cine ştie ce.

Nu mai era nimic din mine acolo.

— Îţi place?

Am tresărit, dar întrebarea era pentru Adriana. O pierdusem din ochi: ţinea o sticlă în mâinile ei mereu curioase.

— Asta a fost una dintre cele mai greu de montat, a spus el apropiindu-se să-i explice misterul.

— Eşti tare, ţi-a ieşit chiar mişto, l-a felicitat ea.

— Trebuie să vorbeşti cu „dumneavoastră“, i-am şoptit nu prea încet.

— Nu, las-o, e atât de spontană.

Şi a apărut Adalgisa, în sfârşit.

Era îmbrăcată în albastru, cu un sorţ de bucătărie legat deasupra. N-a mirat-o prezenţa Adrianei. A primit-o cu multă simpatie și a întrebat-o de părinţii noştri. Pe mine m-a luat de mână, cu palma ei puţin umedă de emoţie.

— Guido, ţi-am vorbit de atâtea ori de ea şi iat-o acum aici, cu noi. Aţi făcut deja prezentările, da?

— Sigur că da. Aveai dreptate, chiar e o fată deşteaptă.

Atunci, ea m-a strâns mai tare şi i-a ieşit un „mulţumesc“ în locul meu, urmat de o mişcare uşoară, aproape un salt copilăresc de bucurie.

Ne-a însoţit la masă şi a adăugat un tacâm pentru Adriana. Când a văzut-o aliniind tacâmurile de desert în faţa farfuriei cu margini aurite, sora mea a izbucnit.

— Ce să fac cu toate astea? Mie mi-ajung o furculiţă şi un cuţit, şi o lingură dacă supa e prea lichidă.

Am călcat-o pe picior pe sub masă. Mă aşezasem lângă ea ca s-o țin sub control. Stând în faţa noastră, el a privit-o amuzându-se.

— Nu-ţi face probleme. Foloseşte-le pe care vrei. Dar o să vezi că cele mai mici o să folosească la ceva bun, după masă.

Apoi a întrebat-o dacă îi place la şcoală şi Adriana a răspuns că aşa şi-aşa.

— Despre tine ştiu cât eşti de bună la învăţătură, Adalgisa îmi povesteşte des, mi-a spus aproape scuzându-se de interesul pentru sora mea.

Au discutat despre cum e la ţară, despre locurile unde mergea din copilărie, în vizită la niște rude. Îşi amintea de mesele de prânz infinite, de cârnaţii delicioşi. În replică, ea i-a descris cotletele de porc ale lui Juma-de-țigară, care înviau şi morţii. Se simţea cu adevărat în largul ei cu el și uitase deja sfaturile mele. Tremuram de fiecare dată când deschidea gura. Adalgisa intra şi ieşea din bucătărie, bucuroasă.

Aperitiv cu fructe de mare. Și-a urmărit partenerul gustând el primul, ca să ştie cum ieşise. El a dat aprobator din cap. Adriana examina un crevete fără carapace, învârtindu-l în furculiţă.

— E vreo problemă? a întrebat-o Guido.

— Pare un vierme, şi apoi l-a devorat veselă.

Au început să glumească despre popoarele care mănâncă insecte şi larve. Mie mi-era cald şi nu-mi era foame. Renunţasem deja să-i dau peste picior Adrianei la fiecare ieşire inoportună. Era ea însăşi. Adalgisa a servit spaghete cu scoici, nimerind un strop de ulei pe cămaşa lui Guido.

— Îmi pare rău, dragul meu, mă duc imediat să aduc pudră de talc.

A presărat-o pe pata de ulei cu mâini supuse, iar el s-a lăsat pe spate ca s-o ajute. O mângâiere lentă de-a lungul pieptului, înainte să se îndepărteze şi să se aşeze pe scaun. N-o văzusem niciodată aşa cu soţul ei.

— Nu mai dăm de fire de nisip de data asta? a întrebat apoi cu uşoară nelinişte.

— Sunt extraordinare, a mormăit Adriana mâncând, dar întrebarea nu ne era adresată nouă.

— Nisip nu mi se pare că au, cel puţin până acum. Sunt puţin sărate, dar nu-i nimic. Scoicile trebuiau să stea mai mult în apă.

Pe neaşteptate, de dincolo, o voce subțire a strigat „mama“.

— S-a trezit mai devreme. Acum o să-l vedeţi, a spus Adalgisa ridicându-se.

— Nu, draga mea, rămâi aici şi mănâncă. Francesco trebuie să respecte programul.

— Dar începe să plângă, a protestat ea slab.

— Am stabilit nişte reguli împreună cu medicul pediatru. Nu contează că plânge, în curând o să adoarmă la loc, a zis el făcându-i semn spre farfurie: Curaj, se răcesc.

Ea s-a aşezat la loc pe scaun, dar pe margine, cu spatele țeapăn. A învârtit spaghetele cu furculiţa şi le-a lăsat acolo, ţinând tacâmurile cu degete inerte. Scâncetul copilului alterna cu pauze în care Adalgisa se liniştea. Atunci, aproape ducea la gură furculiţa, aşa cum îi ceruse Guido. Dar plânsul începea din nou, de fiecare dată mai puternic.

El a băut o gură de vin alb din paharul de cristal, şi-a tamponat buzele uscate cu şervetul.

— Nu insista cu aia. Dacă a rămas închisă, trebuie aruncată.

În tonul lui neutru rămânea doar o urmă din politeţea glumeaţă de dinainte.

M-am întors spre Adriana. Forţa cu vârful cuţitului o scoică.

— Nu voiam să se risipească, a spus lăsând-o pe fundul farfuriei goale.

Zgomotul cochiliei în contact cu ceramica a fost acoperit de glasul de-acum strident al copilului. Tatăl bătea ritmul cu degetele mâinii drepte pe masă. La un moment dat, s-a ridicat şi l-am urmărit toate trei cu privirea, sigure că se duce în camera copilului. În schimb, a intrat în bucătărie. Adalgisa uitase de felul al doilea: biban de mare la cuptor, cu cartofi. Îşi lăsase mâinile în poală, fără vlagă.

— Du-te şi ia-l în braţe, nu? a îndemnat-o Adriana, profitând de scurta absenţă.

Adalgisa n-a răspuns, poate nici n-a auzit-o. El s-a întors cu tava şi a lăsat-o direct pe faţa de masă din ţesătură fină de Flandra. A dat la o parte pielea şi şira spinării, şi ne-a servit porțiile de pește alb în farfurii generoase, apoi garnitura. Ne-a spus „mâncaţi“, încercând să-și fabrice un surâs. Urletele vibrau în aer.

— Poate îi e rău, a încercat Adalgisa, implorând.

— În cinci minute adoarme la loc, sunt doar mofturi.

S-a dus iar în bucătărie şi s-a întors cu coşul de pâine. I-a înlocuit Adalgisei spaghetele deja reci cu felul al doilea şi ea s-a întors puţin, nici nu voia să vadă farfuria. Două brazde profunde la colţurile gurii au îmbătrânit-o pe neașteptate.

Adriana doar a gustat puţin, nimeni altcineva nu s-a mai atins de mâncare. Doar tăcerea, în contrast cu strigătele, la câţiva metri mai încolo. S-au diminuat şi au încetat la un moment dat, iar Guido a dat din cap satisfăcut. Apoi s-au auzit din nou, mai tare.

Atunci nu găseam explicaţii pentru cum rezista Adalgisa la acele strigăte și suferearm pentru ea. Partenerul ei era cel care o ţinea pe loc cu privirea.

Adriana s-a ridicat şi poate că ei nici nu și-au dat seama. Fără îndoială, avea nevoie la baie. Eram ca paralizată pe scaun, urletele umplând casa şi minţile. Probabil fusese doar o chestiune de minute, dar durata acelui plâns care dăduse ziua peste cap părea nefârșită. Adalgisa pe scaun, abandonată

pe spătar, cu privirea pe candelabrul stins. Machiajul scurs la un ochi. El urmărea cu degetul marginea aurită a farfuriei. Apoi l-am văzut tresărind din cauza unui lucru aflat în spatele meu. M-am întors.

Adriana ţinea copilul în braţe, iar acesta începuse deja să se calmeze. Îl legăna cu mişcări uşoare. Avea faţa încă roşie şi transfigurată, şuviţe de păr lipite pe frunte, transpirate.

— Cum ţi-ai permis să pui mâna pe fiul meu? a spus tatăl ridicându-se brusc.

Scaunul s-a răsturnat în spatele lui. Gâfâia și o venă îi pulsa la gât, în relief.

Adriana nici nu l-a băgat în seamă. Cu delicateţe, i-a dat copilul mamei.

— Îşi prinsese mâna între gratiile pătuţului, i-a zis arătând semnele roşii rămase pe mica încheietură, umflătura deja vizibilă pe piele.

I-a dat părul pe spate şi i-a uscat lacrimile cu un şervet, înainte să se aşeze din nou lângă mine. Adalgisa săruta unul câte unul degeţelele îndurerate.

Am atins-o, simțind cu mâna piciorul rigid şi încordat al surorii mele. Fusese atât de puternică, dar acum tremura toată. Guido și-a ridicat scaunul şi s-a trântit în el, cu braţele atârnând spre podea. Nu mai rămăsese nimic din cel care ridicase vocea la o copilă, ameninţând-o cu degetul. Privea în gol la cele două pahare, cu apă şi cu vin. Nu ştiu cât timp a rămas aşa, dar asta e imaginea care mi-a rămas despre el în acea zi.

Nu vorbea nimeni. Doar câte un sughiţ din când în când: copilul adormise la loc. Mi-a fost suficient s-o ating pe umăr pe Adriana și ne-am înţeles fără cuvinte.

— Vă mulţumim pentru prânz, totul a fost cu adevărat extraordinar. Dar acum e mai bine să ne retragem, sora mea are autobuzul peste o oră, am spus dintr-o suflare.

Adalgisa ne-a privit cu ochi neputincioşi, trişti. Cu o mişcare aproape imperceptibilă, a clătinat din cap. Nu aşa îşi imaginase acea duminică.

M-am apropiat să-mi iau la revedere de la ea şi am simţit mirosul de pâine caldă pe care-l emana copilul. Tresărea din când în când, în somnul lui profund. Mi-am urmat impulsul de a-i atinge puloveraşul tricotat. Poate fusese al meu, atât era de moale. Adalgisa păstrase lucrurile mele într-o cutie pe raftul cel mai înalt al şifonierului, împreună cu alte amintiri din copilăria mea. Instinctiv, am îndepărtat un fir de păr căzut pe albastrul-deschis al puloverului, ca și cum i-aș fi readus perfecţiunea de-altădată.

— Mai staţi puţin pentru desert, a încercat.

— Data viitoare, a răspuns Adriana.

— Un moment, a spus Guido.

A împachetat o bucată de tort şi ne-a condus spre ieşire.

— Tocmai aranjez grădina. Trebuie să mai veniţi, o să mâncăm afară.

A închis poarta, iar noi am tras aer adânc în piept.

— Ai fost tare, i-am zis Adrianei.

— Cineva trebuia să se ducă la copilul ăla. Nu s-au gândit că poate urlă de durere?

Am pornit pe trotuar, pe lângă gard. La colţ, m-am răzgândit, era prea devreme pentru autobuz.

Am convins-o să coborâm pe plajă. Erau puţine umbrele deschise, sezonul abia începuse. Ne-am scos pantofii şi m-a urmat până la mal, puţin nehotărâtă. Eram aproape în acelaşi punct din acea zi de demult cu Vincenzo. Ne-am amintit de el în tăcere.

Adriana m-a privit de parcă aş fi înnebunit, apoi s-a dezbrăcat şi ea, lăsându-și hainele pe nisipul călduţ, odată cu frica. S-a încredinţat mâinii mele şi am intrat în apă, cu lenjeria intimă pe noi. Un banc de peşti minusculi ne atingea gleznele. Întâi, ne-am obişnuit cu apa rece. Ea păşea neîncrezătoare, iar eu înotam în jurul ei. Am stropit-o şi, drept răspuns, m-a băgat cu capul la fund.

Ne-am oprit una în faţa alteia, atât de singure şi de apropiate, eu în apă până la piept şi ea până la gât. Sora mea. Ca o floare neaşteptată, crescută

pe o mână de pământ, pe-o stâncă. De la ea, am învăţat rezistenţa. Acum semănăm mai puţin fizic, dar suntem unite de sensul pe care-l dăm faptului de-a fi fost aruncate în lume[1]. Această complicitate ne-a salvat.

Ne priveam pe deasupra tremurului uşor al apei, cu reflexiile orbitoare ale soarelui. În spatele nostru, geamandura. Strângând puţin din pleoape, am luat-o prizonieră între gene.

1. Trimitere la conceptul heideggerian de „a fi aruncat în lume“, explicat în celebra lucrare *Fiinţă şi timp* (n.tr.).